

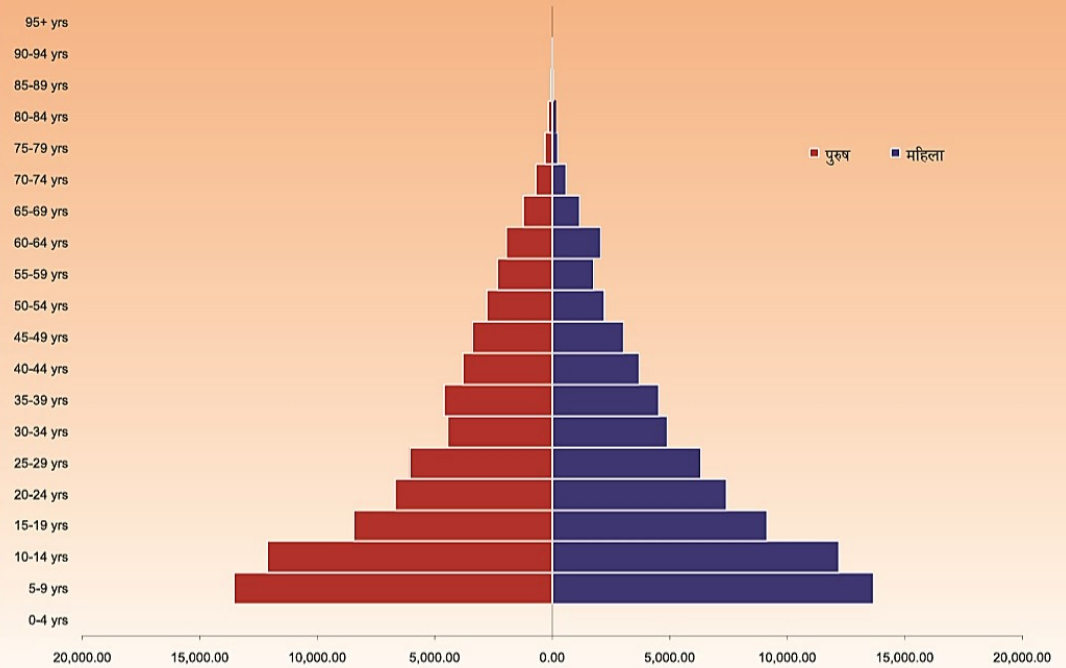
जिस्सा वस्तुगत विवरण, जाजरकोट

(District Profile, Jajarkot)

२०७५

(स्थानीय तहहरुको विवरण सहितको)

जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या पिरामिड, २०६८

जिस्सा वस्तुगत विवरण, जाजरकोट-२०७५

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग तथा तथ्याङ्क कार्यालयबाट समय-समयमा संचालन हुने विभिन्न सर्वेक्षण तथा गणनाको सिलसिलामा तथ्याङ्क संकलन कार्यका लागि खटिई आउने कर्मचारीहरुलाई समयमै यथार्थ विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गरिदिनु हुन सम्बन्धित सेवामा हार्दिक अनुरोध छ ।

तथ्याङ्क कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)

(रुकुम, जाजरकोट)

फोन : ०८८-५३०२३८

ईमेल : rukumso.33@gmail.com

नेपाल सरकार

राष्ट्रिय योजना आयोग

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तथ्याङ्क कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)

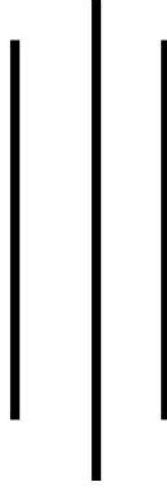
(रुकुम, जाजरकोट)

फोन : ०८८-५३०२३८, ईमेल - rukumso.33@gmail.com

जिल्ला वस्तुगत विवरण

जाजरकोट

२०७५

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोग
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
तथ्याङ्क कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)
(रुकुम, जाजरकोट)
फोन : ०८८-५३०२३८
ईमेल rukumso.33@gmail.com

जिल्ला वस्तुगत विवरण, जाजरकोट-२०७५

प्रकाशक	: तथ्याङ्क कार्यालय, रुकुम (पश्चिम)
प्रकाशन मिति	: २०७५ असार
प्रकाशन प्रति	: २५० प्रति
सर्वाधिकार	: प्रकाशकमा सुरक्षित
मुद्रण	: राप्ती अफसेट प्रेस, मुसिकोट-१, रुकुम (पश्चिम)

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
२०१५

फोन नं. : ९७७-१-४२४५९४६
९७७-१-४२४५९४७
९७७-१-४२४५९४८
९७७-१-४२२९४०६
फ्याक्स : ९७७-१-४२२७७२०

प.सं.: २०७३/७४

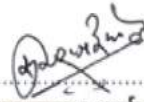
रामशाह पथ
थापाथली, काठमाण्डौ

च.नं.:

मन्तव्य

स्थानीय नीति निर्माता, योजनाकार, अनुसन्धानकर्ता, अध्येता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि खण्डीकृत तथ्याङ्कको माग दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको अनुभव हामीले गरेका छौं । खण्डीकृत तथ्याङ्कको यस्तो मागलाई राष्ट्रिय जनगणना, कृषिगणना र नमुना सर्वेक्षणमा आधारित विभिन्न सर्वेक्षणहरूले मात्र परिपूर्ति गर्न नसक्ने सन्दर्भमा गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त स्थानीय तहका तथ्याङ्क र स्थानीयस्तरका विभिन्न निकायहरूमा व्यवस्थापन गरिएका अभिलेखहरूमा छरिएर रहेका उपयोगी आँकडाहरूलाई तथ्याङ्क कार्यालयहरूले विगतका वर्षहरूमा पनि जिल्ला तहका वस्तुगत विवरणहरू तयार गरेका र तिनको अधिकतम माग तथा प्रयोग भएको अनुभव हामीले गरेका छौं । यसै सन्दर्भमा, देशको परिवर्तित स्थानीय तह अनुसारको तथ्याङ्क एकत्रित गरी आम प्रयोगकर्ताहरूको उपयोगको लागि उपलब्ध गराउने प्रयासस्वरूप केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका तथ्याङ्क कार्यालयहरूले चालू आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरेका हुन् । यसको तयारीबाट स्थानीय तहको तथ्याङ्क भण्डार समृद्ध हुनुका साथै प्रयोगकर्ताहरूको माग निकै हदसम्म सम्बोधन भई योजनाविद्, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी, तथा सरोकारवाला हरूको निम्ति निकै सहयोगी हुने विश्वास मैले लिएको छु ।

स्थानीय तहहरूका वडास्तरसम्मका तथ्याङ्कहरू संग्रहित यस्तो महत्वपूर्ण गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरी प्रकाशनमा ल्याउन लागेकोमा म यस कार्यको प्रशंसा गर्दछु र यसको तयारीमा संलग्न सम्पूर्ण कर्मचारी वर्गमा धन्यवाद दिन चाहन्छु । आगामी वर्षमा तथ्याङ्क कार्यालयहरूले यस प्रकाशनको अद्यावधिक नवीन संस्करणलाई पनि प्राथमिकता दिनेछन् भन्ने विश्वास मैले लिएको छु ।

सुमनराज अर्याल
(महानिर्देशक)

प्रकाशकीय

विकासको आधार सूचना हो । सूचना तथ्यपरक भएन भने त्यसको औचित्य रहदैन । वस्तुपरक तथ्याङ्कको अभावमा सूचना अपुरो हुन जान्छ र त्यस्ता सूचनामा आधारित विकास, योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन/मुल्याङ्कन प्रभावकारी हुदैनन् । केन्द्रीय र क्षेत्रिय स्तरमा तथ्याङ्कको जति महत्व छ, त्यति नै स्थानीय स्तरमा पनि । स्थानीय स्तरमा तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताहरू वृद्धी हुनुले यसको महत्वलाई प्रष्ट पारेको छ ।

स्थानीय स्तरमा तथ्याङ्कको प्रयोग, महत्व र आवश्यकतालाई मध्यनजर राख्दै तथ्याङ्क कार्यालय रुकुम (पश्चिम)ले यस आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहहरूलाई समेत समेटेर जाजरकोट जिल्लाको जिल्ला वस्तुगत विवरण तयार पारेको छ । केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका साथै स्थानीय स्तरका निकायहरूका विभिन्न प्रकाशनमा छरिएर रहेका तथ्याङ्कहरूलाई समेटेर यो जिल्ला वस्तुगत विवरण तयार पारिएको हो । यसमा जिल्लाको सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, जानसांख्यिक, राजनैतिक र प्रशासनिक लगायतका विविध पक्षहरूलाई समेट्ने प्रयास गरिएको छ । स्थानीय स्तरमा तथ्यांकको प्रयोग, महत्व र आवश्यकता बढिरहेको अहिलेको समयमा यो पुस्तिका स्थानीय नीति निर्माता, योजनाकार, अनुसन्धानकर्ता, प्राध्यापक, शिक्षक, विद्यार्थी लगायत सबै सरोकारवालाहरूलाई उपयोगी हुनेछ, भन्ने विश्वास लिएको छु ।

यो पुस्तिका तयार गर्ने क्रममा तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने जाजरकोट जिल्ला स्थित सम्पूर्ण कार्यालयहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । तथ्याङ्क संकलन, कम्प्युटर प्रविष्टि, सम्पादन र प्रसोधन कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका खरिदारद्वय श्री सन्तोष मल्ल र श्री पूर्णचन्द्र के.सी., गणक श्री सतीश कुमार चौधरी तथा सह(लेखापाल श्री रिमा गौतमलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै यो पुस्तकका लागि प्रत्यक्ष/परोक्ष सहयोग गर्ने सम्पूर्ण धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

अन्त्यमा यस पुस्तकमा भएका कमी/कमजोरी र त्रुटी औल्याई सहयोग गरिदिनु हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । आगामी प्रकाशनहरूमा त्यस्ता त्रुटी र कमजोरीहरू सुधार गरिनेछ । धन्यवाद !

२०७५ असार ।

मेघराज पौडेल
तथ्याङ्क अधिकृत

विषय सूची

विषय	पेज नं.
खण्ड १. जिल्ला परिचय.....	१
खण्ड २. सामाजिक सूचकहरु.....	८
खण्ड ३. कृषि, पशु तथा वन तथ्याङ्क.....	२२
खण्ड ४. आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी तथ्याङ्क.....	३२
खण्ड ५. गरिवी तथा मानव विकास.....	३५
खण्ड ६. न्याय, कानून तथा सार्वजनिक प्रशासन.....	४१
खण्ड ७. स्थानीय तह विशेष.....	४३
१) भेरी नगरपालिका.....	४३
२) छेडागाड नगरपालिका.....	५१
३) त्रिवेणी नलगाड नगरपालिका.....	५९
४) वारेकोट गाउँपालिका.....	६७
५) जुनीचाँदि गाउँपालिका.....	७५
६) कुसे गाउँपालिका.....	८३
७) शिवालय गाउँपालिका.....	९१
अनुसूची १ : सदरमुकाम देखि विभिन्न स्थानसम्मको दुरी.....	१०१
अनुसूची २ : गाउँपालिका / नगरपालिका अनुसार जनसंख्या.....	१०२
अनुसूची ३ : मातृभाषाका आधारमा जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या विवरण.....	१०२
अनुसूची ४ : जाजरकोट जिल्लाको जातिगत जनसंख्या.....	१०३
अनुसूची ५ : गा.पा. / न.पा.मा समावेश साविकका गा.वि.स. / न.पा. तथा वडाहरु.....	१०४
अनुसूची ६ : अवधारणा तथा परिभाषा.....	१०७
सन्दर्भ सामग्रीहरु.....	११०

खण्ड १. जिल्ला परिचय

कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत पर्ने जाजरकोट जिल्ला एक विकट र दुर्गम पहाडी जिल्ला हो। यो जिल्लाको पूर्वमा रुकुम (पश्चिम) र डोल्पा जिल्ला, पश्चिममा सुर्खेत र दैलेख जिल्ला, उत्तरमा जुम्ला र कालिकोट जिल्ला तथा दक्षिणमा सल्यान र रुकुम (पश्चिम) जिल्ला पर्दछन्। यो जिल्लाको कूल क्षेत्रफल २,३१,०९५ हेक्टर अर्थात २३१०.९५ वर्ग किलोमिटर छ। समुद्र सतहबाट ६१० मिटर देखि ५४१२ मिटर उचाईसम्म अवस्थित यस जिल्लामा एउटा संधिय र २ वटा प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्र छन् भने ३ वटा नगरपालिका तथा ४ गाउँपालिका रहेका छन्। भेरी नगरपालिकामा रहेको खलङ्गा यसको सदरमुकाम हो। यहाँको औसत तापक्रम वहीमा ३४.४० डिग्री सेल्सीयससम्म र कममा २ डिग्री सेल्सीयससम्म तथा औषत वर्षा अधिकतम १८६८ मि.मि. र न्यूनतम १६०० मि.मि. सम्म हुने गर्दछ। यहाँ अर्धउष्ण, समशितोष्ण र सितोष्ण प्रदेशिय गरी ३ प्रकारको हावापानी पाईन्छ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस जिल्लाको जनसंख्या १,७१,३०४ रहेको छ, जसमध्ये महिलाको जनसंख्या ८५,७६७ र पुरुषको जनसंख्या ८५,५३७ छ।

यो जिल्ला यातायात, स्वास्थ्य, खानेपानी र सिंचाई जस्ता विकासका पूर्वाधारका दृष्टिले सापेक्षिक रूपमा पछाडी परेको छ। भौगोलिक दृष्टिकोणबाट विकट र खाद्य आपूर्ति न्यून रहेको यस जिल्लाको धेरै जसो भाग पहाडै पहाडले ढाकिएको र केही भाग जंगलले ओगटेको छ। शिव पार्वतीको गुफा, जगातिपुरको डाँडाको प्राचिन बौद्धस्तुप जस्ता रमणीय ठाउँहरू यस जिल्लामा अवस्थित छन्। भारकोट शब्दको अपभ्रंशबाट जिल्लाको नाम जाजरकोट बन्न पुगेको जनश्रुति रहेको छ।

ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

जाजरकोट जिल्ला नेपालको एकिकरण हुनु भन्दा अघि बाईसे/चौविसे राज्यहरू मध्येको एक राज्य भएको कुरा ईतिहासमा पाईन्छ। मल्लकालिन समयमा कर्णाली भेगमा (हालको जुम्ला जिल्लाको सिंजा क्षेत्रमा) खस जातिका मल्ल राजाहरूले एउटा विशाल राज्यको स्थापना गरेका थिए। अहिलेको जाजरकोट जिल्लाको क्षेत्र पनि सोही राज्य अन्तर्गत थियो। मल्ल राज्यको समाप्ति पछि बृहत खस राज्य टुक्रिएर स-साना बाईसे/चौविसे राज्यको उदय भएको थियो। सोही समय शाके सम्वत १३००-१४५५ को आसपासमा भेरी नदीको पश्चिमी किनारा स्थित जगातिपुर भन्ने स्थानलाई राजधानी बनाई जगति सिंह राजाले राज्य संचालन गरेका थिए। इतिहास अनुसार त्यतिवेला जाजरकोट राज्य जुम्लाबाट दक्षिण गंगा नदीसम्म, पश्चिममा दैलेख र पूर्वमा गण्डकी नदीसम्म फैलिएको पाईन्छ। पृथ्वी नारायण शाहले नेपाल एकिकरण गरेको बेलामा समेत जाजरकोटलाई हमला नगरी छुट्टै राज्यको रूपमा मान्यता दिएको र राज्य रजौटा ऐन २०१७ अनुसार पनि जाजरकोटी राजाको अस्तित्व कायम रहेको थियो। प्रकाश विक्रम शाहको वि.सं. २०६० साल असारमा मृत्यु भएसँगै जाजरकोटी राजाको अस्तित्व सकिएको थियो।

भौगोलिक अवस्थिति, क्षेत्रफल र सिमाना

अक्षांश	: २८° ३७' उत्तरदेखि २९° ०७' उत्तरसम्म
देशान्तर	: ८१° ४९' पूर्वदेखि ८२° ३४' पूर्वसम्म
क्षेत्रफल	: २३१०.९५ वर्ग कि.मी.
उचाई	: समुन्द्री सतहबाट ६१० मिटर देखि ५४१२ मिटर उचाईसम्म
सिमाना	: पूर्व - रुकुम (पश्चिम) र डोल्पा पश्चिम - सुर्खेत र दैलेख उत्तर - जुम्ला र कालिकोट दक्षिण - सल्यान र रुकुम (पश्चिम)

राजनैतिक तथा प्रशासनिक विभाजन

प्रदेश	: कर्णाली	संघीय निर्वाचन क्षेत्र संख्या	: १
जिल्ला सदरमुकाम	: खलङ्गा, भेरी न.पा.	प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्र संख्या	: २
नगरपालिका संख्या	: ३	गाउँपालिका संख्या	: ४
वडा संख्या	: ७७		

भू-उपयोगको अवस्था

भू-उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
वन तथा जंगल	१२९१.२१	५५.९
कृषि क्षेत्र	३६६.०८	१५.८
चरन क्षेत्र	२७२.१५	११.८
भाडी वुट्ट्यान क्षेत्र	२७१.७३	११.७
हिँड तथा चट्टान क्षेत्र	७५.३२	३.३
नदी,खोला,नाला र ताल	२८.१४	१.२
अन्य	६.३२	०.३
जम्मा	२३१०.९५	१००.००

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालयको प्रगति प्रतिवेदन २०७३/७४

भू-क्षेत्र तथा माटोको वनावट

उच्च पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित जाजरकोट जिल्लाको भू-क्षेत्र विविधतायुक्त छ। हिउँ पर्ने उच्च पहाडी भेगदेखि पहाडी भू-भाग र नदी किनारमा बेशीहरु पनि रहेका छन्। जिल्ला विकास समितिको जिल्ला पार्श्व चित्र २०५९ अनुसार यस जिल्लामा १०० भन्दा बढी स्थायी स्रोत भएका नदीनाला रहेका छन्। यसबाट जाजरकोट जिल्लाको भू-क्षेत्र ज्यादै भिरालो रहेको देखिन्छ। जिल्लाको अधिकांश भू-भाग वन जंगल, भीर र चट्टान, घाँसे मैदान तथा चरन क्षेत्रको रूपमा रहेको छ। यहाँको ५५ प्रतिशत भन्दा बढी भू-भाग वन जंगलले ढाकेको छ। यस जिल्लाको खेतीयोग्य भू-भाग करिब १६ प्रतिशत रहेको छ। तसर्थ यस जिल्लामा खेतीयोग्य जमिनको अभाव छ। प्राकृतिक स्रोत साधन विशेष गरी बहुमुल्य जडीबुटी, जलश्रोत तथा भू-दृश्य जिल्लाका विकासका संभाव्य श्रोत हुन्।

जिल्लाको अधिकांश भागमा चट्टानबाट बनेको फुसीय विशेष गरी रातो, पहेलो, कमेरो र गठेचा वर्गको माटो पाईन्छ। जसको उत्पादन क्षमता समेत कम रहेको छ। त्यसकारण यसप्रकारको माटोमा धान, गहुँ र तरकारी भन्दा मकै, कोदो, कागुनो, भट्टमास तथा बदाम जस्ता बाली उब्जाउ गर्न उपयुक्त हुने देखिन्छ। यसका साथै चिया, कफी र फलफुल खेतीका लागि यहाँको माटो राम्रो देखिन्छ। भेरी नदी तथा अन्य मुख्य नदीनालाको किनार र बेशीमा बलौटे दोमट, दोमट र चिम्ट्याईलो दोमट माटो समेत पाईन्छ। उक्त माटो भएको ठाँउमा धान, गहुँ र तरकारी खेती गर्न उपयुक्त हुन्छ।

कुनै पनि ठाँउको जमीनको विशेषताहरुमध्ये भू-क्षेत्रको भिरालोपन एक महत्वपूर्ण विशेषताको रूपमा मानिन्छ। जसले जमिनको आर्थिक तथा वातावरणीय उत्पादकत्वलाई संकेत गर्दछ। जाजरकोट पर्वतीय धरातलिय स्वरूपको भौगोलिक क्षेत्रको बाहुल्यता भएको उच्चपहाडी जिल्ला भएको हुँदा यस जिल्लाको अधिकांश भू-भागमा कम भिरालोपन भएको क्षेत्र ज्यादै सिमित मात्रामा रहेको र बढी भिरालोपन भएको जमिनको बाहुल्यता रहेको छ। नेपाल सरकार स्थलरूप नापी महाशाखाद्वारा प्रकाशित नापी नक्साको आधारमा जाजरकोट जिल्लाको भू-धरातलिय स्वरूपलाई मूख्यतः निम्न तीन भागमा विभाजन गरिएको छ। जाजरकोट जिल्लाको भू-धरातलिय स्वरूप अनुसार जमिनको क्षेत्रफल तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र.स.	भिरालोपनको वर्गीकरण	भिरालोपनको माप रेन्ज	ओगटेको क्षेत्रफल (प्रतिशतमा)	जमिनको उपयोग
१	साधारण भिरालोपन	० डिग्री -५ डिग्री	२.८	कृषिजन्य उत्पादन
२	मझौला भिरालोपन	५ डिग्री-३० डिग्री	२०.६	कृषिजन्य उत्पादनमा सिमित प्रयोग
३	ठाडो भिरालोपन	≥ ३० डिग्री	७६.६	गैर कृषिको प्रयोग
४	जम्मा		१००	

जनगणना २०६८ अनुसार जनघनत्व करिब ७२ प्रति वर्ग कि.मि. भएको र ९० प्रतिशत भन्दा बढी जनसंख्या कृषिमा आश्रित यस जिल्लामा कृषियोग्य भिरालोपन अर्न्तगतको जम्मा ज्यादै सिमित (२.८ प्रतिशत मात्र) रहेको हुँदा बढी उचाई तथा ठाडो भिरालोपन भएका जमिनमा गैर कृषि क्रियाकलापहरुमा प्राथमिकता दिनुपर्ने देखिन्छ। भिरालोपन उच्च रहेको र बढी उचाईको क्षेत्र वातावरणीय दृष्टिकोणले पनि संवेदनशिल हुने भएकाले यसको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै आर्थिक विकासमा सहयोग पुग्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक देखिन्छ।

जलभण्डार, प्रमुख नदी तथा ताल तलैया

यस जिल्लामा भेरी, छेडागाड, नरसिंहगाड जस्ता ठुला स्थायी प्रकृतिका नदी लगायत सानाठूला गरी १०० भन्दा बढी खोलाहरु रहेका छन् । यसमध्ये जिल्लाको पूर्व दक्षिण सिमानाबाट बगेको भेरी नदी जिल्लाको प्रमुख नदी हो । यस जिल्लाका प्राय सबै नदी/खोलाहरु जिल्लाको पूर्वी दक्षिण सिमानामा बग्ने भेरी नदीमा मिसिन्छन् । यो नदीको मुहान तिब्बतमा रहेको छ । यो नदी ठुली भेरी र सानी भेरी मिसिएर बनेको छ । जसमध्ये ठुली भेरी डोल्पा भएर आउछ भने सानी भेरी रुकुमबाट जाजरकोटको सिमामा आएर ठुली भेरीमा मिसिएको छ । भेरी नदी अन्तमा कर्णाली नदीमा गएर मिसिन्छ । यहाँ भएका ताल तलैयाहरु मध्ये नौधारी ताल, बेर पोखरी, नौमुली ताल र पोखरा ताल प्रमुख रुपमा रहेका छन् । भेरी नदी लगायत अन्य नदीहरुको किनार, खोल्सा(खोल्सी र उपरोक्त तालहरुको छेउछाउमा सिमसार क्षेत्रहरु पनि रहेका छन् ।

वन जंगल

जाजरकोट जिल्लाको वन क्षेत्रमा प्रमुख रुपमा साल, खोटेसल्ला, असना, खयर, उतिस, साँदन, टुनि, बाँभी, कर्मा, हरो, बरो, जामुन, सिमल आदी प्रजाति रहेका पाईन्छन । त्यसै गरी वन क्षेत्रमा बोटघाईरो, रयाज, ओखर, लालीगुराँस लगायतका प्रजाति समेत रहेका छन् ।

जिल्ला वन कार्यालयको वार्षिक प्रगति पुस्तिका २०७३/७४ का अनुसार जलवायुको आधारमा यो जिल्लाभित्रको वन क्षेत्रलाई तीन भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ ।

(क) उपोष्ण वन

समुद्री सतहबाट करिब १००० मी. देखी १५०० मी. सम्मको वनक्षेत्र यस किसिमको वनक्षेत्र भित्र पर्दछन । यो क्षेत्र भेरी र छेडागाड न.पा.को अधिकाँश भाग र साविकको खलंगा, पुन्मा, कार्कीगाउँ, डाँडागाउ, साल्मा, जुङ्गाथापाचौर र सिमा गा.वि.स. तल्लो भुभागमा पर्दछ । यो वन क्षेत्रमा पाईने बोटविरुवाका प्रजातिहरुमा पहाडी साल, असना र खोटेसल्ला प्रमुख प्रजाती छन भने साँदन, कर्मा, टुनि, उतिस, जामुन, अंगेरी, बोटघाईरो, खयर, रयच, ओखर आदि सहायक प्रजातिहरु पनि पाईन्छन । त्यस्तै जडिवुटीका हकमा अमला, हरो, बरो, पाखनवेद, टिमुर, सुगन्धवाल, चिराइतो, चुत्रो, बोभो, सिस्नु, काउलो, रिठा, तेजपात, दालचिनी, भ्याउ आदि पाईन्छ । वन्यजन्तुहरुमा चितुवा, भालु, चित्तल, बाँदर, लंगुर, कालिज, च्याखुरा, दुकुर, मयुर आदि पाईन्छन । सरिसृपहरु मध्ये धामन, करेत, मलसाप्रो, छेपारो आदि पाईन्छन ।

(ख) समशितोष्ण वन

समुद्री सतहबाट १५०० मी. देखी २५०० मी. सम्मको भुभागमा फैलिएको वनक्षेत्र यो वन भित्र पर्दछ । यो क्षेत्रमा यस जिल्लाको साविकको टोलगाउँ, पजारु, भाप्रा, सुवानाउली, थालारैकर गा.वि.स.को अधिकाँश भुभाग र नायकवाडा, रोकायगाउँ, सक्ला, भगवती, रग्दा, पैक, दह गा.वि.स.को मध्य भुभाग पर्दछ । यो वनमा पाईने बोटविरुवाका मुख्य प्रजातिहरुमा गोब्रेसल्ला, बाँज, र फलाँट छन भने अरु जडिवुटीहरुमा सुगन्धवाल, जटामसी, वनलसुन, विषमा, सतुवा, सामूलत्ता, लौटसल्ला, कालादाना, भ्याउ आदि छन् । वन्यजन्तुमा चितुवा, भालु, मृग, बाँदर आदी र पंक्षीहरुमा कालिज, च्याखुरा यस वन क्षेत्रमा पाईन्छन । उपोष्ण वन काठ, दाउरा उत्पादनका लागि महत्वपूर्ण मानिन्छ भने समशितोष्ण वनक्षेत्र जडिवुटीका लागि महत्वपूर्ण मानिन्छ ।

(ग) शितोष्ण /लेकाली वन

समुद्री सतहबाट करिव २५०० मी. देखी माथिको भुभाग यस किसिमको वनक्षेत्रभित्र पर्दछ। यो क्षेत्रमा साविकको नायकवाडा, रोकायगाउँ, सकला, भगवती, रग्दा, पैक र दह गा.वि.स.को माथिलो भु भाग पर्दछ। यो भेगमा पौष-माघ महिनामा अधिकांस भागमा हिउँ परेको हुन्छ। यो क्षेत्रमा पाइने मुख्य प्रजातीका रुखहरुमा गोब्रसल्ला र ठिंगुरो तथा सहायक प्रजातीको रुपमा लालीगुरास, भोजपत्र, देवदार आदि रहेका छन्। जडिवुटीमा यासागुम्वा, भुयाउ, गुच्ची च्याउ, कारसिङ्गी, पाङ्गा आदि र वन्यजन्तुहरुमा भालु, चितुवा, कस्तुरी, मृग आदी पाईन्छन्। यस जिल्लामा माथि उल्लेखित वनका किसिम बाहेक करिव जिल्लाको वनक्षेत्रको १२ प्रतिशत क्षेत्र फाडी बुट्यानले ढाकिएर रहेको छ र यी क्षेत्रमा खासगरी धायरो, ओलिसो लगायतका रुख प्रजातिका साना विरुवाहरु रहेका छन्।

वन्यजन्तुका लागि महत्वपूर्ण मानिएका स्थानहरु

जाजरकोट जिल्लाको भौगोलिक बनावट र हावापानीमा विविधताको कारण यहाँको वन, वनस्पति र जनावरमा विविधता रहेको देखिन्छ। यस जिल्लाको पश्चिम र उत्तर क्षेत्रमा रहेको दैलेख, जुम्ला र डोल्पा जिल्लाको सिमानासंग जोडिएको वनक्षेत्र वन्यजन्तुको महत्वपूर्ण बासस्थानको रुपमा रहेको छ। स्तनधारी वन्यजन्तुहरु विशेष गरी खरायो, लोखर्के, बाँदर र स्याल, कहिलेकाहिँ चितुवा, कस्तुरी मृग, फ्याउरो, मलसाप्रो, न्याउरी मुसा, लंगुर बंदेल र बाघको लागि वारेकोट र त्रिवेणी नलगाड महत्वपूर्ण मानिएको वन क्षेत्रहरुमा पर्दछन्। यस जिल्लाको वारेकोट क्षेत्र (पैक, रामीडाँडा, सकला, रोकायगाउँ, नायकवाडा, भगवती, रग्दा) मा देशकै सबैभन्दा ठुलो रेडपान्डाको बथान रहेको कुरा कान्तिपुर राष्ट्रिय दैनिकमा प्रकाशित भएको लेखबाट देखिन्छ। यस जिल्लाको वारेकोट, जुनिचाँदे तथा कुशेको माथिल्लो भू-भागहरुमा कस्तुरी, मृग लगायतका जनावरहरुको राम्रै संख्या रहेको स्थानिय बासिन्दाहरुको भनाई रहेको छ। लोप हुन लागेको अवस्थामा रहेका गिद्धहरु भेरी नदीको किनारहरुमा देख्न सकिन्छ।

प्रमुख बजार तथा ब्यापारिक केन्द्र

क्र.सं.	बजार केन्द्र	लाभान्वित स्थानीय तह
१	खलंगा बजार	भेरी न.पा.
२	मटेला बजार	भेरी न.पा.को जगतिपुर
३	दल्ली कालीमाटी	त्रिवेणी नलगाड
४	मिल बजार	छेडागाड न.पा.को भाप्रा
५	नायकवाडा (घाट)	वारेकोट गा.पा. को नायकवाडा
६	रग्दा चौखा	त्रिवेणी नलगाडको रग्दा
७	हिमे पाँचकाटिया	भेरी न.पा.र कुशे गा.पा.
८	छेडामोर्क	शिवालय गा.पा.
९	वालुवा	शिवालय गा.पा.को वडा नं. ९
१०	बाटुले	कुसे गा.पा.

प्रमुख पर्यटकीय, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरू

क्र.सं.	स्थान	पर्यटकीय, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरू
१.	भूर	नुवागाँउ, पोखरा,
२.	दह	नढाईहाव (ताल)
३.	डाँडागाउँ	नहकुली लेक
४.	दशेरा	भौरीलेक, देउरिजाव
५.	ढिमे	हात्तिको पाइला
६.	भाप्रा	शिवको मन्दिर, माष्टा मन्दिर
७.	जुगाँथापाचौर	घनीचुला, बालुवा काँध
८.	कार्कीगाउँ	मालिका
९.	खगनेकोट	दल्ली
१०.	खलंगा	साइटा खोला, तिनगार, मात्रिका
११.	कोर्ताङ्	देउराली, बासुधारा
१२.	मजकोट	नपाईडाँडा
१३.	नायकवाडा	साइकवरी, ठाकुरज्यु, रामावाँचिल मन्दिर
१४.	पजारु	साप जिब्रो
१५.	पुन्मा	मालिका मन्दिर
१६.	रामीडाँडा	बुदबुदि
१७.	साल्मा	मालिका मन्दिर
१८.	सुवानाउली	रुकुमाला देउती बजै
१९.	थलारैकर	शिवालय कुटी, मालिका देवी मन्दिर, कचाली लेक, चियादुवा लेक

हावापानी

जाजरकोट जिल्लामा अवस्थित विभिन्न डाडाँकाडाहरूको उचाई, फैलावट, भिरालोपन आदीका कारणले यहाँको हावापानीमा धेरै विविधता भएको पाईन्छ। जिल्लाको तल्लो भागमा उष्ण तथा अर्धउष्ण किसिमको हावापानी पाईन्छ भने मध्यभागमा समशितोष्ण तथा माथिल्लो भागमा लेकाली किसिमको हावापानी पाईन्छ।

क) उपोष्ण हावापानी

समुन्द्र सतहदेखि सबभन्दा तल्लो क्षेत्र ६१० मि देखि १५०० मिटरसम्मको क्षेत्रहरू अर्धउष्ण किसिमको हावापानी क्षेत्रभित्र पर्दछ। यो क्षेत्रमा तुलनात्मक दृष्टिकोणले घना वस्ती, उब्जाउ जमिन, पशुपालन तथा उत्पादनमुलक वनक्षेत्र जस्तै साल र सल्लाको वन क्षेत्र पाईन्छ।

ख) समशितोष्ण हावापानी

समुन्द्र सतहवाट ३१५ मि. देखि २५०० मिटरसम्मको भु भागमा समशितोष्ण किसिमको हावापानी पाईन्छ । करिब १५०० मी. र सो भन्दा माथिको भागमा वस्तीहरु पातलिदै गएको छ र १५०० मिटरभन्दा माथिको भागमा पौष माघ महिनातिर हिउ पर्छ । त्यसैले त्यस्तो क्षेत्रमा खेतीयोग्य जमिन जिल्लाको दक्षिणपूर्व क्षेत्रको नदी किनारको तुलनामा कम हुन्छ ।

ग) शिततोष्ण लेकाली हावापानी

समुन्द्र सतहवाट २५०० मिटरभन्दा माथिको उचाईदेखि यस जिल्लाको सबभन्दा अग्लो भाग दारिखामे टाकुरा ५४१२ मिटर सम्मको भुभाग यो क्षेत्र अर्न्तगत पर्दछ । यो क्षेत्रमा विभिन्न किसिमका लेक र पाटनहरु जस्तै : दरी पाटन र थारी पाटनहरु पाईन्छन् । यो भागमा वाँझ, गुँरास, कुटकी, गुच्चीच्याउ जस्ता मुल्यवान प्रजातीहरु पाईन्छन् ।

जलवायु

सामान्यतः चैत्र-वैशाखतिर नेपालको विभिन्न भागमा केही घण्टाको लागि आँधी-तुफान आउने समय भएकाले सो समयमा यस जिल्लाको केही भागमा पनि आँधी-तुफान आउने गरेको पाईन्छ । प्रत्येक वर्षको चैत्र महिनातिर समशितोष्ण हावापानी भएको क्षेत्रतिर असिना पर्ने गरेको पाईन्छ । असिनाले खेतीपातिमा क्षति पुऱ्याउनुका साथसाथै वन विरुवाहरुको फलफुल झार्ने र स-साना विरुवाहरुलाई नोक्सान पुऱ्याउने समेत गरेको पाईन्छ ।

जिल्लाको तापक्रम माथिल्लो भागतिर कम र तल्लो भेगमा बढी हुनुको साथै वर्षभरिमा वैशाखदेखि भदौसम्म बढी तापक्रम हुन्छ भने असोजदेखि चैत्रसम्म तुलनात्मक रुपमा कम तापक्रम हुन्छ । यो जिल्लामा हालसम्म अधिकतम तापक्रम ३८ डिग्री सेन्टिग्रेडसम्म रेकर्ड गरेको तथ्यांक रहेपनि पुष माघ महिनातिर माथिको क्षेत्रमा हिउपर्ने भएकाले शुन्य डिग्री भन्दा तल पुग्ने गरेको पाईन्छ । यहाँको अधिकतम तापक्रम औसतमा ३४.४० डिग्री सेल्सीयससम्म र न्युनतम तापक्रम औसतमा २ डिग्री सेल्सीयससम्म तथा औषत वर्षा बढीमा १८६८ मि.मि र कममा १६०० मि.मि. सम्म हुने गर्दछ ।

खण्ड २. सामाजिक सूचकहरू

२.१ जनसांख्यिक वितरण

२.१.१ जनसंख्या सम्वन्धी आधारभुत वितरण

क्र.सं.	विवरण	ईकाई	नेपाल	जाजरकोट
१.	कुल जनसंख्या	जना	२,६४,९४,५०४	१,७१,३०४
२.	पुरुष	जना	१,३६,४५,४६३	८५,५३७
३.	महिला	जना	१,२८,४९,०४१	८५,७६७
४.	घरधुरी संख्या	जना	५४,२७,३०२	३०,४७२
५.	जनघनत्व (प्रति कि.मि.)	जना	१८०	७७
६.	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	प्रतिशत	१.३५	२.३९
७.	साक्षरता	प्रतिशत	६५.९४	५७.२७
८.	पुरुष साक्षरता	प्रतिशत	७५.१४	६५.९०
९.	महिला साक्षरता	प्रतिशत	५७.३९	४८.७०
१०.	परिवारको औषत आकार	जना	४.८८	५.६२
११.	लैङ्गिक अनुपात (प्रति सय महिलामा पुरुष)	अनुपात	९४.१६	९९.७३
१२.	विदेशमा बस्ने जनसंख्या	जना	१९,२१,४९४	४,१७४
१३.	विदेशमा बस्ने पुरुष	जना	१६,८४,०२९	३,५२४
१४.	विदेशमा बस्ने महिला	जना	२,३७,४००	६५०
१५.	अपाङ्गता भएका जनसंख्या	जना	५,१३,३२१	६,८४८
१६.	अपाङ्गता भएका पुरुष	जना	२,८०,०८६	३,७०९
१७.	अपाङ्गता भएका महिला	जना	२,३३,२३५	३,१३९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.२ विभिन्न जनगणना वर्षहरूमा जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या

क्र.सं.	विवरण	जनगणना वर्ष		
		२०४८	२०५८	२०६८
१	घर परिवार संख्या	२०८३७	२४१४७	३०,४७२
२	जम्मा जनसंख्या	११३९५८	१३४८६८	१,७१,३०४
३	पुरुष जनसंख्या	५६७९९	६८५०८	८५,५३७
४	महिला जनसंख्या	५७१५९	६६३६०	८५,७६७
५	औषत परिवार आकार	५.५	५.५९	५.६२
६	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	१.४	१.६८	२.३९
७	जनघनत्व	५१.१/वर्ग कि.मी	६०/वर्ग कि.मी	७७/वर्ग कि.मी

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.३ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण

उमेर समूह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
००-०४ वर्ष	२५२६९	१४.७५	१२७१३	१४.८६	१२५५६	१४.६४
०५-०९ वर्ष	२७२२२	१५.८९	१३५५०	१५.८४	१३६७२	१५.९४
१०-१४ वर्ष	२४३३४	१४.२१	१२१३१	१४.१८	१२२०३	१४.२३
१५-१९ वर्ष	१७५९४	१०.२७	८४५४	९.८८	९१४०	१०.६६
२०-२४ वर्ष	१४१०४	८.२३	६६८९	७.८२	७४१५	८.६५
२५-२९ वर्ष	१२३९६	७.२४	६०७०	७.१०	६३२६	७.३८
३०-३४ वर्ष	९३६२	५.४७	४४६२	५.२२	४९००	५.७१
३५-३९ वर्ष	९१५६	५.३४	४६१३	५.३९	४५४३	५.३०
४०-४४ वर्ष	७५२४	४.३९	३८१८	४.४६	३७०६	४.३२
४५-४९ वर्ष	६४४८	३.७६	३४०९	३.९९	३०३९	३.५४
५०-५४ वर्ष	५०१८	२.९३	२७९६	३.२७	२२२२	२.५९
५५-५९ वर्ष	४११३	२.४०	२३३९	२.७३	१७७४	२.०७
६०-६४ वर्ष	४०३२	२.३५	१९६३	२.२९	२०६९	२.४१
६५-६९ वर्ष	२४१८	१.४१	१२४८	१.४६	११७०	१.३६
७०-७४ वर्ष	१३०५	०.७६	७०७	०.८३	५९८	०.७०
७५-७९ वर्ष	५५४	०.३२	३१२	०.३६	२४२	०.२८
८०-८४ वर्ष	२८९	०.१७	१६६	०.१९	१२३	०.१४
८५-८९ वर्ष	१०५	०.०६	६६	०.०८	३९	०.०५
९०-९४ वर्ष	३४	०.०२	२१	०.०२	१३	०.०२
९५+ वर्ष	२७	०.०२	१०	०.०१	१७	०.०२
जम्मा	१,७१,३०४	१००.००	८५,५३७	१००.००	८५,७६७	१००.००

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.४ धर्मका आधारमा जनसंख्या वितरण

विवरण	रा.ज.ग. २०६८		
	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा जनसंख्या	१,७१,३०४	८५,५३७	८५,७६७
हिन्दु	१,६९,५२६	८४,६४१	८४,८८५
बौद्ध	९३	४८	४५
ईस्लाम	१०	५	५
क्रिश्चियन	१,४९१	७४२	७४९
उल्लेख नभएको	१८३	१०१	८२
अन्य	१	०	१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.५ वढी जनसंख्या भएका १० जातजाती

क्र.सं.	जातजाती	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
१.	क्षेत्री	६५०८५	३२६१४	३२४७१
२.	कामी	३८०८५	१८८८३	१९२०२
३.	ठकुरी	२८६५५	१४२७६	१४३७९
४.	मगर	१५४८७	७७५२	७७३५
५.	ब्राह्मण-पहाडी	७९११	३९७४	३९३७
६.	दमाई/होली	६८३१	३३२४	३५०७
७.	दशनामी/सन्यासी	३३७०	१६६१	१७०९
८.	सार्की	३०५८	१५३३	१५२५
९.	वादी	१२१७	६२२	५९५
१०.	नेवार	३१५	१७९	१३६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.६ जिल्लामा बोलिने प्रमुख ५ मातृभाषा

क्र.सं.	मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
१.	नेपाली	१६९८६६	८४७६८	८५०९८
२.	खाम	९१६	४८३	४३३
३.	मगर	३६०	१७५	१८५
४.	मैथली	७०	४८	२२
५.	थारु	२३	१९	४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.७ : १० वर्ष वा सो भन्दा माथीको जनसंख्याको वैवाहिक स्थिती

क्र.सं.	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१.	विवाह नगरेका	४२४८१	२२८५९	१९६२२
२.	एकल विवाह	६१२१४	२८६६०	३२५५४
३.	बहु विवाह	१७६१	१३०२	४५९
४.	पुनःविवाह	९२३०	५०७३	४१५७
५.	विदुर /विधवा	३६५६	११६८	२४८८
६.	सम्बन्ध विच्छेद	३०२	१५४	१४८
७.	अलग भएका	१६९	५८	१११
८.	जम्मा	११८८१३	५९२७४	५९५३९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.८ : १० वर्ष वा सो भन्दा माथीको जनसंख्याको पहिलो विवाह गर्दाको उमेर

क्र.सं.	उमेर समूह	२०६८		
		जम्मा	पुरुष	महिला
१.	१० वर्ष भन्दा कम	१६५	३४	१३१
२.	१०-१४ वर्ष	५६६८	९८३	४६८५
३.	१५-१९ वर्ष	४४०२९	१७४७१	२६५५८
४.	२०-२४ वर्ष	२०३५७	१३२९६	७०६१
५.	२५-२९ वर्ष	४५९४	३४६८	११२६
६.	३०-३४ वर्ष	९९५	७७८	२१७
७.	३५-३९ वर्ष	३३३	२४८	८५
८.	४०-४४ वर्ष	१०९	८०	२९
९.	४५-४९ वर्ष	५९	४०	१९
१०.	५०-५४ वर्ष	२३	१७	६
११.	५५-६० वर्ष	—	—	—
१२.	६०-६४ वर्ष	—	—	—
१३.	६५+ वर्ष	—	—	—
१४.	जम्मा	७६,३३२	३६,४१५	३९,९१७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.९ : दोस्रो भाषा अनुसार जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या

क्र.सं.	दोस्रो भाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
१.	जम्मा जनसंख्या	१७१३०४	८५५३७	८५७६७
२.	नेपाली	१२०३	६४८	५५५
३.	मगर	८६	४४	४२
४.	हिन्दी	१६८	१५४	१४
५.	अंग्रेजी	११	११	०
६.	गुरुङ्ग	१३	५	८
७.	मैथली	१५	८	७
८.	अन्य	२०	१०	१०
९.	दोस्रो मातृभाषा नभएका	१६९७८८	८४६५७	८५१३१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.१० उपभोग गर्ने सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवार संख्या

क्र.सं.	विवरण	घर परिवार संख्या
१.	जम्मा	३०,४६८
२.	कुनै सुविधा नभएका	१३६०६
३.	कम्तिमा एक सुविधा भएका	१६१३४
४.	रेडियो	१३९७१
५.	टेलिभिजन	४८७
६.	केबुल टेलिभिजन	२७५
७.	कम्प्युटर	६०
८.	ईन्टरनेट	१९
९.	टेलिफोन	३८६
१०.	मोबाईल फोन	६७३३
११.	मोटर	३
१२.	मोटर साईकल	१४
१३.	साईकल	९
१४.	अन्य सवारी साधन	१८
१५.	रेफ्रिजेरेटर	३
१६.	उल्लेख नभएको	७२८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.११ : कारणका आधारमा जन्म जिल्ला छाडी जाजरकोट जिल्लामा वसोवास गर्ने जनसंख्या

क्र.सं.	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१.	जम्मा	२१६०	५१०	१६५०
२.	कृषि	८९	३२	५७
३.	व्यावसाय	६३	३९	२४
४.	नोकरी	२२७	१७८	४८
५.	अध्ययन	७२	६४	८
६.	विवाह	१३२९	३३	१२९६
७.	आश्रित	५७	४१	१६
८.	द्वन्द	८	८	०
९.	अन्य	७३	४९	२४
१०.	उल्लेख नभएको	२४१	६४	१७७

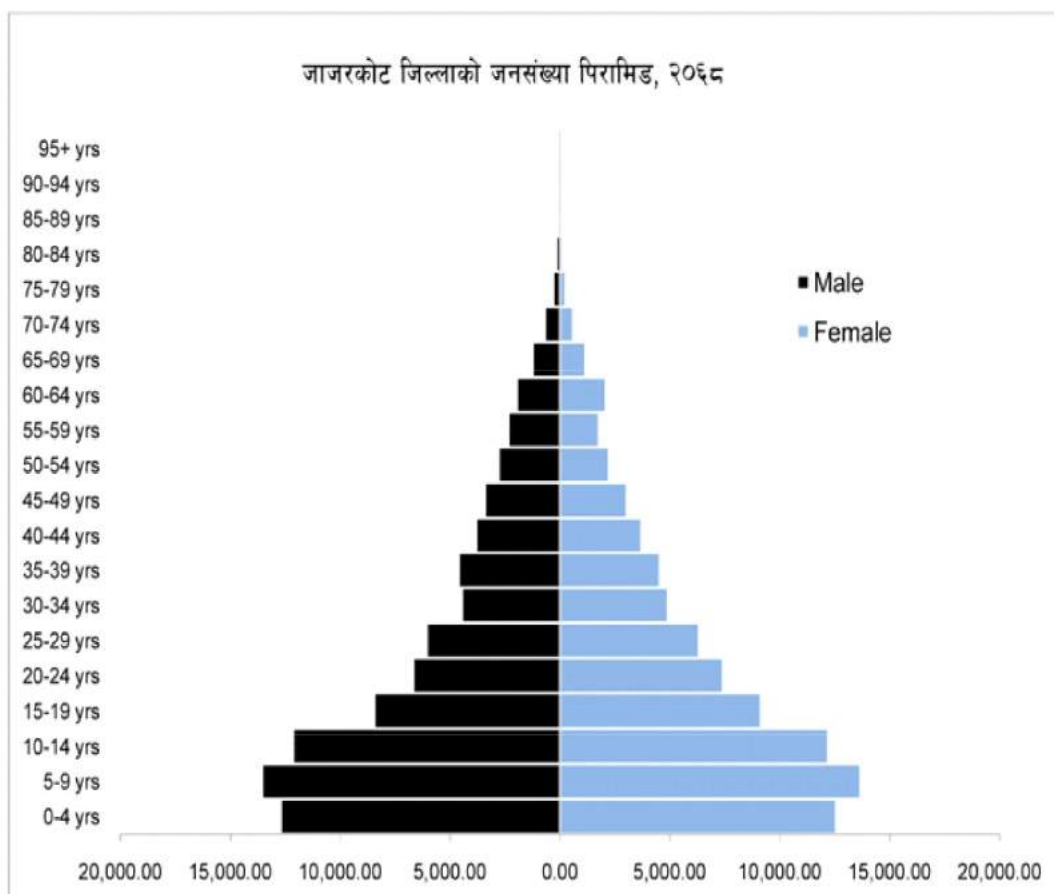
स्रोत :-रा.ज.ग.२०६८

२.१.१२ : अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१.	जम्मा जनसंख्या	१,७१,३०४	८५,५३७	८५,७६७
२.	अपाङ्ग नभएका	१६४४५६	८१,८२८	८२,६२८
३.	शारीरिक	३१७६	१७७९	१३९७
४.	अन्धोपन कम दृष्टि	१३४४	६६६	६७८
५.	बहिरो	११२१	६१४	५०७
६.	अन्धो/बहिरो	९३	४४	४९
७.	बोल्न समस्या	५१७	३०७	२१०
८.	दिमागी समस्या	१८५	९३	९२
९.	बौद्धिक समस्या	८९	४७	४२
१०.	बहु अपाङ्गता	३२३	१५९	१६४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.१३ जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या पिरामिड

जाजरकोट जिल्लाका घरपरिवारका सामाजिक/आर्थिक विशेषताहरू

१.१.१४ प्रति परिवार सदस्य संख्या

क्र.सं.	प्रति परिवार सदस्य संख्या	घरपरिवार
१.	१ व्यक्ति	६६३
२.	२ व्यक्ति	१,७३१
३.	३ व्यक्ति	२,७८६
४.	४ व्यक्ति	४,५१६
५.	५ व्यक्ति	५,६२७
६.	६ व्यक्ति	६,०८४
७.	७ व्यक्ति	३,८२३
८.	८ व्यक्ति	२,३९०
९.	९ वा ९ भन्दा बढी व्यक्ति	२,८५२
१०.	जम्मा	३०,४७२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.१५ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा परिवारमूली

उमेर समुह	परिवार संख्या		
	जम्मा	पुरुष परिवारमूली हुने	महिला परिवारमूली हुने
१०-१४	४७	३८	९
१५-१९	३४९	२६८	८१
२०-२९	५,८०२	४,७९१	१,०११
३०-३९	७,९७९	७,०४३	९३६
४०-४९	७,१५६	६,४८६	६७०
५०-५९	५,१२८	४,६४६	४८२
६०-६९	३,०९८	२,५६४	५३४
७० वर्ष वा बढी	९१३	७६९	१४४
जम्मा	३०,४७२	२६,६०५	३,८६७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.१६ : घरको स्वामित्वको आधारमा घर परिवार संख्या

घरको स्वामित्वको किसिम	घर परिवार संख्या
आफ्नो	२९,७२०
भाडामा	५७८
संस्थागत	१४
अन्य	१५६
जम्मा	३०,४६८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.१७ : खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने ईन्धनका आधारमा घर परिवार संख्या

इन्धनको प्रकार	घर परिवार संख्या
दाउरा	३०,१४२
मट्टीतेल	१७
ग्यास	६६
गुईठा	६२
गोबर ग्यास	५६
विजुली	३
अन्य	५
नखुलेको	११७
जम्मा	३०,४६८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.१८ : शौचालयका आधारमा जिल्लाको घर परिवार संख्या

चर्पीको प्रयोग	घर परिवार संख्या
चर्पी नभएको	१७,१०९
आधुनिक शौचालय	५,३१५
साधारण शौचालय	७,९२७
नखुलेको	११७
जम्मा	३०,४६८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.१९ : उपभोग गर्ने सेवा सुविधाका आधारमा जिल्लाको घरपरिवार संख्या

क्र.सं.	सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
१.	कुनै सेवा सुविधा नभएका	१३,६०६
२.	कम्तीमा एउटा सुविधा भएका	१६,१३४
३.	रेडियो भएका	१३,९७१
४.	टि.भी भएका	४८७
५.	केबल लाइन जोडेका	२७५
६.	कम्प्युटर भएका	६०
७.	इन्टरनेट सुविधा भएका	१९
८.	टेलिफोन भएका	३८६
९.	मोबाइल भएका	६,७३३
१०.	गाडी भएका	३
११.	मोटरसाइकल भएका	१४
१२.	साईकल भएका	९
१३.	अन्य साधन भएका	१८
१४.	फिज भएका	३
१५.	नखुलेका	७२८
१६.	जम्मा	३०,४६८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.२० : बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने ईन्धनको श्रोतका आधारमा घरपरिवार संख्या

बत्तीको प्रकार	घरपरिवार संख्या
विजुली	१,२२५
मट्टीतेल	७१३
वायोग्यास	४१
सोलार	१२,५४५
अन्य	१५,८२७
नखुलेको	११७
जम्मा	३०,४६८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.१.२१ : खानेपानीको मुख्य श्रोत

खानेपानीको मुख्य श्रोत	घरपरिवार
धारा	१७,०५७
मुलको पानी	९,६५२
खोला / नदी	१,६०२
अन्य	२०४७
उल्लेख नभएको	११०
जम्मा घरपरिवार	३०,४६८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.२२ जनगणनाको तखत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

विवरण	मान	
जम्मा घर परिवार संख्या	३०,४६८	
अनुपस्थित घरपरिवार संख्या	२,८६६	
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	४,१७४
	पुरुष	३,५२४
	महिला	६५०
उल्लेख नभएको	०	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.२ जिल्लाको शैक्षिक अवस्था

२.२.१ साक्षरता (जनगणना २०६८ अनुसार)

क्र.सं.	विवरण	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
१	५+वर्ष भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१४६०३५	७२८२४	७३२११
२.	लेख्न पढ्न सक्ने	८३६३९	४७९८८	३५६५१
३.	पढ्न मात्र सक्ने	५८४३	२७७९	३०६४
४.	लेख्न मात्र सक्ने	५६४७८	२२०२६	३४४५२
५.	उल्लेख नभएको	७५	३१	४४

२.२.२ पछिल्लो ४ जनगणना वर्षमा साक्षरता दर सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	गणना वर्ष			
		२०३८	२०४८	२०५८	२०६८
१.	साक्षरता दर	११.५ %	२३.६ %	३९.५ %	५७.३ %

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि

२.२.३ शैक्षिक पूर्वाधार (आ.व. ०७३/०७४)

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१	बाल विकास केन्द्र र पूर्व प्राथमिक	३०६
२	आधारभूत तह	४३२
३	माध्यमिक तह	६४
४	क्याम्पस	३
५	गुरुकुल	२
६	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	२५
७	एनेक्स कार्यक्रम	१
८	खुला विद्यालय (माध्यमिक)	१
९	अनौपचारिक प्रौढ (गृहिणी) विद्यालय (१-८)	१

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय जाजरकोट

२.२.४ केही शैक्षिक सुचकाङ्कहरू (आ.व. ०७३/०७४)

शैक्षिक सुचकाङ्क/ विवरण	तह	जिल्लाको अवस्था (प्रतिशतमा)
खुद भर्ना दर	आधारभूत तह	९४
	माध्यमिक तह	६५
कक्षा दोहोराउने दर	आधारभूत तह	१०.२
	माध्यमिक तह	५
विद्यालय छाड्ने दर	आधारभूत तह	९.५
	माध्यमिक तह	९

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय जाजरकोट

२.२.५ : अध्ययनको विषयको आधारमा १५ वर्ष माथीका विद्यार्थीहरूको स्थिती

अध्ययनको मुख्य विषयहरू	जम्मा	छात्र	छात्रा
मानविकी तथा कला	४४१७	३१८४	१२३३
व्यवस्थापन तथा प्रशासन	११८७	८४८	३३९
शिक्षा	७९	७०	९
विज्ञान	२०१७	१४३१	५८६
स्वास्थ्य	७०	५८	१२
इन्जिनियरिङ	२३२	१३१	१०१
कानून	१४	१३	१

समाजिक तथा व्यवहारिक विज्ञान	२४	२२	२
गणित तथा तथ्याङ्क	२०३	१६४	३९
कृषि, वन र तथा मत्स्य	१४५	१२८	१७
कम्प्युटर	११	८	३
पत्रकारिता तथा संचार	२	१	१
जम्मा	४३३	३१०	१२३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.६ राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रूपमा जिल्लाको शैक्षिक अवस्था

विवरण		जम्मा	पुरुष	महिला
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	८८९२९	५०६५३	३८२७६
	प्राथमिक (१-५)	६३४२	३२१८	३१२४
	निम्न माध्यमिक (६-८)	४३९२९	२३२२८	१९९०१
	माध्यमिक (९-१०)	१७३२०	१००२३	७२९७
	प्रवेशिका वा सो सरह	८६५७	५४८९	३१६८
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	५७७८	३९४९	१८२९
	स्नातक वा सो सरह	३५२२	२४५६	१०६६
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	७६९	६१०	१५९
	अन्य	१२६	११८	०८
अनौपचारिक शिक्षा		८८	५२	३६
तह उल्लेख नभएको		२९११	१३७८	१५३३
जम्मा		२८७	१३२	१५५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१.७ : ५-१५ वर्ष उमेर समूह भएको जनसंख्याको स्कुलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-१५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	३८,५८५
	महिला	४१,९८८
हाल स्कुल गैरहेका	पुरुष	२८,९७०
	महिला	२८,३६७
हाल स्कुल नजाने	पुरुष	८,६९७
	महिला	१२,३४२
उल्लेख नभएको	पुरुष	९१८
	महिला	१,२७९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२.३ स्वास्थ्य

२.३.१ विगत ३ वर्षको खोप सम्बन्धी वितरण

Indicators	०७१/०७२	०७२/०७३	०७३/७४
DPT-Hepb-Hib 3 coverage	99.6	93.88	98
Measles Coverage	95.27	106	89
% of TT2 & TT2+ (Pregnant women) coverage	45	64	60
Drop-out (BCG Vs. Measles)	10	-7	11
Drop-out (DPT-Hepb1 Vs 3 rd)	7	5	12
No. of AFP Cases	0	0	0
No. of Measles cases	0	0	0
No. of Neonatal tetanus Cases	0	0	0

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

२.३.२ परिवार नियोजन

FAMILY PLANNING	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४
No of IUCD service sites (functional) and ratio to MWRA	7	10	5
No of implant service sites (functional) and ratio to MWRA	12	18	15
Contraceptive Prevalence Rate (CPR) (FP current user as % of MWRA)	42	40	34
VSC cases target versus achievement	99	70	36

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

२.३.३ सुरक्षित मातृत्व

SAFE MOTHERHOOD	०७१/०७२	०७२/०७३	०७३/०७४
No of functional BEOC sites	1	1	4
No. of CEONC functional sites	0	0	0
No of birthing centers	16	26	28
ANC 1 st visit as % of expected pregnancy	60	82	80.5
4 ANC visits as % of 1 st ANC visit	43	35	31
Delivery conducted by SBA as % of expected live births	20	25	28
Delivery conducted by health worker as % of Exp. live birth	9	10	7

% of institutional delivery among expected live births	22	30	31.2
PNC 1 st visit as % of expected live birth	25	33	32.5
No of CAC (Surgical and Medical Abortion, MA)	70	92	75
No of PAC	83	30	27
Met need of emergency obstetric care (need of EOC is 15% of expected live birth)	22	22	16
Caesarian Section (CS) rate (5% of total expected birth is the usual CS rate)	0	0	0
Number of Maternal Death	5	1	4
Number of Neonatal Death	23	20	14

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

१.३.८ क्षयरोग

Indicators	2071/072	072/073	2073/074
case notification rate .	62	74	65
Case Finding Rate	76	72	67
sputum conversion rate	82	85	92
Treatment Success Rate	83	94	96
NO. of MDR TB	0	0	1

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

१.३.५ कुष्ठरोग

Indicators	2071/72	2072/73	2073/074
New case Detection Rate	3.89	3.98	10.12
Registered Prevalence Rate	0.33	0.74	1.27
Disability Grade 2 %	0.00	0.00	4.16%

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

२.३.६ HIV/AIDS

Indicators	2071/072	2072/73	2073/74
1.NO.of ANC mother having HIV test	0	0	815
2.Number of people having HIV TEST	298	315	1228
3.Number of HIV +ve cases	0	0	0
4.Number of persons receiving ART	0	0	0

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

२.३.७ जिल्लाको समिक्षण स्वास्थ्य वितरण (आ.व. २०७३/०७४)

विवरण	एकाई	मान
जिल्ला अस्पताल	संख्या	१
आर्युवेद स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	१
स्वास्थ्य चौकी	संख्या	३१
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	संख्या	३
डाक्टर	संख्या	५
नर्स	संख्या	४
अ.न.मि.	संख्या	८७
अ.हे.ब.	संख्या	६६
हेल्थ असिस्टेन्ट/ सि.अ.हे.ब.	संख्या	४०
कविराज, वैद्य	संख्या	६
प्रति डाक्टर लाभान्वित संख्या	संख्या	३४२६०
खोप लगाएका बालबालिका	प्रतिशत	९०
स्थायी परिवार नियोजनकर्ता	प्रतिशत	३६
परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर	प्रतिशत	३४
महिला स्वयं सेविका	संख्या	२७०
खोप क्लिनिक	संख्या	१२९
डि.पि.टि. कभरेज	प्रतिशत	९८
भिटामिन ए कभरेज	प्रतिशत	१०९
पहिलो विवाह गर्दाको औषत उमेर पुरुष	वर्ष	२०.०५
पहिलो विवाह गर्दाको औषत उमेर महिला	वर्ष	१७.५३
निजी औषधि पसल एवं क्लिनिक	संख्या	---
प्रसूति केन्द्र	संख्या	२८
दक्ष प्रसूतिकर्मी	संख्या	२२
पि.एच.ओ.आर.सी	संख्या	१०१

श्रोत : जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जाजरकोट

खण्ड ३. कृषि, पशु तथा वन

क) जिल्लाको कृषिसँग सम्बन्धित केही विवरणहरू

३.१ जिल्लाको वाली पात्रो

क्र.स.	वाली	लगाउने समय	वाली लिने समय
१	धान	वैशाख-असार	असोज-कार्तिक
२	गहुँ	कार्तिक-मंसिर	चैत-वैशाख
३	मकै	फाल्गुन-जेष्ठ	श्रावण-असोज
४	कोदो	जेष्ठ-श्रावण	कार्तिक-मंसिर
५	हिउदे आलु	असोज-मंसिर	माघ-फाल्गुन
६	बर्षे आलु	माघ-फाल्गुन	जेष्ठ-असार
७	बर्षे तरकारी	वैशाख-असार	भदौ-कार्तिक
८	हिउदे तरकारी	भदौ-मंसिर	कार्तिक-फाल्गुन
९	अदुवा	फाल्गुन-वैशाख	कार्तिक-मंसिर
१०	बेसार	फाल्गुन-वैशाख	कार्तिक-मंसिर

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जाजरकोट

३.२ श्रोत केन्द्रको विवरण

क्र.स.	श्रोत केन्द्रको विवरण	संख्या	श्रोत केन्द्रबाट सिर्जना भएको रोजगारीको स्थिति	
			स्थायी	अस्थायी
१	फलफूल नर्सरी	९	२५	४४
२	तरकारी नर्सरी	२५	६०	१२०
३	एगोभेट	३	३	११
४	सुन्तला नर्सरी	८	-	-
५	मौरीपालन	४	७	१६
६	अलैचि नर्सरी	२	२	५
७	जैतून नर्सरी	३	३	३

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जाजरकोट

३.३ सेवा केन्द्रको विवरण

क्र.स.	सेवा केन्द्र	समेटिएका क्षेत्रहरू
१	दल्ली	डाँडागाउँ, लह, खगेनकोट, रग्दा, भगवति
२	लिम्सा	रामीडाँडा, रोकायगाउँ, नायकवाडा, सक्ला
३	टालेगाउँ	टालेगाउँ, अर्छानी, पैक, पजारु, ढिमे
४	दशेरा	दशेरा, सुवानाउली, गर्खाकोट, मजकोट, दह, कोर्ताड
५	जगतिपुर	जगतिपुर, पुन्मा, भुर, कार्कीगाउँ, भाँप्रा
६	सिमा	सिमा, थालारेकर, जुंगाथापाचौर, साल्मा

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जाजरकोट

३.४ बाली चक्र

जमिनको प्रकार	बाली चक्र
सिंचित क्षेत्र	धान-गहुँ
	धान-तरकारी-तरकारी
	धान-तरकारी-बसन्ते मकै
	धान-आलु-खाली
	धान-मसुरो-खाली
	धान-तरकारी-आलु
पाखो	मकै-गहुँ
	कादो-खाली-मकै
	मकै-तरकारी
	मकै-जौ
	मकै-तोरी-मकै
	आलु-तोरी-मकै
	आलु-मकै-तोरी
	मकै+भटमास-गहुँ+तोरी
	मकै+धान-गहुँ+मसुरो
	आलु-फापर-खाली
	मकै-खाली
	मकै-चना
	मकै+सिमी-गहुँ
	मकै+बोडि-चौमासे सिमी

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जाजरकोट

३.५ कृषि उपज संकलन केन्द्रको वितरण

क्र.स.	संकलन केन्द्रको नाम	ठेगाना	कमाण्ड स्थान	मूल्य बजारहरु
१	स्याला कृषि उपज संकलन केन्द्र, कुसेल घरेलु सहकारी	भेरी नगरपालिका ३	भेरी नगरपालिका	खंलगा, चौरजहारी, सल्लीबजार, नेपालगञ्ज, काठमान्डौ
२	जयलक्ष्मी कृषि संकलन केन्द्र	भेरी नगरपालिका ११	भेरी नगरपालिका	खंलगा, चौरजहारी, सल्लीबजार, नेपालगञ्ज, काठमान्डौ
३	सिद्धबाबा तरकारी संकलन केन्द्र	भेरी नगरपालिका १२	भेरी नगरपालिका	खंलगा, चौरजहारी, सल्लीबजार, नेपालगञ्ज, काठमान्डौ
४	नलगाड तरकारी संकलन केन्द्र	खगेनकोट १	लहँ, डाडाँगाउँ, खगेनकोट	कालीमाटी, राडिज्यूला, खंलगा

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जाजरकोट

ख) जिल्लाको पशुपंक्षीसंग सम्बन्धित विवरणहरू

३.६ पशु सेवा केन्द्र/उपकेन्द्रको विवरण

सेवा केन्द्र/उपकेन्द्र	अर्न्तगतका क्षेत्रहरू
पशु सेवा केन्द्र, खगेनकोट-दल्ही	खगेनकोट, डाडागाउँ, लहँ
पशु सेवा केन्द्र, दशेरा	दशेरा, साल्मा, सुवानाउली
पशु सेवा केन्द्र, लिस्सा	नायकवारा, रामीडाडा, रोकायगाउँ
पशु सेवा केन्द्र, सिमा	सिमा, थलरैकर, जुगाथापाचौर
पशु सेवा केन्द्र, जगतिपुर-कुदु	जगतिपुर, भुर
पशु सेवा केन्द्र, खलंगा-तिमिले	खलंगा, पुन्मा
पशु सेवा केन्द्र, सकला	सकला
पशु सेवा केन्द्र, ढिमे-घरंगा	ढिमे, पैक
पशु सेवा केन्द्र, कोर्ताड	कोर्ताड, दह, मभकोट
पशु सेवा केन्द्र, टालेगाउँ	अछानी, टालेगाउँ, पजारु
पशु सेवा केन्द्र, कार्किगाउँ	कार्किगाउँ, भाप्रा
पशु सेवा केन्द्र, गर्खाकोट	गर्खाकोट
पशु सेवा केन्द्र, रग्दा	भगवति, रग्दा

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.७ पशुपंक्षी पकेट क्षेत्रहरूको विवरण

विवरण	पकेट क्षेत्र
बाखा	सकला, लहँ, खगेनकोट, डाडागाउँ, नायकवाडा, सिमा, थालरैकर, जुगाथापाचौर, ढिमे, पैक, खलंगा
भैसी	सकला, डाडागाउँ, नायकवाडा, रोकायगाउँ, ढिमे, खलंगा
भेडा	सकला, नायकवाडा, रामीडाडा, रोकायगाउँ
खच्चड उत्पादन	सकला
कृखुरा पालन	नायकवाडा

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.८ फार्मको विवरण (आ.व. २०७३/०७४)

फार्मको किसिम	यस आ.व.मा स्थापना संख्या	गत आ.व. सम्म स्थापना संख्या	हालसम्मको जम्मा संख्या	पशुपंक्षी संख्या	उत्पादित वस्तुको परिमाण
गाई फार्म	—	—	—	—	—
भैसी फार्म	—	—	—	—	—
बाखा फार्म	५	७१	८३	३२८५	मासु ५.७
भेडा फार्म		१७	१७	१३८५	मासु २ मे.ट.
कृखुरा लेयर्स	२	—	३	९००	—

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.५ पशुपंछी विमा सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७३/०७४)

बीमा गरिएको पशुपंछीको किसिम	संख्या	विमांक रकम रु.	सेवा लिएका कृषकको संख्या
गाईभैसी	१६७	२९,००,०००	२७
भेडावाखा	९	५०,०००	२

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.१० पशु पंछी तथ्यांक (आ.व.२०७३ ७४)

गाईमा	साढे	गोरु	दुधालु गाई	थारा गाई	बहर	कोरेली	वाच्छा	वाच्छी	जम्मा
स्थानीय		१३३१	११८७०	१६२७	१०४०७	१०३९२	४१५५	११७८	४०९६०
वर्ण शंकर (क्रस)	५		५५		७		५	७	७९
उन्नत									
जम्मा	५	१३३१	११९२५	१६२७	१०४१४	१०८४२	४१६०	११८५	४१०३९

भैसीमा	रांगो	जोले रांगो	दुधालु भैसी	थारा भैसी	पाडो	कोरेली	पाडा	पाडी	जम्मा
स्थानीय	९२		६१९६	३७८	३९३७	२२८३	२८८८	३०९६	१८८७०
वर्ण शंकर (क्रस)	१०१		४८६२	७०	३६०८	१६१२	२१४४	२१०९	१४५०६
उन्नत	६४		४१०		३६२	१३५	१७८	१८०	१३२९
जम्मा	२५७	०	११४६८	४४८	७९०७	४०३०	५२१०	५३८५	३४७०५

वाखामा	बोका	खसी	व्या.वाखी	थारा वाखी	पाठा १वर्ष मुनी	पाठी १ वर्ष मुनी	पाठा ६महिना मुनी	पाठी ६महिना मुनी	जम्मा
स्थानीय	१८४९	१७२२	३१३२४	११५७	१४१३९	१०३११	१९१३०	१९१४३	९८७७५
वर्ण शंकर (क्रस)	५७८	१९२५	५२२		२४५१	२१३८	२१०	१९७	८०२१
उन्नत	१७०	२८३	१८५		४७३	४३२	१२१	११९	१७८३
जम्मा	२५९७	३९३०	३२०३१	११५७	१७०६३	१२८८१	१९४६१	१९४५९	१०८५७९

भेडामा	धुमा	खसी	व्या. भेडी	थारा भेडी	छतौरा १वर्ष मुनी	छतौरा १ वर्ष मुनी	पाठा ६महिना मुनी	पाठी ६महिना मुनी	जम्मा
स्थानीय	३०३	१२७०	६३०२	१४९१	१५०३	१४०२	२९८०	२८८२	१८१३३
वर्ण शंकर (क्रस)	२४४	१५६८	७३४	२२६	८८४	९६२	३६५	३६१	५३४४
उन्नत	१५३	२२४	१३१	५	११	११३	१०७	१०५	८४९
जम्मा	७००	३०६२	७१६७	१७२२	२३९८	२४७७	३४५२	३३४८	२४३२६

सुगुरमा	भुना	खसी	व्या. भुनी	थारा भुनी	छतौरा १ वर्ष मुनी	छतौरा १ वर्ष मुनी	पाठा ६महिना मुनी	पाठी ६महिना मुनी	जम्मा
स्थानीय									
वर्ण शंकर (कस)	१३८	४८४	१३२	२४	२५२	२५८	३४८	३५२	१९८८
उन्नत	६५	८२	८६		१०२	९७	२५६	२४४	९३२
जम्मा	२०३	५६६	२१८	२४	३५४	३५५	६०४	५९६	२९२०

कुखुरामा	फुल पार्ने	फुल नपार्ने	वर्षभरीको संख्या	लट	जम्मा
स्थानीय	६६७०	१४०६५	६५५००	४	६५५००
उन्नत	१६६९२	२८६१५			४५३०७
जम्मा	२३३६२	४२६८०	६५५००		१३१५४२

खरायो	भाले	व्याएको	थारा	वच्चा	वच्ची	जम्मा
स्थानीय	१२५	१२१	१८	२०५	३०७	७७६
वर्ण शंकर (कस)	८४	८३		१४२	१४४	४५३
उन्नत						
जम्मा	२०९	२०४	१८	३४७	४५१	१२२९

घोडा/खच्चड/गधा	घोडा	व्या.घोडी	थारा घोडी	वछेडा	वछेडी	खच्चड	गधा	जम्मा
स्थानीय	१०८९०	६२७	४२	६०५	५९७	३१०५	१४	१५८८०
जम्मा	१०८९०	६२७	४२	६०५	५९७	३१०५	१४	१५८८०

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.११ पशुजन्य उत्पादन (आ.व.२०७३/७४)

विवरण	इकाई	प्र.चौ. उत्पादन	दो चौ. उत्पादन	ते.चौ. उत्पादन	वार्षिक
दुध	मे.ट.				
गाइको		९९९	९९०	८८५	२८७४
भैसीको		३१८१	२९५२	२८६६	८९९९
जम्मा		४१८०	३९४२	३७५१	११८७३
मासु	मे.ट.				
भैसी । राँगोको	”	९८	८७	८४	२६९
खसी । वोका ।वाखा	”	५५१	५७६	४२१	१५४८
भेडा । थुमा	”	१२१	१२३	८४	३२८
सुँगुर । बंगुर	”	८.५	९	६	२३.५
कुखुरा । हाँस	”	६४	१३३	४१	२३८
जम्मा	”	८४२.५	९२८	६३६	२४०७
फुल	ह.गो.				
कुखुराको	”	२७२	२७५	५७४	११२१
हाँसको	”				०

जम्मा		२७२	२७५	५७४	११२१
ऊन	किलो				
भेडाको	"	१५३७६	१४५१४	१०४७३	४०३६३
खरायोको					०
जम्मा	"	१५३७६	१४५१४	१०४७३	४०३६३
छाला					
घिउ	मे.ट.	१६.५	१६	११	४३.५
राडीपाखी	गोटा	८१५	७९७	१७५४	३३६६
फेरुवा	"	३१२	२९५	७३६	१३४३
गलैचा					०
मख्लर । स्विटर	"	७२	९७	१६९	३३८

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.१२ पशुपंछीपालन व्यवसायमा संलग्न सहकारीको वितरण (आ.व. २०७३/०७४)

सहकारी संलग्न भएको क्षेत्र	सहकारीको संख्या
दुध उत्पादन	३
भैसीपालन	२
वाखापालन	१२
कुखुरापालन	१
मिश्रित	१८
अन्य	११

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.१३ मासु पसलको वितरण (आ.व. २०७३/०७४)

मासु पसलको प्रकार	पसल संख्या	औषत चौमासिक विक्रि के.जी.	आम्दानी चौमासिक रु.	रोजगार संख्या
खसी / बोका	५	१४५०	८७०००००	५
कखुरा	१४	१५५००	६२०००००	१४
रांगो	१	११००	२७५०००	१

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.१४ डेरी पसल वितरण (आ.व. २०७३/०७४)

डेरी उद्योगको नाम	ठेगाना	संचालक	संकलन दैनिक लि.	उत्पादन गरिने वस्तु
साना डेरी पसल	खलंगा २	शिव शक्तिव.स.स.	२००	दुध,दही
नहकृली साना डेरी पसल	लहँ ६	साना दुध डेरी समुह	५०	दुध,दही
प्रगतीशिल साना डेरी पसल	दशेरा ३	विर बहादुर बुढा	५०	दुध,दही
साना डेरी पसल	खलंगा ३	भेरी महिला व.स.सं.	८०	दुध,दही

श्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, जाजरकोट

३.१५ पशु तथा पशुजन्य पदार्थको बजारमूल्य (आ.व.२०७३ ॥७४)

विवरण	इकाई	बजार मूल्य रु.
जिवित पशु		
गाई (स्थानीय)	प्रति गोटा	२५००
गाई वर्णशंकर	प्रति गोटा	३००००
भैसी दुधालु	प्रति गोटा	७००००
वाखा	प्रति गोटा	१२०००
बोका	प्रति गोटा	१८०००
हलगोरु स्थानीय	जोडा	५००००
जिवित तौलको आधारमा		
खसी । बोका	प्रति केजी	४००
वाखी । भेडी	प्रति केजी	२५०
कुखुरा स्थानीय	प्रति केजी	६००
ब्रोईलर	प्रति केजी	३५०
प्रशोधित पशुजन्य पदार्थ		
गाईको दुध	प्रति लि.	५०
भैसीको दुध	प्रति लि.	५०
दही	प्रति लि.	५०
घीउ	प्रति केजी	६००
अर्धप्रशोधित पशुजन्य पदार्थ		
रौगाको मासु	प्रति केजी	३००
खसीको मासु	प्रति केजी	६००
बोकाको मासु	प्रति केजी	६००
थुमाको मासु	प्रति केजी	६००
बंगुरको मासु	प्रति केजी	३००
ब्रोईलर	प्रति केजी	४००
कुखुराको मासु लेयर्स	प्रति केजी	६००
कुखुराको मासु स्थानीय	प्रति केजी	८००
अन्डा	गोटा	१५
दाना बनाउने कच्चा पदार्थ		
मकै	प्रति केजी	३०
दुटो	प्रति केजी	१५
तोरी पिना	प्रति केजी	३०

ग) जिल्लाको वन सम्बन्धी विवरण

३.१६ ईलाका वन कार्यालय तथा मातहतका स्थानीय तहहरू

इकाई वन कार्यालय	कार्यक्षेत्रका गा.वि.स.हरू	ईलाका को मुकाम
खलंगा	भेरी न.पा.	भेरी न.पा. ४
भाप्रा	छेडागाड न.पा.को वडा नं.७ देखी १३	भाप्रा
दशेरा	छेडागाड न.पा.को वडा नं.१देखी ६	दशेरा
दल्ली	त्रिवेणी नलगाड न.पा	दल्ली
घरंगा	कूशे गाउँपालिका	घरंगा
गर्खाकोट	जुनीचाँदे गाउँपालिका	गर्खाकोट
लिम्सा	बारेकोट गाउँपालिका	लिम्सा
सिमा	शिवालय गाउँपालिका	शिवालय

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, जाजरकोट

३.१७ विगत ५ वर्षमा काठ दाउरा बिक्रीको विवरण

आ.व.	सा.व.आन्तरिक बिक्री			सा.व.बाहिर बिक्री			निजी तथा आवादीको बिक्री			
	खोटसल्ला	अन्य	दाउरा	साल	अन्य	दाउरा	खयर	खोटसल्लो	अन्य	दाउरा
०६९/७०	१५१८७	१३५३	६१	०	३९५०.३५	०	२९६६		२६२३	३००
०७०/७१	४३४५	३४०	५	०	०	०	८२३.६३		६९८१	०
०७१/७२	५४६७	५४२	६७५	०	०	०				०
०७२/७३	६७८५	७८०	५४०	०	०	०		२९००	३२४०	०
०७३/७४	६४५०	४५०	७४०	०	७५२९	०	८९९.९७	३७५३.४	९४९.५६	०

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, जाजरकोट

३.१८ जटिबुटिको बाषिक निकासी विवरण (आ.व.२०७३/७४)

जटिबुटिको नाम	परिमाण (के.जी.)	प्रति के.जी. दर रु.	राजश्व
साधारण च्याउ	३२७०	५	१६३५०
अमलवेद (डाँठ)	१६७००	५	८३५००
जटामसी	१६१००	२०	३२२०००
पाषणवेद	२८८००	५	१४४०००
तेजपात	२२५५०	२	४५१००
पदमचाल	४१८५०	१०	४१८५००
टिमुर	६१०२०	८	४८८१६०
विषजरा	४०७५	१०	४०७५०
कुटकि	९३०	१५	१३९५०
मह	१२५०	१०	१२५००
लोक्ता	३१००	५	१५५००
सिस्नु	१५००	२	३०००

काउलो	६१५०	१५	९२२५०
अमला	४९००	१	४९००
बोभोजरा	८५०	५	४२५०
रिठा	३३०००	३	९९०००
गुडमार	१८९५	५	९४७५
सुगन्धवाल	३६८३	१५	५५२४५
चुत्रो	७००	८	५६००
कुरील्लो	४००	५	२०००
अल्लो	२१००	५	१०५००
गुच्ची च्याउ	२०	३००	६०००
सेटकचिनि	१४९००	५	७४५००
जम्मा	२६९७४३		१९६७०३०

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, जाजरकोट

३.१५ काठ दाउराको वर्तमान विज्री मूल्य सूची (आ.व. २०७३/७४)

सि.न	काठको जात	प्रति क्यु. फिट मूल्य रु		
		ग्रेड ए	ग्रेड वि	ग्रेड सी
१	सतिससाल	१५००		
२	साल, सखुवा, अगरख	८००	५००	३००
३	जंगली सीसौ	१०००	८००	५००
४	ओखर, चाँप, सागवान र दार	५००		
५	विजयसाल	३००		
६	सन्दन, पाजन	३००		
७	सिसौ वृक्षरोपण	४ फीट र सो भन्दा बढि गोलाइ भएको	४००	
		४ फीट र सो भन्दा कम गोलाइ भएको	२००	
८	असना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरीस, गम्हारी	३००	२००	
९	देवदार	१५०		
१०	खोटे सल्ला	२००	१५०	
११	सिमल	१२५		
१२	हरो, बरो, फल्दो, चिलाउने, सौर	२००		
१३	भुङकुल, गुटेल, पपलर, उत्तिस, टिकुल, कटुस, मसला, आँप, अन्य सल्लो, फर स्पुस	१००		
१४	वाँभी, वोटधंगेरो	८०		
१५	खयर (आयतन निकाल्दा लम्बाइलाई पनि अन्तिम इन्च सम्म नाप्ने)	६००	२०१- प्रति किलोग्राम	
१६	श्वेत चन्दन	८००१- प्रति किलोग्राम		
१७	अन्य (माथि उल्लेख भएदेखि बाहेक)	८००१- प्रति किलोग्राम		

३.१० आ.व. अनुसार हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरूको विवरण

सि.न.	हस्तान्तरण भएको आ.व.	सामुदायिक वन संख्या	कुल क्षेत्रफल	संलग्न घरधुरी संख्या
१	२०४९/०५०	१	७५.००	१६४
२	२०५०/०५१	१७	२०१९.१९	१७७
३	२०५१/५२	२	१२६.४६	२३९.००
४	२०५२/५३	४२	५१३१.४१	३५४७.००
५	२०५३/५४	३०	६४१०.७०	३०३३.००
६	२०५४/५५	३५	४२२३.३९	३६४०.००
७	२०५५/५६	१८	१८६५.००	१८३१.००
८	२०५६/५७	१७	४०८२.३६	१७३४.००
९	२०५७/५८	१३	१२८४.३९	१२९०.००
१०	२०५८/५९	१	३५.००	३३.००
११	२०५९/६०	०	०	०
१२	२०६०/६१	३	१०९.००	१२५.००
१३	२०६१/६२	०	९७८.००	४२७.००
१४	२०६२/६३	२	१२६७.००	७९०.००
१५	२०६३/६४	३	२८९.५०	२५४.००
१६	२०६४/६५	८	१३६७.००	७९०.००
१७	२०६५/६६	३	२८९.५०	२५४.००
१८	२०६६/६७	३	४७७.५०	३०५.००
१९	२०६७/६८	५	६२०.४०	२९२.००
२०	२०६८/६९	१४	१०६१.६२	६६९.००
२१	२०६९/७०	२१	२५७१.८४	२३०४
२२	२०७०/७१	६	६२४.६९	९४
२३	२०७१/७२	५	८९४.४२	६३४
२४	२०७२/७३	१२	३७१.७४	१५०
२५	२०७३/७४	२	२१८५.५४	७८२
२६	जम्मा	२६४	३६७५९.१८	२५५९५

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय, जाजरकोट

खण्ड ४. आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी तथ्याङ्क

४.१ आर्थिक रूपमा अक्सर सक्रिय जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा माथिका) को पेशागत विवरण

पेशा	जम्मा	पुरुष	महिला
सशस्त्र बल	३२	१६	१६
प्रबन्धक	४४४	२३४	२१०
विपेशज्ञ	१९८२	१४७६	५०६
प्राविधिक तथा सहायक विज्ञ	४७०	४१४	५६
कार्यालय सहायक	४५५	३८३	७२
सेवा तथा विक्रि कामदार	१८९७	११६६	७३१
कृषि, वन तथा मत्स्य सम्बन्धी दक्ष/अदक्ष कामदार	४६४९९	२४५७५	२१९२४
शिल्पकार तथा शिल्प सम्बन्धी कामदार	२९७५	२५४१	४३४
संयन्त्र तथा यन्त्र चालक तथा संयोजनकर्ता	१३८	१३०	८
प्राथमिक तहका पेशाहरु	२२२३	१२७१	९५२
पेशा उल्लेख नभएका	४१५	२६८	१४७
जम्मा	५७५३१	३२४७४	२५०५७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.२ आर्थिक रूपमा अक्सर सक्रिय जनसंख्या (१० वर्ष वा सो भन्दा माथिका) को काम गर्दाको स्थिति

रोजगारको अवस्था	जम्मा	पुरुष	महिला
रोजगारदाता	७९२	४२७	३६५
कामदार	७,६२३	६,१५६	१,४६७
आफूतै व्यवसाय	४७,६१०	२५,१६८	२२,४४२
बेतलबी पारिवारिक कामदार	३६७	१२३	२४४
उल्लेख नभएको	१,१३९	६००	५३९
जम्मा	५७,५३१	३२,४७४	२५,०५७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.३ विगत १२ महिनामा काम गरेको अवधिको आधारमा पुरुषहरु (१० वर्ष वा माथि) को आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति

आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति	कामको अवधि (महिनामा)												
	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
आर्थिक	२३,६२५	४००	८००	५७१	८६४	२६१	२,१५७	८४६	२,५४७	१,०६९	२,५२९	६५९	२१,४४४
विस्तारित आर्थिक	५२,२१५	६५०	१,५५८	७८९	१,२४१	२०४	७६६	४०	७३	१६	७१	१७	१३२
कामको खोजी	५३,५२८	९९१	१,५७०	४१५	४६३	१४५	३९२	३२	६६	२४	०	०	१४७
गैर आर्थिक	२६,५००	६४८	२,२९७	७९३	१,१००	३८६	१,०२४	२१७	७२९	५६१	८४५	१८२	२२,४८९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.४ विगत १२ महिनामा काम गरेको अवधिको आधारमा महिलाहरू (१० वर्ष वा माथि) को आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति

आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति	कामको अवधि (महिनामा)												
	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
आर्थिक	३०,९३८	४६७	१,१०६	१,०५९	२,०५५	६४१	५,४४८	१,५६७	४,०९४	९७३	२,२८७	१०५	८,१२९
विस्तारित आर्थिक	५३,२०४	६५६	१,३५९	९५८	१,३०७	१७८	७९१	६५	२१८	१६	९६	०	२२३
कामको खोजी	५८,१२६	२६०	२२७	४१	१८०	६४	१३१	८	८	०	०	०	२४
गैर आर्थिक	९,७४०	१७२	२,९३२	१,३६२	४,३६३	१,७५४	४,८२३	५७०	१,७९२	८१५	१,०८६	४७४	२९,१८५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.५ काम गरेको अवधिको आधारमा आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति (१० वर्ष वा माथि)

उमेर समुह र लिंग		जम्मा	पुरुष	महिला	
जम्मा		११७६१७	५८१०१	५९५१६	
आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति	आर्थिक	<३ महिना	२७७३	१२००	१५७३
		३-५ महिना	५४५२	१६९६	३७५६
		६-७ महिना	१०२१७	३००३	७२१४
		८+ महिना	४३८३७	२८२४८	१५५८८
	विस्तारित आर्थिक	<३ महिना	४२२३	२२०८	२०१५
		३-५ महिना	४६७५	२२३३	२४४२
		६-७ महिना	१६६३	८०६	८५६
		८+ महिना	८६३	३१०	५५३
	कामको खोजी	<३ महिना	३०४८	२५६२	४८७
		३-५ महिना	१३०८	१०२२	२८५
		६-७ महिना	५६२	४२३	१३८
		८+ महिना	२७०	२३७	३२
	गैर आर्थिक	<३ महिना	६०५०	२९४६	३१०४
		३-५ महिना	९७५९	२२७९	७४८०
		६-७ महिना	६६३५	१२४२	५३९३
		८+ महिना	५८१५९	२४८०५	३३३५३
उल्लेख नभएको		७७५	३२९	४४६	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.६ केवल एकै प्रकृतिको आर्थिक क्रियाकलाप गर्ने जनसंख्याको वितरण (१० वर्ष वा माथि)

आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति/ लिङ्ग		लिङ्ग		
		जम्मा	पुरुष	महिला
आर्थिक क्रियाकलापको प्रकृति	आर्थिक मात्र	२९,५७३	२१,४४४	८,१२९
	विस्तारित आर्थिक मात्र	३५६	१३२	२२३
	कामको खोजी मात्र	१७२	१४७	२४
	गैर आर्थिक मात्र	५१,६७४	२२,४८९	२९,१८५
उल्लेख नभएको		७७५	३२९	४४६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.७ उमेर समूहका आधारमा १० वर्ष माथिको जनसंख्या (महिला पुरुष दुवै) ले विगत १२ महिनामा गरेका आर्थिक/गैरआर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी वितरण

उमेर समूह वर्षमा	जम्मा	आर्थिक तथा गैर-आर्थिक क्रियाकलाप								उल्लेख नभएको
		आफ्नै कृषि	तलव/ज्याला	आफ्नै गैर-कृषि	विस्तारित आर्थिक	कामको खोजी	घरघन्दा	अध्ययन	निष्क्रिय	
जम्मा	११७,६१७	५३,९४४	११,२७७	९,९९०	११,४२४	५,१८८	३५,३४८	४२,३११	११,९१९	७७५
१० - १४	२४,३३४	१,३०३	१२२	१९५	६१३	१२९	२,३८३	२३,२६३	१,६०९	२२३
१५ - १९	१७,५९२	३,५६६	६७५	६३०	१,१२७	४७१	३,२८१	१३,३१६	१,००५	१८५
२० - २४	१३,९१०	७,१६८	१,८५८	१,१४७	१,४५६	९८८	४,७३४	४,१५७	१,०३१	८९
२५ - २९	११,७१६	७,७६६	२,०४९	१,४८६	१,४८४	८३७	४,८९९	८७३	६७७	२४
३० - ३४	९,१६१	६,२९२	१,५४९	१,२७९	१,१७२	५३२	४,०८३	२७४	४९६	८०
३५ - ३९	९,०८५	६,६६२	१,५०९	१,२०२	१,३००	६४१	४,०४७	९१	५९९	२५
४० - ४४	७,४९४	५,५०७	१,२१८	९८९	१,११२	५९६	३,२७२	५७	६३९	१५
४५ - ४९	६,४३६	४,९७९	८९७	१,००६	९९४	३५१	२,५४८	४०	५२५	४०
५० - ५४	५,०१३	३,७६२	६१२	७५७	७६३	२१२	१,८४५	३४	६०५	१७
५५ - ५९	४,११३	२,९८५	४५०	६३०	५९८	२३३	१,६२२	२४	६५९	८
६० - ६४	४,०३२	२,२३२	२३६	३८६	४४३	१५२	१,४५६	६६	१,४०७	२५
६५ - ६९	२,४१७	१,०३१	५१	१९३	२१७	१५	७१५	३१	१,१५२	३६
७० - ७४	१,३०५	४३०	४४	४४	९१	२९	२९८	३८	८२५	७
७५+	१,००९	२६३	८	४६	५४	०	१६४	४६	६९१	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.८ उमेर समुहका आधारमा १० वर्ष माथीका पुरुषले विगत १२ महिनामा गरेका आर्थिक/गैर-आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण

उमेर समुह वर्षमा	जम्मा	आर्थिक तथा गैर-आर्थिक क्रियाकलाप								उल्लेख नभएको
		आफ्नै कृषि	तलव/ज्याला	आफ्नै गैर-कृषि	विस्तारित आर्थिक	कामको खोजी	घरघन्दा	अध्ययन	निष्क्रिय	
जम्मा	५८,१०१	२८,१३८	९,२३१	६,२३७	५,५५८	४,२४५	६,३३८	२२,२४०	६,३३९	३२९
१० - १४	१२,१३१	६९२	६४	१०३	२८६	९५	९९४	११,६५४	९०७	६४
१५ - १९	८,४५२	१,४६९	५१८	३२५	४३३	३५६	६८८	६,९८३	५२६	७७
२० - २४	६,५००	३,०१९	१,३७५	५४५	५५४	८२२	५५४	२,७०१	५९५	३४
२५ - २९	५,४०३	३,७६६	१,६२१	८६८	५७३	६६३	५९८	५४०	३६८	८
३० - ३४	४,२६५	३,०४१	१,२८९	६६५	४९५	४३८	४७८	२१९	२६८	५७
३५ - ३९	४,५४२	३,५३१	१,२४४	८३५	६५०	५२२	६४२	४०	३९३	१६
४० - ४४	३,७८९	२,९८७	१,०९२	६८०	६११	५०४	५२७	१५	४०५	१५
४५ - ४९	३,३९७	२,७८३	७७८	७०४	५६५	३१९	३६८	८	२९५	२५
५० - ५४	२,७९१	२,२९२	५४४	५३५	४६४	१६१	३९२	०	३६६	९
५५ - ५९	२,३३९	१,९७९	४०९	४६५	४०९	२००	३७६	१६	३२०	०
६० - ६४	१,९६३	१,३४५	१९५	२७९	२७९	१२७	३५५	१७	६५२	८
६५ - ६९	१,२४७	७४१	५१	१५२	१३५	८	१८५	१७	४६३	८
७० - ७४	७०७	३०९	४४	४४	५९	२९	१३३	०	४०५	७
७५+	५७५	१८४	८	३८	४६	०	४६	३१	३७६	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.९ उमेर समुहका आधारमा १० वर्ष माथीका महिलाले विगत १२ महिनामा गरेका आर्थिक/गैर-आर्थिक क्रियाकलाप सम्बन्धी विवरण

उमेर समुह वर्षमा	जम्मा	आर्थिक तथा गैर-आर्थिक क्रियाकलाप								उल्लेख नभएको
		आफ्नै कृषि	तलव/ज्याला	आफ्नै गैर-कृषि	विस्तारित आर्थिक	कामको खोजी	घरघन्दा	अध्ययन	निष्क्रिय	
जम्मा	५९,५१६	२५,८०६	२,०४६	३,७५३	५,८६६	९४३	२९,०१०	२०,०७१	५,५८०	४४६
१० - १४	१२,२०३	६११	५९	९२	३२६	३३	१,३८८	११,६०९	७०३	१५९
१५ - १९	९,१४०	२,०९७	१५७	३०५	६९४	११६	२,५९३	६,३३३	४७९	१०७
२० - २४	७,४१०	४,१४८	४८३	६०२	९०३	१६६	४,१८०	१,४५७	४३५	५५
२५ - २९	६,३१३	४,०००	४२८	६१८	९११	१७४	४,३०१	३३३	३०९	१६
३० - ३४	४,८९६	३,२५१	२६०	६१४	६७७	९४	३,६०५	५५	२२८	२४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३५ - ३९	४,५४३	३,९३९	२६५	३६८	६५०	९२०	३,४०५	५९	२०५	९
४० - ४४	३,७०५	२,५२०	९२५	३०९	५०९	९२	२,७४५	४२	२३४	०
४५ - ४९	३,०३९	२,९९६	९९९	३०२	४३०	३२	२,९८०	३२	२३९	९६
५० - ५४	२,२२२	९,४७०	६८	२२२	२९९	५९	९,४५३	३४	२३९	९
५५ - ५९	९,७७४	९,००७	४९	९६५	९९०	३३	९,२४६	८	३३८	८
६० - ६४	२,०६९	८८७	४९	९०७	९६४	२५	९,९००	४९	७५५	९६
६५ - ६९	९,९७०	२८९	०	४९	८३	७	५३०	९४	६८८	२८
७० - ७४	५९८	९२९	०	०	३२	०	९६५	३८	४२०	०
७५+	४३४	७९	०	८	८	०	९९८	९६	३९६	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१० : १० वर्ष वा सो भन्दा माथीको जनसंख्याको आर्थिक सक्रियताको अवस्था

१० वर्ष माथिको जम्मा जनसंख्या	आर्थिक क्रियाकलाप									
	आर्थिक रूपमा सक्रिय						आर्थिक रूपले निष्क्रिय		उल्लेख नभएको	
	अक्सर सक्रिय				अक्सर सक्रिय नभएको					
	रोजगार		वेरोजगार		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला						
११७,६९७	३२,३४४	२५,००९	४०६	९३८	२,५३४	४,७३८	२२,४८८	२९,९८५	३२८	४४६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.११ : १६ वर्ष मुनिका वालवालिकाहरु कोसँग तसेका छनू भन्ने विवरण

क्र.सं.	आश्रयको अवस्था	जम्मा	१ वर्ष	१-४ वर्ष	५-९ वर्ष	१०-१५ वर्ष
१.	आमाबाबु दुवै	७५,८००	४,७७९	१९,३३६	२५,६६४	२६,०२०
२.	आमा	२,५८२	१२०	५९६	७९९	१,०६७
३.	बाबु	८१८	१५	९४	२९४	४१५
४.	बाबु र सौतेनी आमा	३०८	८	८	७३	२२०
५.	सौतेलो बाबु र आमा	८१	०	८	३३	४१
६.	अन्य नातेदार	१३९	०	०	२४	११४
७.	मालिक/रोजगारदाता	०	०	०	०	०
८.	अन्य	९५३	१५	१८८	२६१	४८९
९.	उल्लेख नभएको	२४९	१५	८६	७४	७४
१०.	जम्मा	८०,९२९	४,९५१	२०,३१६	२७,२२२	२८,४४०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१२ आर्थिक रूपमा निष्क्रिय वा अक्सर सक्रिय नहुने कारण(१० वर्ष वा माथिको जनसंख्या)

क्र.सं.	विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
१.	अध्ययन	४२,०७९	२२,०१४	२०,०६५
२.	घरधन्दा	११,९३८	८५३	११,०८५
३.	उमेर (वृद्धावस्था)	३,०५८	१,३३२	१,७२६
४.	पेन्सन/आयस्ता	४७	२५	२२
५.	शारीरिक/मानसिक असक्षमता	४९४	२५०	२४४
६.	दीर्घ रोग	६१३	२८३	३३०
७.	अन्य	३००	१३०	१६९
८.	उल्लेख नभएको	४१८	१३६	२८१
१५.	जम्मा	५८,९४६	२५,०२३	३३,९२३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१३ आर्थिक रूपमा अक्सर सक्रियहरुको औद्योगिक व्यवसाय अनुसार वर्गिकरण (१० वर्ष वा माथिको जनसंख्या)

औद्योगिक क्षेत्र	जम्मा	पुरुष	महिला
कृषि, वन तथा मत्स्य	४६८५२	२४८०५	२२०४७
खानी तथा उत्खनन	८	८	०
उत्पादन तथा प्रसोधन	१९००	१५३९	३६१
विद्युत, ग्याँस, बाष्प तथा वातानुकूलित सेवा	०	०	०
पानी आपूर्ति, ढल तथा फोहोर व्यवस्थापन र प्रशोधन सेवा	१७	१७	०
निर्माण	१३५०	१२६३	८८

थोक तथा खुद्रा व्यापार एवं मोटर र मोटर साईकल मर्मत	१५७२	९८५	५८७
यातायात र भण्डारण	२५१	२४३	८
आवास र खाद्य सेवा कृयाकलाप	४६८	२११	२५७
सुचना तथा संचार	५७	४१	१७
वित्तीय तथा विमा सम्बन्धी कृयाकलाप	८०	७३	८
घर जग्गा व्यवसाय	१६	१६	०
प्राज्ञिक, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक कृयाकलाप	२४	२४	०
प्रशासनिक तथा सहयोगी सेवा कृयाकलाप	३२	२५	८
सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा, अनिवार्य सामाजिक सुरक्षा	४३०	३४९	८१
शिक्षा	२१६९	१६२४	५४५
जन स्वास्थ्य तथा सामाजिक सेवा	२०२	१५३	४९
कला, मनोरञ्जन तथा मनोविनोद	१७	१७	०
अन्य सेवा सम्बन्धी कृयाकलाप	५२७	४४६	८०
रोजगारदाताको रुपमा घरायसी कृयाकलाप	११४१	३६८	७७३
मुलुक बाहिरका संस्था तथा निकायका कृयाकलाप	८	८	०
उल्लेख नभएको	४०७	२६०	१४७
जम्मा	५७५३१	३२४७४	२५०५७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

खण्ड ५. गरिबी तथा मानव विकास

गरिबी मापन आफैमा एउटा जटिल अवधारणा हो। गरिबी मापनका विभिन्न अवधारणाहरू छन्। गरिबीलाई सापेक्ष र निरपेक्ष दुवै रूपमा मापन गरेको पाइन्छ। सहि र बस्तुपरक रूपमा मापन गरिएको खण्डमा यसले गरिबी न्यूनिकरणका कार्यक्रमहरूलाई आधार प्रदान गर्नेमा दुई मत रहदैन। केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले गरेको नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८ ले गरिबी न्यूनिकरणका कार्यक्रमहरूलाई भौगोलिक रूपमा लक्षित गर्नको लागि एउटा उपयोगी बस्तुगत आधार तयार गरेको छ। गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान विधिले भौगोलिक रूपले खण्डित तल्लो तहसम्म गरिबीका प्रमुख सूचकहरू तयार पार्दछ। यो जिल्ला, इलाका तथा साविकका गा.वि.स. र नगरपालिकाहरूको गरिबीको दर, गरिबीको विषमता र गरिबीको गहनता अनुमान गर्ने अप्रत्यक्ष विधि हो। यसले नक्साको साथै अन्य भौगोलिक सूचना प्रयोग गरी स्थानिय स्तरको खण्डिकृत तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने हुनाले यसलाई गरिबीको नक्सांकन पनि भन्ने गरिन्छ। नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८ ले प्रस्तुत गरेको जिल्लाको गरिबी सम्बन्धी केहि खण्डिकृत सूचकहरू यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ। नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६३ का अनुसार जाजरकोट जिल्लाको गरिबीको दर ४१.१ प्रतिशत रहेको थियो। जुन गरिबीको दर २०६८ मा घटेर ३७.७३ प्रतिशत पुगेको छ।

५.१ जिल्लाको गरिबीको दर, गरिबीको विषमता र गरिबीको गहनता, २०६८

क्र.स.	विवरण	परिमाण
१	गरिबीको दर	३७.७३
२	गरिबीको विषमता	९.०३
३	गरिबीको गहनता	३.११
४	गरिबहरूको संख्या	६४१७५

स्रोत : नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८, के.त.वि.

५.२ जिल्लाका साविकका इलाकाहरूमा गरिबीको दर र गरिबहरूको संख्या, २०६८

इलाका न.	प्रतिशतमा गरिबीको			गरिबहरूको संख्या
	दर	विषमता	गहनता	
०१	२७.५८	६.११	१.९९	५५४४
०२	४१.७२	१०.२७	३.६	५५९५
०३	४०.९२	९.९६	३.४६	७९०८
०४	४१.३१	१०.१४	३.५४	७१७९
०५	४८.८८	१२.८	४.६७	३६९३
०६	३७.९१	९.१९	३.१९	४५०८
०७	३७.९२	९.१७	३.१९	६१०६
०८	३२.६	७.४१	२.४६	५६७३
०९	३५.९७	८.४२	२.८४	५४९२
१०	४१.७३	१०.१७	३.५३	८१९७
११	३१.१९	६.९४	२.२७	३७४५

स्रोत : नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८, के.त.वि.

५.३ जिल्लाका साविकका गा.वि.स./नगरपालिकाहरूमा गरिबीको दर, गरिबीको विषमता र गरिबीको गहनता

इलाका न.	लक्षित क्षेत्र न.	गा.वि.स./ न.पा.	प्रतिशतमा गरिबीको		
			दर	विषमता	गहनता
०१	१	खलगा	२१.२७	४.४३	१.३८
०१	२	पुन्मा	३९.२७	९.२४	३.१३
०२	१	भूर	४२.७	१०.५४	३.७
०२	२	जगतीपुर	४१.७६	१०.३२	३.६३
०३	१	पैक, ढिमे	४३.६२	१०.८८	३.८४
०३	२	डाँडागाउँ	३७.४६	८.८३	३
०४	१	खगेनकोट, सकला, लहँ	४१.९१	१०.३१	३.६१
०५	१	भगवतिटोल, रग्दा	४८.३८	१२.६२	४.६
०६	१	रोकायगाउँ, रामिडाँडा	३८.८३	९.६४	३.४१
०६	२	नायकवाडा	३७.२३	८.८४	३.०३
०७	१	दह,कोर्ताड	४३.५९	११.०२	३.९४
०७	२	मजकोट	३३.३२	७.६७	२.५७
०८	१	साल्मा, दशेरा, सुवानाउली	३१.८७	७.१९	२.३७
०९	१	थालारेकर, सिमा	३४.३३	७.९७	२.६८
०९	२	जुंगाथापाचौर	३७.४७	८.७१	२.९३
१०	१	अर्छानि, टालेगाउँ	४१.६१	१०.५१	३.५२
१०	२	गर्खाकोट, पजारु	४१.४९	१०.०७	३.४९
११	१	भाँप्रा, कार्कीगाउँ	३०.३९	६.७६	२.२१

श्रोत : नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८, के.त.वि.

५.४ मानव विकास तथा मानव गरिबीसँग सम्बन्धित सूचकाङ्कहरू

विवरण	जाजरकोट	नेपाल
मानव विकाससँग सम्बन्धित सूचकाङ्कहरू		
औसत आयु	६६.४५	६८.८०
युवा साक्षरता	४६.९२	५९.५७
विद्यालय जाने औसत उमेर	२.७०	३.९०
प्रति व्यक्ति आय (PPS \$)	६११	११६०
मानव विकास सूचकाङ्क (HDI)	०.३९३	०.४९
मानव गरिबीसँग सम्बन्धित सूचकाङ्कहरू		
औसत आयु चालिस वर्ष भन्दा कम अनुमान गरिएको जनसंख्या प्रतिशत	११.५०	७.५२
सुरक्षित पिउने पानीको प्रयोग गर्न नपाएको जनसंख्या प्रतिशत	४३.९१	१७.०९
५ वर्ष मुनिका कृपोषित बालबालिका प्रतिशत	५१.३०	४०.५०
आर्थिक रूपले अति पछाडि परेको जनसंख्या प्रतिशत	४७.६०	२८.८०
मानव गरिबी सूचकाङ्क (HPI)	४४.२०	३१.१२
गरिबीको दर (Poverty Rate)	३७.७ (साठीऔ स्थानमा)	२५.१६
गरिबीको विषमता (Poverty Gap)	९.०३	५.४३
गरिबीको गहनता (Square Poverty)	३.११	१.८१

श्रोत : HDI Report, 2014, UNDP र नेपालमा गरिबीको लघुक्षेत्र अनुमान २०६८, के.त.वि.

खण्ड ६. न्याय, कानून तथा सार्वजनिक प्रशासन

६.१ त्रिवर्षीय अपराध तालिका

क्र.स.	मुद्दा शिर्षक	आ.व. ०७१/०७२			आ.व. ०७२/०७३			आ.व. ०७३/०७४		
		दत्ता संख्या	फच्यौट संख्या	बाँकी संख्या	दत्ता संख्या	फच्यौट संख्या	बाँकी संख्या	दत्ता संख्या	फच्यौट संख्या	बाँकी संख्या
१	कर्तव्य ज्यान	६	५	१	४	३	१	९	८	१
२	ज्यान माने उद्योग	२	२	०	१	०	१	०	०	०
३	भव्यतव्य ज्यान	१२	१२	०	१९	५	१४	१२	०	१२
४	फूटकर ज्यान	२	२	०	-	-	-	५	०	५
५	भ्रुण्डी आत्महत्या	७	७	०	१७	३	१४	१२	०	१२
६	विष सेवन गरी आत्महत्या	१	१	०	२	१	१	०	०	०
७	डाँका चोरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	साधारण चोरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९	नकबजनि चोरी	-	-	-	८	८	-	३	३	०
१०	जुवा ऐन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११	लागु औषध	१	१	०	२	२	०	६	६	०
१२	ठगी	-	-	-	१	१	०	-	-	-
१३	सरकारी छाप कर्ते	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१४	नपाएको पगरी पाएको कर्ते	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१५	हातहतियार खरखजना	१	१	०	-	-	-	१	१	०
१६	खोटाचलन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१७	अपहरण तथा शरीर बन्दक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१८	केहि सार्वजनिक अपराध	१७	१७	०	१७	१७	०	२४	२४	०
१९	नागरीकता ऐन	-	-	-	१	१	०	-	-	-
२०	कुटपिट अगभंग	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२१	बोक्सी आरोप	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२२	जबर जस्ती करण	५	५	०	२	२	०	१०	१०	०
२३	जबर जस्ती करणी उद्योग	२	२	०	२	२	०	२	२	०
२४	बहुविवाह	-	-	-	५	५	०	४	४	०
२५	बालविवाह	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२६	मानव बेचबिखन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२७	सवारी ज्यान	५	५	०	१	१	०	२	२	०
२८	आगो लगाएको	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२९	शिक्षा ऐन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३०	जम्मा	६२	६१	१	८२	५१	३१	९०	६०	३०

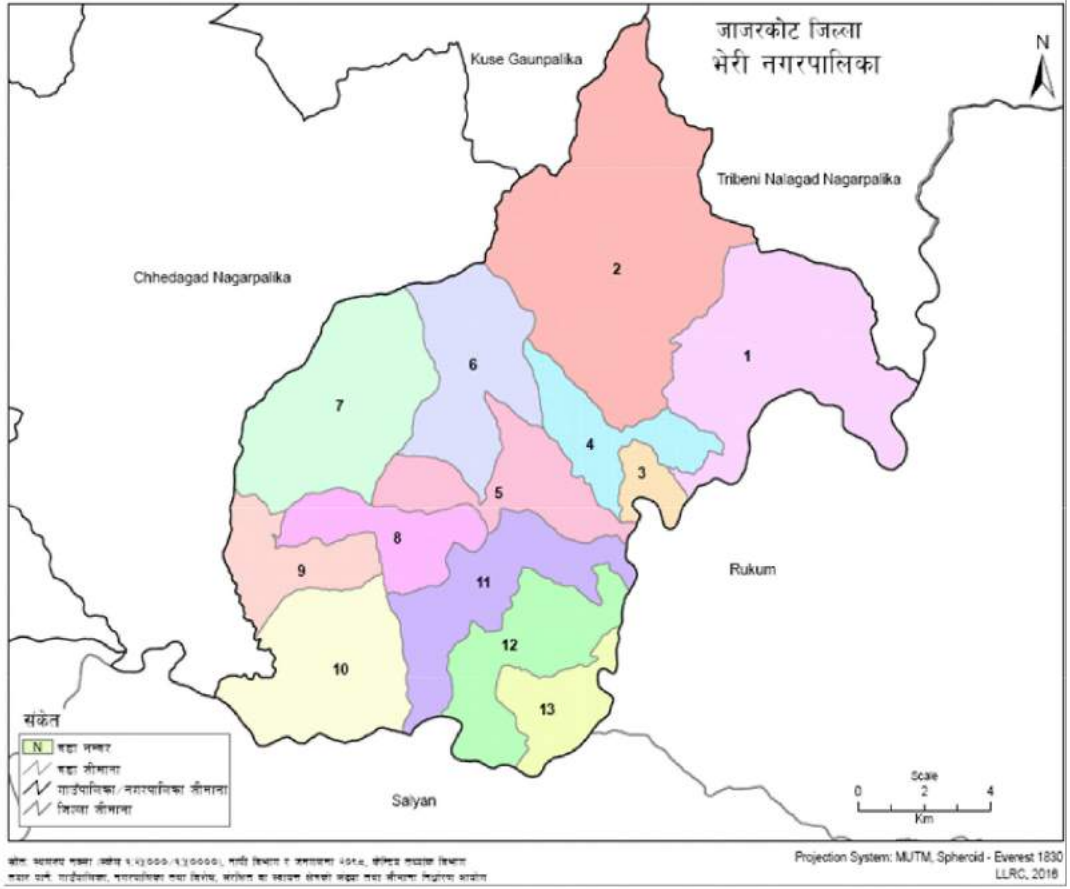
श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय जाजरकोट

६.२ जाजरकोट जिल्ला स्थित कार्यालयहरूको टेलिफोन विवरण :

क्र.सं.	कार्यालय	टेलिफोन नं.
१.	श्री जाजरकोट जिल्ला अदालत	०८९-४३०११७
२.	श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय	४३०१३०/४३०१३३
३.	श्री नेपाली सेना	४३००६०
४.	श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय	४३०१३१
५.	श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	४३०१३२
६.	श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय	४३०११६
७.	श्री जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	४३०१२५
८.	श्री जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	४३०१२०
९.	श्री जिल्ला हुलाक कार्यालय	४३००८३
१०.	श्री राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	४३००४५
११.	श्री जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	४३००३०
१२.	श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालय	४३०११८
१३.	श्री जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	४३००७४
१४.	श्री खानेपानी तथा सर सफाई डिभिजन कार्यालय	४३०१२४
१५.	श्री जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	४३०१२७
१६.	श्री जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	४३००७६
१७.	श्री जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	४३०१४९
१८.	श्री जिल्ला वन कार्यालय	४३००९१
१९.	श्री मालपोत कार्यालय	४३०१२६
२०.	श्री नेपाल खाद्य संस्थान	४३०१६३
२१.	श्री घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिको कार्यालय	४३००३४
२२.	श्री तथ्याङ्क कार्यालय, रुकुम	५३०२३८
२३.	श्री महिला तथा बालबालिका कार्यालय	४३००३२
२४.	श्री नापी शाखा	४३०१८९
२५.	श्री नेपाल टेलिकम प्रा.लि.	४३००४४
२६.	श्री नेपाल बैंक लि.	४३०११९
२७.	श्री खलंगा एफ.एम.	४३०२०२
२८.	श्री कृषि विकास बैंक	४३००२०
२९.	सिटीजन्स बैंक इन्टरनेशनल	४३०१७५
३०.	वन उपभोक्ता महासंघ जाजरकोट	४३००५६
३१.	जाजरकोट उद्योग वाणिज्य संघ	४३००१३
३२.	त्रिभुवन मा.वि.	४३००८४
३३.	जिल्ला स्थानीय विकास कोष	४३०१९९
३४.	जिल्ला बाल कल्याण समिति	४३०२६७
३५.	पत्रकार महासंघ जाजरकोट शाखा	४३००२८
३६.	भेरी ज्ञानोदय क्याम्पस	४३००३६
३७.	नेपाल रेडक्रेस सोसाईटी	४३००४२

खण्ड ७. स्थानीय तह विशेष

१) भेरी नगरपालिका

१.१ परिचय

समावेश भएका साविकका गा.वि.स/न.पा. : भेरीमालिका नगरपालिका

क्षेत्रफल : २१९.७७

सिमाना : पूर्व-सिस्ने गा.पा. पश्चिम-जाजरकोट जिल्ला
उत्तर-डोल्पा जिल्ला दक्षिण-वार्डफकोट र सानी भेरी गा. पा.

वडा संख्या : १३

१.२ वडागत जनसांख्यिक विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरधुरी संख्या	जम्मा	पुरुष	महिला
१	६४५	३,२०७	१,५९१	१,६१६
२	८९६	४,६१६	२,३४६	२,२७०
३	४२२	१,९८१	१,००४	९७७
४	५६०	२,३८२	१,१२८	१,२५४
५	४१५	२,०८९	१,०३९	१,०५०
६	५०६	२,५८२	१,२५६	१,३२६
७	५७४	३,२४६	१,६५३	१,५९३
८	३७९	२,००९	९४४	१,०६५
९	३३७	१,९२७	९४४	९८३
१०	४१५	२,१९७	१,०९६	१,१०१
११	५९६	३,१२९	१,५२३	१,६०६
१२	४६१	२,३३२	१,१२१	१,२११
१३	३८४	१,८१८	८१३	१,००५
जम्मा	६,५९०	३३,५१५	१६,४५८	१७,०५७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७८ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	८७७	८२८	१७०६
२	१३८१	१३०८	२६८९
३	४५०	४८५	९३५
४	६७३	७५०	१४२३
५	६४९	६०८	१२५७
६	७४०	६६१	१४०१
७	८८१	७०३	१५८४
८	५७८	४४५	१०२३
९	५५३	४५२	१००५
१०	५७१	४७८	१०४९
११	८३२	६७५	१५०७
१२	६४०	५८०	१२२०
१३	५८४	६०१	११८५

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय जाजरकोट

१.४ जातजातीका आधारमा नगरपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	३३,५१५	१६,४५८	१७,०५७
क्षेत्री	१०,१९४	५,०१३	५,१८१
ब्राम्हण पहाडी	१,२७९	६३८	६४१
मगर	४,६२६	२,२७७	२,३४९
थारु	२१	७	१४
नेवार	२४२	११८	१२४
कामी	९,३२२	४,५६०	४,७६२
दमाई/ढोली	९५४	४६८	४८६
ठकुरी	५,६५४	२,७७५	२,८७९
सार्की	११७	५८	५९
चमार, हरिजन, राम	५८	२८	३०
सन्ध्यासी, दशनामी	५३५	२५०	२८५
गाइने	१२५	६४	६१
वादी	१७१	९३	७८
राजी	१००	४९	५१
अन्य	४९	२९	२०
तराई अन्य	६८	३१	३७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.५ मातृभाषाका आधारमा नगरपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	३३,५१५	१६,४५८	१७,०५७
नेपाली	३३,४८७	१६,४३९	१७,०४८
मैथली	१५	११	४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.६ नगरपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात

घरपरिवार संख्या		६,५९०
जनसंख्या	जम्मा	३३,५१५
	पुरुष	१६,४५८
	महिला	१७,०५७
परिवारको औषत आकार		५.०९
लैङ्गिक अनुपात		९६.४९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	३३,५१५	१६,४५८	१७,०५७
०० - ०४	४,२३७	२,१७०	२,०६७
०५ - ०९	४,४२८	२,१६८	२,२६०
१० - १४	४,९९६	२,४५८	२,५३८
१५ - १९	३,८६५	१,८६४	२,००१
२० - २४	३,०८३	१,४०८	१,६७५
२५ - २९	२,५११	१,१७३	१,३३८
३० - ३४	१,९२७	८६१	१,०६६
३५ - ३९	१,९२४	९५४	९७०
४० - ४४	१,६०५	७९०	८१५
४५ - ४९	१,३१६	७०५	६११
५० - ५४	१,०३०	५७३	४५७
५५ - ५९	८०७	४१९	३८८
६० - ६४	७८७	३८६	४०१
६५ - ६९	५०८	२५६	२५२
७० - ७४	२५४	१३७	११७
७५ +	२३७	१३६	१०१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.८ नगरपालिकाको अपांग जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपांगताको स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला	
जम्मा जनसंख्या	३३,५१५	१६,४५८	१७,०५७	
अपांगता नभएकाहरु	३२,३०४	१५,८४३	१६,४६१	
अपांगता भएका जनसंख्या	शारीरिक अपांगता भएका	४८१	२५७	२२४
	दृष्टि विहिन / कम दृष्टि भएका	२५९	१२१	१३८
	श्रवण अपांगता	२१५	११९	९६
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपांगता	१५	९	६
	बोल्न गात्ने भएका	१०२	४६	५६
	मानसिक अपांगता	५४	२१	३३
	बौद्धिक रुपमा असक्त	१६	९	७
	वहु अपांगता भएका	६९	३३	३६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	२९,२७८	१४,२८८	१४,९९०
पढ्न र लेख्न सक्ने	१७,७१८	९,७३६	७,९८२
पढ्न मात्र सक्ने	९३१	४१७	५१४
पढ्न पनि नसक्ने	१०,६१४	४,१२७	६,४८७
उल्लेख नभएको	१५	८	७
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	६०.५२	६८.१४	५३.२५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रूपमा नगरपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला	
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	४९४	२४७	२४७
	प्राथमिक (१-५)	४,३०१	२,३६३	१,९३८
	निम्न माध्यमिक (६-८)	१,५९७	९२८	६६९
	माध्यमिक (९-१०)	८१९	५३२	२८७
	प्रवेशिका वा सो सरह	३५७	२४१	११६
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	३१५	२१९	९६
	स्नातक वा सो सरह	६८	५६	१२
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	४	४	०
	अन्य	४	०	४
अनौपचारिक शिक्षा	११७	५३	६४	
तह उल्लेख नभएको	२५	११	१४	
जम्मा	८,१०१	४,६५४	३,४४७	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.११ ५-२५ वर्ष उमेर समुह भएको जनसंख्याको स्कूलमा उपस्थिति

विवरण	लिङ्ग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समुहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	७,३९८
	महिला	८,१८५
हाल स्कूल गैरहेका	पुरुष	५,६२६
	महिला	५,५७७
हाल स्कूल नजाने	पुरुष	१,७२०
	महिला	२,५४५
उल्लेख नभएको	पुरुष	५२
	महिला	६३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१२ जनगणनाको त्खत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

विवरण		मान
जम्मा घरपरिवार संख्या		६,५९०
अनुपस्थित घरपरिवार संख्या		५४३
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	७०१
	पुरुष	६३७
	महिला	६४
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
६,५९०	६,२७९	२७२	८	३१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	६,५०३
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	१५
ढलान/ RCC	१
काठ	२२
उल्लेख नभएको	४९
जम्मा	६,५९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१५ घर/आवासिय इकाईको वाहिरी गाह्रोको संरचना

वाहिरी गाह्रोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,५९०
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	६,३४३
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	१५१
काठ	२६
बाँस	९
काचो इट्टा	१
उल्लेख नभएको	६०
जम्मा	६,५९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकार

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
पराल/खर	४०९
जस्तापाता	५०
टायल	५,३४१
ढलान	१५
काठ	१४
माटो	६१६
अन्य	८०
उल्लेख नभएको	६५
जम्मा	६,५९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने ईन्धनको प्रमुख श्रोत (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

ईन्धनको प्रमुख श्रोत	घरधुरी संख्या
जम्मा	६,५९०
काठ/दाउरा	६,४८४
मट्टीतेल	२
एल.पि.ग्यास	६०
गुइठा	१६
अन्य	९
उल्लेख नभएको	१९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१८ वतीको श्रोत (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वतीको श्रोत	घरपरिवार संख्या
विजुली	५६३
मट्टीतेल	१०६
वायो ग्यास	५
सोलार	२,५७०
अन्य	३,३२७
उल्लेख नभएको	१९
जम्मा	६,५९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१८ शौचालय (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

शौचालयको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा घरपरिवार	६,५९०
शौचालय सुविधा नभएका	३,८८४
फ्लस भएको शौचालय भएका	६३४
साधारण शौचालय भएका	२,०५३
उल्लेख नभएको	१९

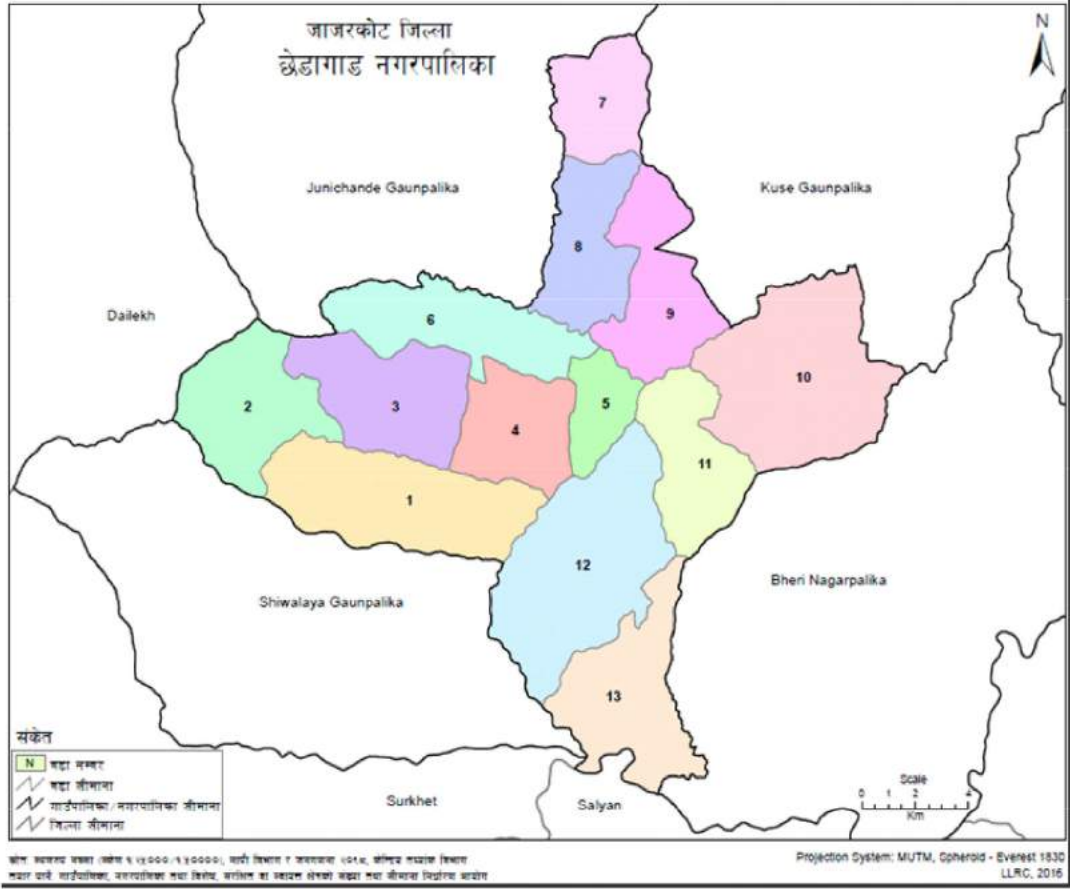
श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.२० उपभोग गर्ने सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवार संख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

सेवा सुविधाको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,५९०
कुनै सेवा सुविधा नभएका	२,३८३
कम्तिमा एउटा सुविधा भएका	४,०७६
रेडियो	३,४६७
टि.भि.	१७३
केवल लाइन	२२४
कम्प्युटर	३७
इन्टरनेट सुविधा	१८
टेलिफोन	२३७
मोबाइल	२,०२६
मोटर	१
मोटरसाइकल	४
साइकल	३
अन्य साधन	२
फ्रिज भएको	१
उल्लेख नभएको	१३१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

२) छेडागाड नगरपालिका

२.१ परिचय

समावेश भएका साविकका

गा.वि.स/न.पा. : साल्मा, दहसेरा, सुवानावली, भाप्रा, कार्कीगाउँ र पजारु (३(९))

क्षेत्रफल : २८४.३०

सिमाना : पूर्व-भेरी न.पा. पश्चिम-दैलेख जिल्ला

उत्तर-कुसे, जुनी चाँदे गा.पा. दक्षिण-शिवालय गा.पा. र सल्यान जिल्ला

वडा संख्या : १३

१.२ वडागत जनसांख्यिक विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरघुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा
१	५५६	१,५८७	१,७१३	३,३००
२	४९२	१,४७६	१,५२१	२,९९७
३	५८२	१,७५१	१,७९६	३,५४७
४	३८१	१,०३३	१,०६८	२,१०१
५	४६९	१,२६४	१,२६६	२,५३०
६	५१६	१,३९७	१,५२९	२,९२६
७	१३८	४२७	४००	८२७
८	४८७	१,३७२	१,४७५	२,८४७
९	३९४	१,०५९	१,१५३	२,२१२
१०	५४४	१,६४४	१,५८१	३,२२५
११	४४२	१,२९१	१,२८६	२,५७७
१२	६२०	१,६७३	१,७३४	३,४०७
१३	५२३	१,३८०	१,४१९	२,७९९
जम्मा	६,१४४	१७,३५४	१७,९४१	३५,२९५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७८ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	७७२	६८२	१४५४
२	७५६	६८०	१४३६
३	८४५	७५५	१६००
४	५४५	४९४	१०३९
५	६२८	५८२	१२१०
६	७५०	६८०	१४३०
७	१७५	११६	२९१
८	७१६	६४५	१३६१
९	५१६	५०१	१०१७
१०	८३४	६९०	१५२४
११	७७६	७०९	१४८५
१२	१०२२	८३७	१८५९
१३	७९५	७१८	१५१३

१.४ जातजातीका आधारमा नगरपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	३५,२९५	१७,३५४	१७,९४१
क्षेत्री	१६,१७६	७,९४७	८,२२९
ब्राम्हण पहाडी	२,४४१	१,२११	१,२३०
थारु	२,१००	१,०७४	१,०२६
कामी	७,५८४	३,७०४	३,८८०
दमाई/होली	१,५३३	७२९	८०४
ठकुरी	२,२७२	१,१०५	१,१६७
सार्की	१,२११	५९०	६२१
सन्ध्यासी/दशनामी	१,३२५	६६०	६६५
लोहार	११८	६१	५७
गाईने	५२	२५	२७
वादी	४४८	२३२	२१६
अन्य	३५	१६	१९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.५ मातृभाषाका आधारमा नगरपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	३५,२९५	१७,३५४	१७,९४१
नेपाली	३५,२८४	१७,३४३	१७,९४१
अन्य	११	११	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.६ नगरपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात

घर परिवार संख्या		६,१४४
जनसंख्या	जम्मा	३५,२९५
	पुरुष	१७,३५४
	महिला	१७,९४१
परिवारको औषत आकार		५.७४
लैङ्गिक अनुपात		९६.७३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	३५,२९५	१७,३५४	१७,९४१
०० - ०४	५,४५६	२,६९१	२,७६५
०५ - ०९	५,८५४	२,८६१	२,९९३
१० - १४	५,१८१	२,५७७	२,६०४
१५ - १९	३,७१४	१,८०२	१,९१२
२० - २४	२,८१७	१,२९२	१,५२५
२५ - २९	२,३३८	१,०४९	१,२८९
३० - ३४	१,७९८	८६०	९३८
३५ - ३९	१,७८५	८६१	९२४
४० - ४४	१,४१०	७१९	६९१
४५ - ४९	१,२७६	६६१	६१५
५० - ५४	१,००३	५७०	४३३
५५ - ५९	८५७	४९२	३६५
६० - ६४	८०४	३७४	४३०
६५ - ६९	४९९	२७२	२२७
७० - ७४	२७१	१४८	१२३
७५ +	२३२	१२५	१०७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.८ नगरपालिकाको अपांग जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपांगताको स्थिती	जम्मा	पुरुष	महिला	
जम्मा जनसंख्या	३५,२९५	१७,३५४	१७,९४१	
अपाङ्गता नभएकाहरु	३३,६०६	१६,४४६	१७,१६०	
अपांगता भएका जनसंख्या	शारीरिक अपांगता भएका	८७७	४६४	४१३
	दृष्टि विहिन / कम दृष्टि भएका	२९९	१४२	१५७
	श्रवण अपांगता	२७२	१६३	१०९
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपांगता	१४	६	८
	बोल्न गात्ने भएका	१०१	६८	३३
	मानसिक अपांगता	३८	१८	२०
	बौद्धिक रुपमा असक्त	२३	१४	९
	वहु अपांगता भएका	६५	३३	३२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.८ नगरपालिकामा साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१६,७७०	७,८९५	८,८७५
पढ्न र लेख्न सक्ने	१२,७४५	६,२७६	६,४६९
पढ्न मात्र सक्ने	३,८१३	१,५३७	२,२७६
पढ्न पनि नसक्ने	२१२	८२	१३०
उल्लेख नभएको	१६,७७०	७,८९५	८,८७५
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	१२,७४५	६,२७६	६,४६९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रूपमा नगरपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला	
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	१,६४६	७८३	८६३
	प्राथमिक (१-५)	८,४८०	४,४२९	४,०५१
	निम्न माध्यमिक (६-८)	३,७०७	२,०६१	१,६४६
	माध्यमिक (९-१०)	१,७७५	१,०८४	६९१
	प्रवेशिका वा सो सरह	१,३०४	८८३	४२१
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	८०५	५६२	२४३
	स्नातक वा सो सरह	१३२	११७	१५
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	२४	२२	२
	अन्य	१२	५	७
अनौपचारिक शिक्षा	५७३	२६७	३०६	
तह उल्लेख नभएको	३८	१८	२०	
जम्मा	१८,४९६	१०,२३१	८,२६५	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.११ ५-१५ वर्ष उमेर समूह भएको जनसंख्याको स्कूलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-१५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	७,८९५
	महिला	८,८७५
हाल स्कूल गैरहेका	पुरुष	६,२७६
	महिला	६,४६९
हाल स्कूल नजाने	पुरुष	१,५३७
	महिला	२,२७६
उल्लेख नभएको	पुरुष	८२
	महिला	१३०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१२ जनगणनाको वखत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

जम्मा घर परिवार संख्या		६,१४४
अनुपस्थित घर परिवार संख्या		६०९
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	७८२
	पुरुष	७०६
	महिला	७६
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	घरको स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
६१४४	६०४०	८८	०	१६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	६,०७९
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	१३
ढलान/RCC	१
काठ	२२
उल्लेख नभएको	२९
जम्मा	६,१४४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१५ घर/आवासिय इकाईको बाहिरी गाह्रोको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

बाहिरी गाह्रोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,१४४
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	६,००९
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	६८
काठ	२५
बाँस	७
अन्य	१
उल्लेख नभएको	३४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,१४४
पराल/खर	३३१
जस्तापाता	३०
टायल	५,५८२
ढलान	३
काठ	१२
माटो	१४०
अन्य	१२
उल्लेख नभएको	३४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,१४४
काठ/दाउरा	६,१०१
मट्टीतेल	४
एल.पि.ग्यास	२
गुइठा	४
वायोग्यास	८
अन्य	२
उल्लेख नभएको	२३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१८ बत्ती बाल्न अवसर प्रयोग गरिने ईन्धनको श्रोतको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,१४४
विद्युत	७
मट्टी तेल	५५
वायो ग्यास	१०
सोलार	३,६५३
अन्य	२,३९६
उल्लेख नभएको	२३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.१८ शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या

चर्पीको प्रयोग		घरपरिवार संख्या
जम्मा		६,१४४
शौचालय सुविधा नभएको		२,६५४
शौचालयको प्रकार	फ्लस भएका शौचालय	१,२६७
	साधारण शौचालय	२,२००
उल्लेख नभएको		२३

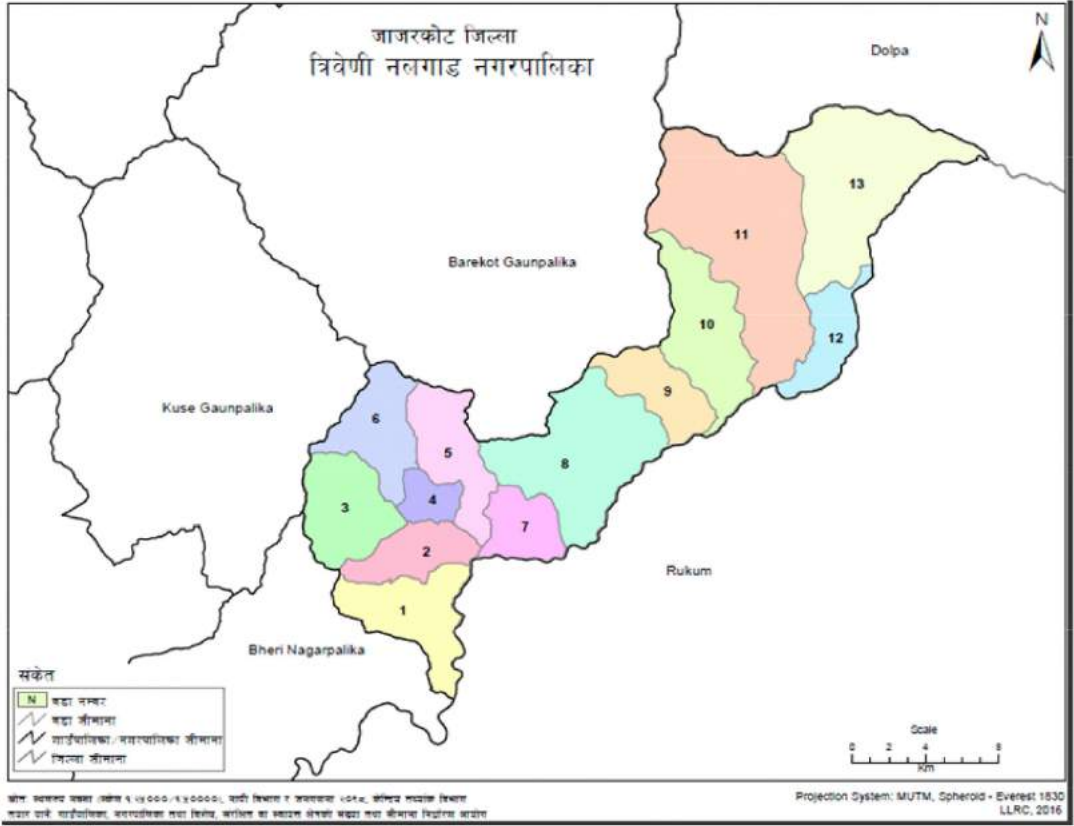
श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

१.२० उपयोग गर्ने सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या

सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
जम्मा	६,१४४
कुनै सेवा सुविधा नभएको	२,९४७
कम्तिमा एउटा सुविधा भएको	३,१०५
रेडियो	२,५७०
टि.भि.	५३
केवल लाइन जोडेका	२
कम्प्युटर भएका	५
टेलिफोन भएका	५२
मोबाइल भएका	१,४८४
मोटरसाइकल भएका	३
साइकल भएका	१
अन्य साधन भएका	३
फ्रिज भएका	१
उल्लेख नभएको	९२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३) त्रिवेणी नलगाड नगरपालिका

३.१ परिचय

समावेश भएका साविकका गा.वि.स/न.पा.	: डाँडागाँउ, लहँ, खगेनकोट, रग्दा र भगपती गा.वि.स.		
क्षेत्रफल	: ३८७.४४ वर्ग कि.मी.		
सिमाना	: पूर्व-रुकुम पश्चिम	पश्चिम-कुसे गा.पा	
	उत्तर-बारेकोट गा.पा र रोल्पा जिल्ला	दक्षिण - भेरी न.पा	
वडा संख्या	: १३		

३.२ वडागत जनसांख्यिक वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा
१	५६१	१,४८७	१,५३६	३,०२३
२	२७१	७०४	७१०	१,४१४
३	४२१	१,१९०	१,२१२	२,४०२
४	२९१	८३७	७९६	१,६३३
५	४८३	१,३८८	१,३५३	२,७४१
६	३३८	९६५	१,००४	१,९६९
७	४०३	८७९	९५५	१,८३४
८	५६०	१,५११	१,४९९	३,०१०
९	२८३	८०९	७६३	१,५७२
१०	२६७	६३५	७२१	१,३५६
११	२२२	५६२	५९५	१,१५७
१२	३१६	८७९	८७३	१,७५२
१३	३०५	८९५	८३२	१,७२७
जम्मा	४,७२१	१२,७४१	१२,८४९	२५,५९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७४ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	७२१	५९०	१३११
२	४७१	४२१	८९२
३	६७५	५८०	१२५५
४	५१२	४७७	९८९
५	६७७	६१०	१२८७
६	४९६	४१५	९११
७	५८१	५८०	११६१
८	७६५	६९९	१४६४
९	४०७	३०३	७१०
१०	३९७	३६३	७६०
११	३८१	३१७	६९८
१२	५०७	४७०	९७७
१३	४५६	३९३	८४९

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय जाजरकोट

३.४ जातजातीका आधारमा नगरपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	२५,५९०	१२,७४१	१२,८४९
क्षेत्री	८,२१२	४,११२	४,१००
ब्राम्हण पहाडी	७४०	३७३	३६७
मगर	४,३९२	२,१५१	२,२४१
कामी	६,१६०	३,०६७	३,०९३
राई	१८	११	७
गुरुङ्ग	२६	१४	१२
दमाई/ढोली	१,४०६	६८६	७२०
ठकुरी	३,८४५	१,९३२	१,९१३
सार्की	२२३	११९	१०४
चमार, हरिजन, राम	१२	६	६
सन्ध्यासी, दशनामी	३८२	१८३	१९९
वादी	९४	४६	४८
अन्य	३९	२२	१७
दलित अन्य	३०	१५	१५
तराई अन्य	११	४	७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.५ मातृभाषाका आधारमा नगरपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	२५,५९०	१२,७४१	१२,८४९
नेपाली	२५,४००	१२,६३५	१२,७६५
मगर	११६	६२	५४
खाम	४८	२६	२२
अन्य	२६	१८	८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.६ नगरपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात

घरपरिवार संख्या		४,७२१
जनसंख्या	जम्मा	२५,५९०
	पुरुष	१२,७४१
	महिला	१२,८४९
	परिवारको औषत आकार	५.४२
लैङ्गिक अनुपात		९९.१६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	२५,५९०	१२,७४१	१२,८४९
०० - ०४	३,७९९	१,९२०	१,८७९
०५ - ०९	४,२२१	२,१३२	२,०८९
१० - १४	३,६१९	१,८२५	१,७९४
१५ - १९	२,४४९	१,१४०	१,३०९
२० - २४	२,०३४	९८१	१,०५३
२५ - २९	१,७७५	८२५	९५०
३० - ३४	१,४५६	६७८	७७८
३५ - ३९	१,४००	७१८	६८२
४० - ४४	१,१३९	५६६	५७३
४५ - ४९	९५३	४८९	४६४
५० - ५४	८५२	४६२	३९०
५५ - ५९	५४३	३१६	२२७
६० - ६४	६२८	२९८	३३०
६५ - ६९	३७६	२०२	१७४
७० - ७४	२०५	११३	९२
७५ +	१४१	७६	६५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.८ नगरपालिकाको अपांग जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपाङ्गताको स्थिति		जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा जनसंख्या		२५,५९०	१२,७४१	१२,८४९
अपाङ्गता नभएकाहरु		२४,५०४	१२,१३७	१२,३६७
अपाङ्गता भएका जनसंख्या	शारिरिक अपाङ्गता भएका	५०२	२९८	२०४
	दृष्टि विहिन /कम दृष्टि भएका	२१२	१०८	१०४
	श्रवण अपाङ्गता	१८०	९८	८२
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपाङ्गता	७	१	६
	बोल्न गाभ्ने भएका	८८	४८	४०
	मानसिक अपाङ्गता	२५	१५	१०
	बौद्धिक रुपमा असक्त	१०	४	६
	बहु अपाङ्गता भएका	६२	३२	३०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.८ नगरपालिकामा साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	२१,७९१	१०,८२१	१०,९७०
पढ्न र लेख्न सक्ने	१२,५२१	७,३३३	५,१८८
पढ्न मात्र सक्ने	८५४	३९९	४५५
पढ्न पनि नसक्ने	८,४१०	३,०८९	५,३२४
उल्लेख नभएको	६	३	३
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	५७.४६	६७.७७	४७.२९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रूपमा नगरपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण		जम्मा	पुरुष	महिला
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	१,१८९	६४२	५४७
	प्राथमिक (१-५)	७,३५५	४,१०२	३,२५३
	निम्न माध्यमिक (६-८)	२,३२८	१,४१८	९१०
	माध्यमिक (९-१०)	१,०२६	६९०	३३६
	प्रवेशिका वा सो सरह	५०७	३३३	१७४
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	४०६	२७८	१२८
	स्नातक वा सो सरह	६७	६२	५
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	१८	१८	०
	अन्य	१५	१०	५
	अनौपचारिक शिक्षा तह उल्लेख नभएको	४६१	२१४	२४७
जम्मा	१३,४२३	७,७९२	५,६३१	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.११ ५-२५ वर्ष उमेर समूह भएको जनसंख्याको स्कुलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	५,९१४
	महिला	६,३१७
हाल स्कुल गैरहेका	पुरुष	४,३५३
	महिला	४,१०७
हाल स्कुल नजाने	पुरुष	१,४४६
	महिला	२,०६१
उल्लेख नभएको	पुरुष	११५
	महिला	१४९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१२ जनगणनाको तखत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

जम्मा घर परिवार संख्या		४,७२१
अनुपस्थित घर परिवार संख्या		६०९
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	१,०१४
	पुरुष	७७९
	महिला	२३५
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	घरको स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
४,७२१	४,५९०	८६	३	४२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	४,६९२
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	६
ढलान/ RCC	२
काठ	५
अन्य	५
उल्लेख नभएको	११
जम्मा	४,७२१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१५ घर/आवासिय इकाईको बाहिरी गाढोको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

बाहिरी गाढोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	४,७२१
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	४,६१५
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	६३
काठ	२५
बाँस	२
अन्य	४
उल्लेख नभएको	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	४,७२१
पराल/खर	२,३६५
जस्तापाता	३६
टायल	२,२९४
ढलान	२
माटो	२
अन्य	९
उल्लेख नभएको	१३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	४,७२१
काठ/दाउरा	४,६७१
मट्टीतेल	२
एल.पि.ग्यास	३
गुइठा	१०
वायोग्यास	२०
विद्युत	२
अन्य	१
उल्लेख नभएको	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१८ बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको श्रोतको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	४,७२१
विद्युत	३३२
मट्टी तेल	११
वायो ग्यास	१२
सोलार	१,३३३
अन्य	३,०२१
उल्लेख नभएको	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.१८ शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

चर्पीको प्रयोग		घरपरिवार संख्या
जम्मा		४,७२१
शौचालय सुविधा नभएको		२,८१४
शौचालयको प्रकार	फ्लस भएका शौचालय	६८५
	साधारण शौचालय	१,२१०
उल्लेख नभएको		१२

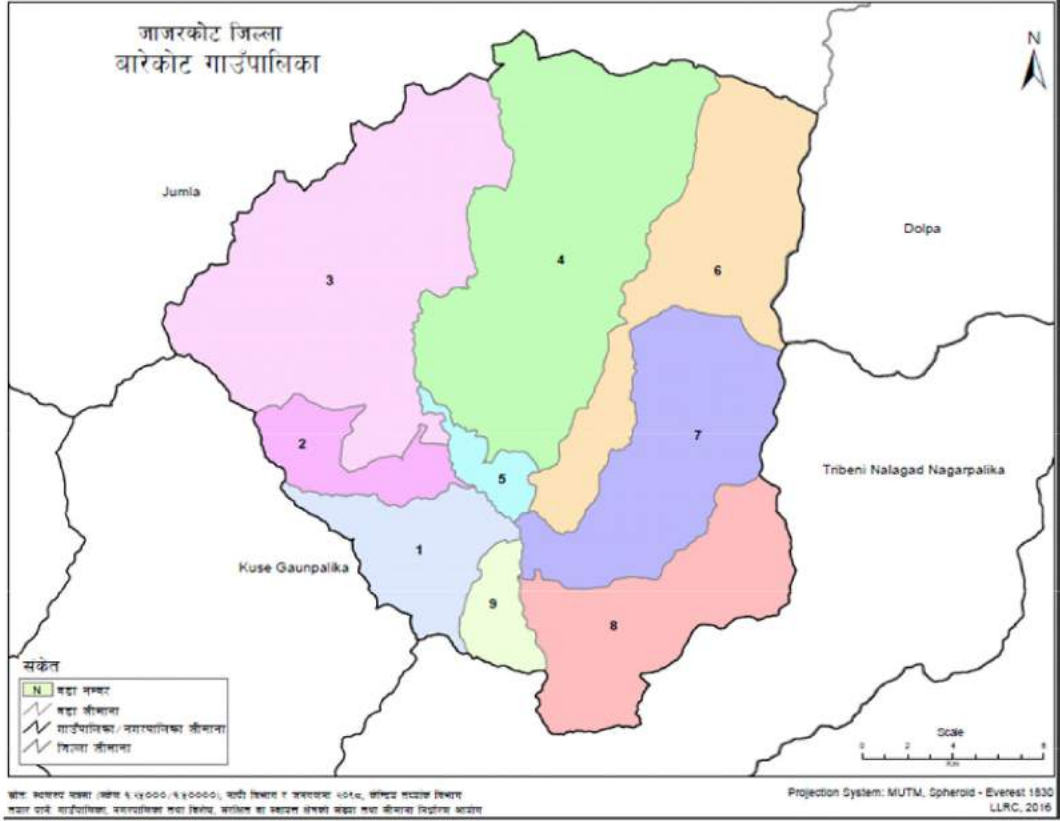
श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

३.२० उपयोग गर्ने सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
जम्मा	४,७२१
कुनै सेवा सुविधा नभएको	२,११६
कम्तिमा एउटा सुविधा भएको	२,५४०
रेडियो	२,२२२
टि.भि.	१०३
केवल लाइन जोडेका	३७
कम्प्युटर भएका	६
टेलिफोन भएका	१९
मोवाइल भएका	९९१
गाडी भएका	१
मोटरसाइकल भएका	१
साइकल भएका	२
अन्य साधन भएका	१
फ्रिज भएका	१
उल्लेख नभएको	६५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४) बारेकोट गाउँपालिका

४.१ परिचय

समावेश भएका साविकका गा.वि.स/न.पा.	: रामीडाँडा, रोकायगाँउ, नायकवाडा, सकला गा.वि.स
क्षेत्रफल	: ५७७.५० वर्ग कि.मी.
सिमाना	: पूर्व-त्रिवेणी नलगाड न.पा र रोल्या जिल्ला पश्चिम-कुसे गा.पा. र जुम्ला जिल्ला उत्तर-जुम्ला जिल्ला दक्षिण-त्रिवेणी नलगाड न.पा.
वडा संख्या	: ०९

४.२ वडागत जनसांख्यिक विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरघुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा
१	४४५	१,१८६	१,२४३	२,४२९
२	२८१	८०९	७३५	१,५४४
३	२९१	९२३	९१८	१,८४१
४	४४५	१,३८४	१,३२५	२,७०९
५	३७३	९८८	९८८	१,९७६
६	२२७	७०१	६९१	१,३९२
७	३८१	१,२०४	१,०९८	२,३०२
८	४००	१,१४६	१,२०६	२,३५२
९	२५०	७८०	७५८	१,५३८
जम्मा	३,०९३	९१२१	८९६२	१८,०८३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७४ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	३२४	२८२	६०६
२	७०८	५९६	१३०८
३	४९६	३७७	८७३
४	४७३	४०५	८७८
५	७८३	६७१	१४५४
६	४७२	२८५	७५७
७	४९४	४२७	९२१
८	६६९	५७५	१२४४
९	५९५	५३२	११२७

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय जाजरकोट

४.४ जातजातीका आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	१८०८३	९१२१	८९६२
क्षेत्री	७५३६	३८५०	३६८६
ब्राम्हण पहाडी	२२४	१०८	११६
मगर	११५३	५५६	५९७
नेवार	१५	५	१०
कामी	३९१३	१९९४	१९१९
दमाई/ढोली	४१५	२११	२०४
ठकुरी	३८६६	१९२५	१९४१

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सार्की	५२५	२६५	२६०
सन्ध्यासी/दशनामी	३४८	१६८	१८०
घर्ती/भुजेल	१७	५	१२
वादी	५४	२९	२५
अन्य	१७	५	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.५ मातृभाषाका आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१८,०८३	९,१२१	८,९६२
नेपाली	१८,०६९	९,११४	८,९५५
अन्य	१४	७	७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.६ गाउँपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

घर परिवार संख्या		३,०९३
जनसंख्या	जम्मा	१८,०८३
	पुरुष	९,१२१
	महिला	८,९६२
परिवारको औषत आकार		५.८५
लैङ्गिक अनुपात		१०१.७७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१८,०८३	९,१२१	८,९६२
०० - ०४	२,६१९	१,३३०	१,२८९
०५ - ०९	३,०२५	१,५३६	१,४८९
१० - १४	२,४०८	१,१८४	१,२२४
१५ - १९	१,७६६	८४९	९१७
२० - २४	१,४७५	७२३	७५२
२५ - २९	१,३१४	६२०	६९४
३० - ३४	१,०४३	४८९	५५४
३५ - ३९	१,०२६	५३९	४८७
४० - ४४	८३२	४४६	३८६
४५ - ४९	६६५	३५९	३०६

५० - ५४	५६३	३१९	२४४
५५ - ५९	४५७	२७६	१८१
६० - ६४	४९०	२३९	२५१
६५ - ६९	२०७	११०	९७
७० - ७४	१०७	५५	५२
७५ +	८६	४७	३९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.८ गाउँपालिकाको अपांग जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपांगताको स्थिती		जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा जनसंख्या		१८,०८३	९,१२१	८,९६२
अपाङ्गता नभएकाहरू		१७,२८०	८,६६१	८,६१९
अपांगता भएका जनसंख्या	शारिरिक अपांगता भएका	३२८	२१२	११६
	दृष्टि विहिन / कम दृष्टि भएका	१५९	८४	७५
	श्रवण अपांगता	१५५	७२	८३
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपांगता	१५	७	८
	बोल्न गाह्ने भएका	८१	५८	२३
	मानसिक अपांगता	१६	५	११
	बौद्धिक रुपमा असक्त	१७	८	९
	बहु अपांगता भएका	३२	१४	१८

४.९ गाउँपालिकामा साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१५,४६४	७,७९१	७,६७३
पढ्न र लेख्न सक्ने	७,५१३	४,३५०	३,१६३
पढ्न मात्र सक्ने	४८२	२६४	२१८
पढ्न पनि नसक्ने	७,४६६	३,१७६	४,२९०
उल्लेख नभएको	३	१	२
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	४८.५८	५५.८३	४१.२२

४.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रुपमा गाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण		जम्मा	पुरुष	महिला
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	४९४	२४७	२४७
	प्राथमिक (१-५)	४,३०१	२,३६३	१,९३८
	निम्न माध्यामिक (६-८)	१,५९७	९२८	६६९
	माध्यामिक (९-१०)	८१९	५३२	२८७
	प्रवेशिका वा सो सरह	३५७	२४१	११६
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	३१५	२१९	९६
	स्नातक वा सो सरह	६८	५६	१२
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	४	४	०
	अन्य	४	०	४
अनौपचारिक शिक्षा		११७	५३	६४
तह उल्लेख नभएको		२५	११	१४
जम्मा		८,१०१	४,६५४	३,४४७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.११ ५-२५ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको स्कूलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	४,१८६
	महिला	४,४०३
हाल स्कूल गैरहेका	पुरुष	२,७५७
	महिला	२,६०१
हाल स्कूल नजाने	पुरुष	१,०४७
	महिला	१,३२२
उल्लेख नभएको	पुरुष	३८२
	महिला	४८०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१२ जनगणनाको वस्तु अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या		३,०९३
अनुपस्थित घरपरिवार संख्या		१०८
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	२०८
	पुरुष	१५८
	महिला	५०
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	घरको स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
३,०९३	३,०६४	१७	०	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	३,०७२
ढलान/RCC	१
काठ	६
अन्य	१
उल्लेख नभएको	१३
जम्मा	३,०९३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१५ घर/आवासिय इकाईको बाहिरी गाह्रोको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

बाहिरी गाह्रोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,०९३
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	३,०६८
काठ	६
अन्य	१
उल्लेख नभएको	१८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,०९३
पराल/खर	१,७०५
जस्तापाता	१३
टायल	१,३६०
ढलान	१
उल्लेख नभएको	१४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,०९३
काठ/दाउरा	३,०६९
मट्टीतेल	३
गुइठा	६
वायोग्यास	४
उल्लेख नभएको	११

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१८ बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने ईन्धनको श्रोतको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,०९३
विजुली	२७५
मट्टी तेल	१५५
वायो ग्यास	३
सोलार	१,१८१
अन्य	१,४६८
उल्लेख नभएको	११

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.१९ शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या

चर्पीको प्रयोग		घरपरिवार संख्या
जम्मा		३,०९३
शौचालय सुविधा नभएको		२,०६३
शौचालयको प्रकार	फ्लस भएका शौचालय	६०३
	साधारण शौचालय	४१६
उल्लेख नभएको		११

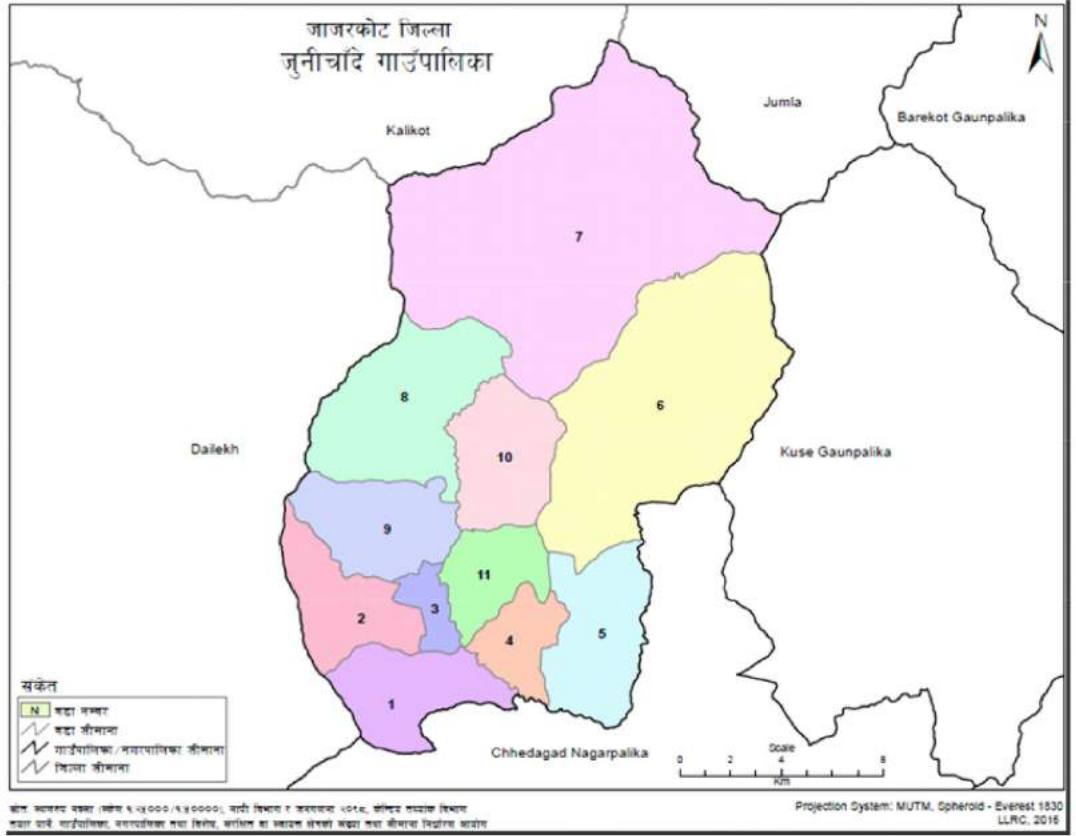
श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

४.२० उपयोग गर्ने सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या

सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,०९३
कुनै सेवा सुविधा नभएको	१,६१८
कम्तिमा एउटा सुविधा भएको	१,३४९
रेडियो	१,२३८
टि.भि.	८०
केवल लाइन जोडेका	१
कम्प्युटर भएका	२
टेलिफोन भएका	९
मोबाइल भएका	३००
गाडी भएका	१
साइकल भएका	१
उल्लेख नभएको	१२६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५) जुनीचांदे गाउँपालिका

५.१ परिचय

समावेश भएका साविकका गा.वि.स./न.पा. : मजकोट, गर्खाकोट, दह र कोर्ताङ्ग गा.वि.स

क्षेत्रफल : ३४६.२१ वर्ग कि.मी.

सिमाना : पूर्व-कुसे गा.पा.

पश्चिम-दैलेख जिल्ला

उत्तर-कालिकोट र जुम्ला जिल्ला

दक्षिण-छेडागाड न.पा

वडा संख्या : ११

५.२ वडागत जनसांख्यिक विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरघुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा
१	४५५	१,३०७	१,३४८	२,६५५
२	४०६	१,१५५	१,२१०	२,३६५
३	२५१	६६३	७१६	१,३७९
४	२५८	७१४	७५३	१,४६७
५	५०९	१,५३५	१,५४८	३,०८३
६	४८०	१,२४५	१,३०२	२,५४७
७	१३३	४६६	४५०	९१६
८	२९१	८७७	८२५	१,७०२
९	४३९	१,१६८	१,२०९	२,३७७
१०	२१३	६३३	६३९	१,२७२
११	३३९	९७७	९९३	१,९७०
जम्मा	३,७७४	१०,७४०	१०,९९३	२१,७३३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७८ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	६१९	५०५	११२४
२	६३९	५५७	११९६
३	३५६	३१४	६७०
४	३४२	३१७	६५९
५	७९७	६६३	१४६०
६	६०७	४७७	१०८४
७	२३६	१७९	४१५
८	३९०	३२५	७१५
९	६०२	५१२	१११४
१०	३०१	२५१	५५२
११	५०५	४४५	९५०

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, जाजरकोट

५.४ जातजातीका आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	२१,७३३	१०,७४०	१०,९९३
क्षेत्री	८,४०७	४,१७६	४,२३१
ब्राम्हण पहाडी	२८६	१२७	१५९
मगर	१,०६५	५४७	५१८
थारु	१४	९	५
कामी	४,९८५	२,४७०	२,५१५
दमाई / ढोली	१,२२०	५७०	६५०
ठकुरी	४,६४९	२,२८८	२,३६१
सार्की	२३३	११७	११६
सन्ध्यासी/दशनामी	६४०	३२१	३१९
कटुवनियन	५९	३४	२५
वादी	१०७	४८	५९
अन्य	३२	१५	१७
दलित अन्य	२०	१२	८
तराई अन्य	१६	६	१०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.५ मातृभाषाको आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	२१,७३३	१०,७४०	१०,९९३
नेपाली	२०,७६८	१०,२४६	१०,५२२
मैथिली	२३	१२	११
मगर	२३४	११०	१२४
खाम	६९२	३६३	३२९
अन्य	१६	९	७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.६ गाउँपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

घरपरिवार संख्या		३,७७४
जनसंख्या	जम्मा	२१,७३३
	पुरुष	१०,७४०
	महिला	१०,९९३
परिवारको औषत आकार		५.७६
लैङ्गिक अनुपात		९७.७०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	२१,७३३	१०,७४०	१०,९९३
०० - ०४	३,६४५	१,७९१	१,८५४
०५ - ०९	३,७४८	१,८४८	१,९००
१० - १४	३,०४४	१,५३८	१,५०६
१५ - १९	२,१४२	१,०११	१,१३१
२० - २४	१,५५२	७२०	८३२
२५ - २९	१,३४९	५९५	७५४
३० - ३४	१,०६८	४९०	५७८
३५ - ३९	१,१३९	५६२	५७७
४० - ४४	९४४	४८१	४६३
४५ - ४९	८७०	४६७	४०३
५० - ५४	५७५	३४७	२२८
५५ - ५९	५०९	३०१	२०८
६० - ६४	५४१	२६८	२७३
६५ - ६९	३२४	१७०	१५४
७० - ७४	१७२	८४	८८
७५ +	१११	६७	४४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.८ गाउँपालिकाको अपांग जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपाङ्गताको स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला	
जम्मा जनसंख्या	२१,७३३	१०,७४०	१०,९९३	
अपाङ्ग नभएकाहरु	२०,८८१	१०,२७८	१०,६०३	
अपाङ्गता भएका जनसंख्या	शारीरिक अपाङ्गता भएका	४४१	२४२	१९९
	दृष्टि विहिन/कम दृष्टि भएका	१६२	८०	८२
	श्रवण अपाङ्गता	११०	६५	४५
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपाङ्गता	१७	८	९
	बोल्न गात्ने भएका	६१	३७	२४
	मानसिक अपाङ्गता	१६	१०	६
	बौद्धिक रुपमा असक्त	६	३	३
	बहु अपाङ्गता भएका	३९	१७	२२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.९ गाउँपालिकामा साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१०,४३३	४,९७३	५,४६०
पढ्न र लेख्न सक्ने	७,२९५	३,७०४	३,५९१
पढ्न मात्र सक्ने	२,७८७	१,१२४	१,६६३
पढ्न पनि नसक्ने	३५१	१४५	२०६
उल्लेख नभएको	१०,४३३	४,९७३	५,४६०
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	७,२९५	३,७०४	३,५९१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रूपमा गाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला	
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	७४०	३८५	३५५
	प्राथमिक (१-५)	५,४५४	२,८५३	२,६०१
	निम्न माध्यमिक (६-८)	१,७९८	१,०५२	७४६
	माध्यमिक (९-१०)	९६७	६२५	३४२
	प्रवेशिका वा सो सरह	४८५	३३६	१४९
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	२९५	२२१	७४
	स्नातक वा सो सरह	३२	३०	२
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	११	११	०
	अन्य	१३	३	१०
अनौपचारिक शिक्षा तह उल्लेख नभएको	३०५	१८८	११७	
जम्मा	१०,१६६	५,७३५	४,४३१	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.११ ५-२५ वर्ष उमेर समुह भएको जनसंख्याको स्कुलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समुहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	४,९७३
	महिला	५,४६०
हाल स्कुल गैरहेका	पुरुष	३,७०४
	महिला	३,५९१
हाल स्कुल नजाने	पुरुष	१,१२४
	महिला	१,६६३
उल्लेख नभएको	पुरुष	१४५
	महिला	२०६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१२ जनगणनाको तखत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

जम्मा घर परिवार संख्या		३,७७४
अनुपस्थित घर परिवार संख्या		३८१
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	५८५
	पुरुष	४७७
	महिला	१०८
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
३,७७४	३,७३५	२५	२	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	३,७१६
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	३
काठ	३
उल्लेख नभएको	५२
जम्मा	३,७७४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१५ घर/आवासिय इकाईको बाहिरी गाढोको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

बाहिरी गाढोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,७७४
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	३,६८७
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	२४
काठ	९
बाँस	२
उल्लेख नभएको	५२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,७७४
पराल/खर	१७६
जस्तापाता	२३
टायल	३,५१६
उल्लेख नभएको	५९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,७७४
काठ/दाउरा	३,७३३
मट्टीतेल	२
गुइठ	६
वायोग्यास	८
उल्लेख नभएको	२५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१८ बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको श्रोतको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,७७४
विद्युत	९
मट्टी तेल	१६४
वायो ग्यास	३
सोलार	१,६२०
अन्य	१,९५३
उल्लेख नभएको	२५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.१८ शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या

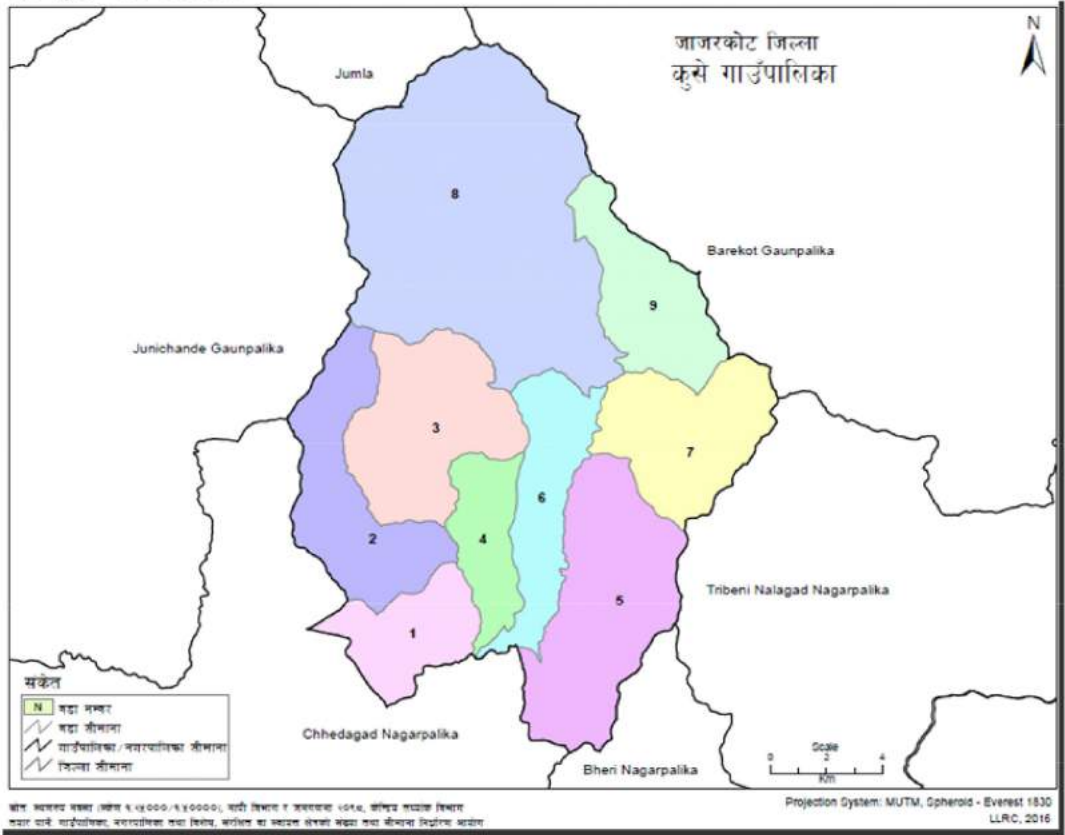
चर्पीको प्रयोग		घरपरिवार संख्या
जम्मा		३,७७४
शौचालय सुविधा नभएको		१,९२९
शौचालयको प्रकार	फ्लस भएका शौचालय	१,१०४
	साधारण शौचालय	७९६
उल्लेख नभएको		२५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

५.२० उपयोग गर्ने सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या

सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,७७४
कुनै सेवा सुविधा नभएको	१,८९९
कम्तिमा एउटा सुविधा भएको	१,७८१
रेडियो	१,५५७
टि.भि.	२०
केवल लाइन जोडेका	३
कम्प्युटर भएका	२
इन्टरनेट सुविधा भएका	१
टेलिफोन भएका	१३
मोबाइल भएका	६९०
साइकल भएका	१
अन्य साधन भएका	६
उल्लेख नभएको	९४

६) कुसे गाउँपालिका

६.१ परिचय

समावेश भएका साविकका गा.वि.स./न.पा.	: टालेगाँउ, अर्छानी, ढिमे, पैक र पजारु (१,२) गा.वि.स
क्षेत्रफल	: २७३.९७ वर्ग कि.मी.
सिमाना	: पूर्व-त्रिवेणी नलगाड न.पा. पश्चिम-जुनी चाँदे गा.पा. उत्तर-वारेकोट गा.पा.जुम्ला जिल्ला दक्षिण-छेडागाड,भेरी नपा
वडा संख्या	: ०९

६.२ वडागत जनसांख्यिक विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरघुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा
१	२८८	८१२	८३०	१,६४२
२	४८०	१,४०८	१,४१०	२,८१८
३	३४५	९९८	९९३	१,९९१
४	३१२	९०५	८५९	१,७६४
५	६११	१,६८०	१,६१०	३,२९०
६	३४३	१,०६१	१,०२६	२,०८७
७	३५७	१,०५५	१,११९	२,१७४
८	४७०	१,३५५	१,३६२	२,७१७
९	३८४	१,१३३	१,०८५	२,२१८
जम्मा	३,५९०	१०,४०७	१०,२१४	२०,६२१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७४ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	३२४	२८२	६०६
२	७०८	५९६	१३०८
३	४९६	३७७	८७३
४	४७३	४०५	८७८
५	७८३	६७१	१४५४
६	४७२	२८५	७५७
७	४९४	४२७	९२१
८	६६९	५७५	१२४४
९	५९५	५३२	११२७

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, जाजरकोट

६.४ जातजातीका आधारमा गाँउपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	२०,६२१	१०,४०७	१०,२१४
क्षेत्री	५,४२७	२,७२८	२,६९९
ब्राम्हण पहाडी	१,८१२	९१२	९००
मगर	१,४३४	७२२	७१२
थारु	१४	१०	४
कामी	३,८०८	१,९४३	१,८६५
दमाई/ढोली	६०१	२९२	३०९

ठकुरी	६,५१३	३,२८९	३,२२४
सार्की	६१४	३११	३०३
सन्ध्यासी, दशनामी	१२५	६८	५७
थकाली	१३	६	७
वादी	२०३	१०१	१०२
अन्य	३३	१५	१८
तराई अन्य	२४	१०	१४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.५ मातृभाषाका आधारका गाउँपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	२०,६२१	१०,४०७	१०,२१४
नेपाली	२०,४२१	१०,२९६	१०,१२५
खाम	१७६	९४	८२
अन्य	२४	१७	७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.६ गाउँपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात

घरपरिवार संख्या		३,५९०
जनसंख्या	जम्मा	२०,६२१
	पुरुष	१०,४०७
	महिला	१०,२१४
	परिवारको औसत आकार	५.७४
लैङ्गिक अनुपात		१०१.८९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	२०,६२१	१०,४०७	१०,२१४
०० - ०४	३,२२७	१,६५८	१,५६९
०५ - ०९	३,४७४	१,७५१	१,७२३
१० - १४	२,८९६	१,४५२	१,४४४
१५ - १९	२,००९	१,०००	१,००९
२० - २४	१,६५५	७९४	८६१
२५ - २९	१,४३६	६८७	७४९
३० - ३४	१,०७६	५०८	५६८

३५ - ३९	१,११३	५७०	५४३
४० - ४४	८६३	४५०	४४३
४५ - ४९	८३४	४३५	३८९
५० - ५४	५६७	३०९	२५८
५५ - ५९	५१३	२९६	२१७
६० - ६४	४४२	२२८	२१४
६५ - ६९	२६९	१२७	१४२
७० - ७४	१३१	७७	५४
७५ +	९६	६५	३१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.८ गाउँपालिकाको अपांग जनसंख्या वितरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपांगताको स्थिती	जम्मा	पुरुष	महिला	
जम्मा जनसंख्या	२०,६२१	१०,४०७	१०,२१४	
अपांगता नभएकाहरु	१९,९६५	१०,०४३	९,९२२	
अपांगता भएका जनसंख्या	शारिरिक अपांगता भएका	२७०	१६३	१०७
	दृष्टि विहिन / कम दृष्टि भएका	१४४	७१	७३
	श्रवण अपांगता	११०	५३	५७
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपांगता	१६	७	९
	बोल्न गात्ने भएका	५५	२९	२६
	मानसिक अपांगता	१९	१३	६
	बौद्धिक रुपमा असक्त	६	४	२
	बहु अपांगता भएका	३६	२४	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.९ गाउँपालिकामा साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१७,३९४	८,७४९	८,६४५
पढ्न र लेख्न सक्ने	१०,१४२	५,८१३	४,३२९
पढ्न मात्र सक्ने	७६९	३९१	३७८
पढ्न पनि नसक्ने	६,४६८	२,५३७	३,९३१
उल्लेख नभएको	१५	८	७
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	५८.३१	६६.४४	५०.०८

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रूपमा गाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण		जम्मा	पुरुष	महिला
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	६४१	३२८	३१३
	प्राथमिक (१-५)	५,२९३	२,८९२	२,४०१
	निम्न माध्यमिक (६-८)	२,९२८	१,९७८	९५०
	माध्यमिक (९-१०)	१,९३९	७०९	४३०
	प्रवेशिका वा सो सरह	७३५	४८२	२५३
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	४६२	३३३	१२९
	स्नातक वा सो सरह	७०	५८	१२
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	१७	१६	१
	अन्य	१४	१२	२
अनौपचारिक शिक्षा		२०७	१०५	१०२
तह उल्लेख नभएको		६८	२९	३९
जम्मा		१०,७७४	६,१४२	४,६३२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.११ ५-२५ वर्ष उमेर समूह भएको जनसंख्याको स्कुलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	४,६७३
	महिला	४,९६२
हाल विद्यालय गैरहेका	पुरुष	३,६८७
	महिला	३,४९५
हाल विद्यालय नजाने	पुरुष	८८२
	महिला	१,३०१
उल्लेख नभएको	पुरुष	१०४
	महिला	१६६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१२ जनगणनाको तखत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

जम्मा घर परिवार संख्या		३,५९०
अनुपस्थित घरपरिवार संख्या		१७३
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	३०६
	पुरुष	२३८
	महिला	६८
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
३,५९०	३,५२४	३३	०	३३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना घरपरिवार संख्या

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	३,५२९
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	४
ढलान/ RCC	२४
अन्य	२
उल्लेख नभएको	३१
जम्मा	३,५९०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१५ घर/आवासिय इकाईको बाहिरी गाह्रोको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

बाहिरी गाह्रोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,५९०
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	३,५०५
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	१७
काठ	२५
बाँस	९
अन्य	१
उल्लेख नभएको	३३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,५९०
पराल/खर	८७७
जस्तापाता	४३
टायल	२,५६७
ढलान	३
काठ	४
माटो	५५
अन्य	२
उल्लेख नभएको	३९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८८

जिल्ला वस्तुगत विवरण, जाजरकोट-२०७५

६.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,५९०
काठ/दाउरा	३,५५३
मट्टीतेल	३
गुइठा	७
वायोग्यास	५
अन्य	१
उल्लेख नभएको	२१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१८ बत्ती बालन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको श्रोतको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,५९०
विद्युत	१६
मट्टी तेल	१७२
वायो ग्यास	६
सोलार	१,१२२
अन्य	२,२५३
उल्लेख नभएको	२१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१९ शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या

चर्पीको प्रयोग		घरपरिवार संख्या
जम्मा		३,५९०
शौचालय सुविधा नभएको		२,३६८
शौचालयको प्रकार	फुलस भएका शौचालय	२५४
	साधारण शौचालय	९४७
उल्लेख नभएको		२१

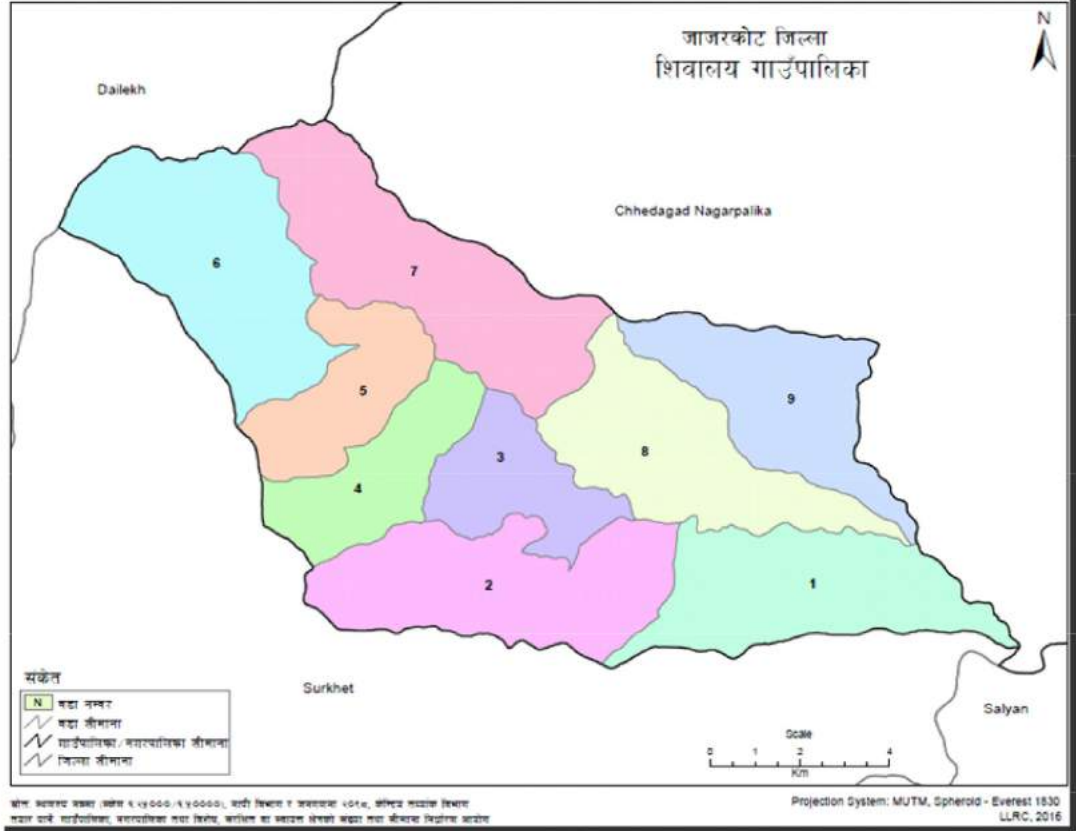
श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

६.१० उपयोग गर्ने सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या

सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
जम्मा	३,५९०
कुनै सेवा सुविधा नभएको	१,४३४
कम्तिमा एउटा सुविधा भएको	१,९८१
रेडियो	१,८१३
टि.भि.	२७
केवल लाइन जोडेका	६
कम्प्युटर भएका	४
टेलिफोन भएका	४३
मोबाइल भएका	६९५
साइकल भएका	१
अन्य साधन भएका	१
उल्लेख नभएको	१७५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७) शिवालय गाउँपालिका

७.१ परिचय

समावेश भएका साविकका गा.वि.स./न.पा.	: सीमा, थालरौंकर, रजुंगाथापाचौर गा.वि.स
क्षेत्रफल	: १३४.२६ वर्ग कि.मी.
सिमाना	: पूर्व-छेडागाड न.पा पश्चिम-सुर्खेत र दैलेख जिल्ला उत्तर-छेडागाड न.पा दक्षिण-सुर्खेत जिल्ला
वडा संख्या	: ०९

७.२ वडागत जनसांख्यिक विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

वडा नं.	घरघुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा
१	३४४	८२०	९५७	१,७७७
२	२७५	८०९	९१७	१,७२६
३	३२०	८४५	९२७	१,७७२
४	१३९	४२७	४०६	८३३
५	२९०	८२८	८५१	१,६७९
६	३५९	१,०७८	१,०७१	२,१४९
७	३१३	१,०५५	९९५	२,०५०
८	२९७	९४३	९३६	१,८७९
९	२१९	७३८	६६६	१,४०४
जम्मा	२,५५६	७,५४३	७,७२६	१५,२६९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.३ संघीय/प्रादेशिक निर्वाचन २०७८ मा वडागत मतदाता संख्या

वडा नं.	पुरुष मतदाता	महिला मतदाता	जम्मा मतदाता
१	४४८	४७२	९२०
२	४८८	४७७	९६५
३	५१०	४५५	९६५
४	२०१	१७२	३७३
५	४८७	३९२	८७९
६	५६१	४६७	१०२८
७	५६१	४४२	१००३
८	४९२	४५६	९४८
९	३०१	२६३	५६४

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, जाजरकोट

७.४ जातजातीका आधारमा गाँउपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	१५,२६९	७,५४३	७,७२६
क्षेत्री	८,६२२	४,२८५	४,३३७
ब्राम्हण पहाडी	१,००६	४८५	५२१
मगर	५६४	२७६	२८८
कामी	२,२५५	१,०८९	१,१६६
दमाई/ढोली	६६०	३२६	३३४
ठकुरी	१,७८०	८८६	८९४
साकी	१२१	५९	६२
धोवी	१००	५५	४५
वादी	१४०	७३	६७
अन्य	२१	९	१२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.५ मातृभाषाका आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१५,२६९	७,५४३	७,७२६
नेपाली	१५,२५३	७,५३४	७,७१९
अन्य	१६	९	७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.६ गाउँपालिकाको जनसंख्या, घरपरिवार संख्या, परिवारको औसत आकार, लैङ्गिक अनुपात

घर परिवार संख्या		२,५५६
जनसंख्या	जम्मा	१५,२६९
	पुरुष	७,५४३
	महिला	७,७२६
परिवारको औषत आकार		५.९७
लैङ्गिक अनुपात		९७.६३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.७ उमेर समूह अनुसार जनसंख्या विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१५,२६९	७,५४३	७,७२६
०० - ०४	२,२८४	१,१५३	१,१३१
०५ - ०९	२,४७२	१,२५४	१,२१८
१० - १४	२,१९०	१,०९७	१,०९३
१५ - १९	१,६४७	७८६	८६१
२० - २४	१,२९४	५८२	७१२
२५ - २९	९९३	४५४	५३९
३० - ३४	७९३	३७९	४१४
३५ - ३९	६९८	३३८	३६०
४० - ४४	६७१	३३७	३३४
४५ - ४९	५३२	२८१	२५१
५० - ५४	४२३	२११	२१२
५५ - ५९	४२७	२३९	१८८
६० - ६४	३४०	१७०	१७०
६५ - ६९	२३४	११०	१२४
७० - ७४	१६५	९३	७२
७५ +	१०६	५९	४७

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.८ गाउँपालिकाको अपांग जनसंख्या विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपांगताको स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला	
जम्मा जनसंख्या	१५,२६९	७,५४३	७,७२६	
अपांगता नभएकाहरु	१४,७२१	७,२५०	७,४७१	
अपांगता भएका जनसंख्या	शारिरिक अपांगता भएका	२७५	१४१	१३४
	दृष्टि विहिन /कम दृष्टि भएका	१०९	६०	४९
	श्रवण अपांगता	७८	४३	३५
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपांगता	९	६	३
	बोल्न गात्ने भएका	२९	२१	८
	मानसिक अपांगता	१७	११	६
	बौद्धिक रुपमा असक्त	११	५	६
	बहु अपांगता भएका	२०	६	१४

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.९ गाउँपालिकामा साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१२,९८५	६,३९०	६,५९५
पढ्न र लेख्न सक्ने	७,६८१	४,४९२	३,१८९
पढ्न मात्र सक्ने	३३६	१६३	१७३
पढ्न पनि नसक्ने	४,९६८	१,७३४	३,२२९
उल्लेख नभएको	५	१	४
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	५९.१५	७०.३०	४८.०३५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१० राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार तहगत रुपमा गाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्था

विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला	
शैक्षिक तह उत्तिर्ण गरेको जनसंख्या	प्रारम्भिक	४११	२१५	१९६
	प्राथमिक (१-५)	४,१४२	२,२८१	१,८६१
	निम्न माध्यमिक (६-८)	१,५७२	९००	६७२
	माध्यमिक (९-१०)	६५५	४१०	२४५
	प्रवेशिका वा सो सरह	६९३	४८१	२१२
	प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	२९९	२२६	७३
	स्नातक वा सो सरह	४७	३७	१०
	स्नातकोत्तर वा सो सरह	१०	८	२
	अन्य	२२	१५	७
	अनौपचारिक शिक्षा	१९०	१०२	८८
तह उल्लेख नभएको	९	३	६	
जम्मा	८,०५०	४,६७८	३,३७२	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.११ ५-२५ वर्ष उमेर समुह भएको जनसंख्याको स्कूलमा उपस्थिति

विवरण	लिंग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समुहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	३,३७९
	महिला	३,७८२
हाल स्कूल गैरहेका	पुरुष	२,५६७
	महिला	२,५२७
हाल स्कूल नजाने	पुरुष	७७४
	महिला	१,१७०
उल्लेख नभएको	पुरुष	३८
	महिला	८५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१२ जनगणनाको वखत अनुपस्थित घरपरिवार संख्या र जनसंख्या

जम्मा घर परिवार संख्या		२,५५६
अनुपस्थित घरपरिवार संख्या		४४३
अनुपस्थित जनसंख्या	जम्मा	५७८
	पुरुष	५२९
	महिला	४९
उल्लेख नभएको		०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१३ घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार संख्या

जम्मा घरपरिवार संख्या	घरको स्वामित्व			
	आफ्नो	भाडामा	संस्थागत	अन्य
२,५५६	२,४८८	५७	१	१०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१४ घर/आवासिय इकाईको जगको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

जगको संरचना	घरपरिवार संख्या
माटो जडित ढुंगा/इट्टा	२,५३६
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इट्टा	४
ढलान/ RCC	१०
अन्य	६
जम्मा	२,५५६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१५ घर/आवासिय इकाईको बाहिरी भाडोको संरचना अनुसार घरपरिवार संख्या

बाहिरी भाडोको संरचना	घरपरिवार संख्या
जम्मा	२,५५६
माटो जडित ढुंगा/इटा	२,५१४
सिमेन्ट जडित ढुंगा/इटा	९
काठ	२६
अन्य	१
उल्लेख नभएको	६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१६ घर/आवासिय इकाईको छानोको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

छानोको प्रकार	घरपरिवार संख्या
जम्मा	२,५५६
पराल/खर	५६
जस्तापाता	५७
टायल	२,४०९
काठ	३
माटो	२५
उल्लेख नभएको	६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१७ खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धनको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	२,५५६
काठ/दाउरा	२,५३१
मट्टीतेल	१
गुइठा	१३
वायोग्यास	४
अन्य	१
उल्लेख नभएको	६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१८ बत्ती बालन अवसर प्रयोग गरिने ईन्धनको श्रोतको आधारमा घरपरिवार संख्या

इन्धनको श्रोत	घरपरिवार संख्या
जम्मा	२,५५६
विद्युत	२३
मट्टी तेल	५०
वायो ग्यास	२
सोलार	१,०६६
अन्य	१,४०९
उल्लेख नभएको	६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.१९ शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या

चर्पीको प्रयोग		घरपरिवार संख्या
जम्मा		२,५५६
शौचालय सुविधा नभएको		१,३९७
शौचालयको प्रकार	फुलस भएका शौचालय	७६८
	साधारण शौचालय	३८५
उल्लेख नभएको		६

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

७.२० उपयोग गर्ने सुविधाको आधारमा घरपरिवार संख्या

सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या
जम्मा	२,५५६
कुनै सेवा सुविधा नभएको	१,२०९
कम्तिमा एउटा सुविधा भएको	१,३०२
रेडियो	१,१०४
टि.भि.	३१
केवल लाइन जोडेका	२
कम्प्युटर भएका	४
टेलिफोन भएका	१३
मोबाइल भएका	५४७
मोटरसाइकल भएका	६
अन्य साधन भएका	५
उल्लेख नभएको	४५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८. जाजरकोट जिल्लाको संस्थागत जनसंख्याको विशेषताहरू

८.१ जातजातीका आधारमा जिल्लाको संस्थागत जनसंख्या

जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
सबै जातजाती	१,१९८	१,१७३	२५
क्षेत्री	५११	५०३	८
ब्राम्हण पहाडी	१२३	१२०	३
मगर	१५३	१४९	४
थारु	६२	५९	३
तामाङ्ग	३३	३३	०
नेवार	५३	५३	०
कामी	५८	५६	२
गुरुङ्ग	४२	४१	१
दमाई/ढोली	४२	४२	०
ठकुरी	७६	७६	०
सार्की	१४	१४	०
सन्ध्यासी / दशनामी	१५	११	४
अन्य	१६	१६	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.२ मातृभाषाका आधारमा जिल्लाको संस्थागत जनसंख्या

मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१,१९८	१,१७३	२५
नेपाली	१,१८४	१,१६१	२३
थारु	१३	११	२
अन्य	१	१	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.३ जिल्लाको संस्थागत जनसंख्या तथा संस्थागत घरपरिवार संख्या

संस्थागत घरपरिवार संख्या		४
संस्थागत जनसंख्या	जम्मा	१,१९८
	पुरुष	१,१७३
	महिला	२५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.४ उमेर समूह अनुसार जिल्लाको संस्थागत जनसंख्या विवरण

उमेर समूह	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१,१९८	१,१७३	२५
०० - ०४	२	०	२
०५ - ०९	०	०	०
१० - १४	०	०	०
१५ - १९	२	२	०
२० - २४	१९४	१८९	५
२५ - २९	६८०	६६७	१३
३० - ३४	२०१	१९७	४
३५ - ३९	७१	७१	०
४० - ४४	३०	२९	१
४५ - ४९	१२	१२	०
५० - ५४	५	५	०
५५ - ५९	०	०	०
६० - ६४	०	०	०
६५ - ६९	१	१	०
७० - ७४	०	०	०
७५ +	०	०	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.५ जिल्लाको संस्थागत अपांग जनसंख्या विवरण (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

अपांगताको स्थिती		जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा जनसंख्या		१,१९८	१,१७३	२५
अपांगता नभएकाहरु		१,१९५	१,१७०	२५
अपांगता भएका जनसंख्या	शारिरिक अपांगता भएका	२	२	०
	दृष्टि विहिन / कम दृष्टि भएका	०	०	०
	श्रवण अपांगता	१	१	०
	दृष्टि विहिन तथा श्रवण अपांगता	०	०	०
	वोल्न गाढो भएका	०	०	०
	मानसिक अपांगता	०	०	०
	बौद्धिक रुपमा असक्त	०	०	०
	बहु अपांगता भएका	०	०	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.६ जिल्लामा संस्थागत जनसंख्याको साक्षरताको स्थिति (राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार)

साक्षरता स्थिति	जम्मा	पुरुष	महिला
५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको जम्मा जनसंख्या	१,१९६	१,१७३	२३
पढ्न र लेख्न सक्ने	१,१९३	१,१७२	२१
पढ्न मात्र सक्ने	०	०	०
पढ्न पनि नसक्ने	३	१	२
उल्लेख नभएको	०	०	०
साक्षरता दर (प्रतिशतमा)	९९.७५	९९.९१	९९.३०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.७ जिल्लाको संस्थागत जनसंख्याको तहगत रूपमा शैक्षिक अवस्था

विवरण	जम्मा	पुरुष	महिला
प्रारम्भिक	०	०	०
प्राथमिक (१-५)	४४	४३	१
निम्न माध्यमिक (६-८)	४५५	४४९	६
माध्यमिक (९-१०)	१३६	१३४	२
प्रवेशिका वा सो सरह	४९२	४८२	१०
प्रमाणपत्र तह वा सो सरह	५३	५१	२
स्नातक वा सो सरह	८	८	०
स्नातकोत्तर वा सो सरह	२	२	०
अन्य	१	१	०
अनौपचारिक शिक्षा	२	२	०
तह उल्लेख नभएको	०	०	०
जम्मा	१,१९३	१,१७२	२१

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

८.८ ५-२५ वर्ष उमेर समूहको संस्थागत जनसंख्याको स्कूलमा उपस्थिति

विवरण	लिङ्ग	जनसंख्या
५-२५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	पुरुष	१६७
	महिला	४
हाल स्कूल गैरहेका	पुरुष	०
	महिला	०
हाल स्कूल नजाने	पुरुष	१६७
	महिला	४
	महिला	०

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

अनुसूची १

जाजरकोट सदरमुकाम देखि विभिन्न स्थानसम्मको दूरी

क्र.सं.	स्थान	दूरी कोषमा
१.	खलङ्गा	०
२.	थलरैकार	२
३.	जगतीपुर	६
४.	पुन्मा	८
५.	साल्मा	८
६.	भूर	९
७.	कार्कीगाँउ	१०
८.	भाप्रा	१०
९.	ढिमे	१०
१०.	डाडागाँउ	११
११.	लहँ	१४
१२.	सुवानाउली	१४
१३.	खगेनकोट	१५
१४.	टालेगाँउ	१५
१५.	दशेरा	१५
१६.	पैक	१५
१७.	अर्छानी	१६
१८.	पजारु	१६
१९.	जुंगाथापाचौर	१७
२०.	सीमा	१७
२१.	गर्खाकोट	१८
२२.	मभ्रकोट	१८
२३.	रामीडाँडा	१८
२४.	कोर्ताङ्ग	१९
२५.	रोकायागाउ	१९
२६.	रग्दा	२०
२७.	सक्ला	२०
२८.	नायकवाडा	२०
२९.	दह	२४
३०.	भगवती	२५

श्रोत : जाजरकोट जिल्लाको वस्तुस्थिति विवरण, २०६८

अनुसूची २

स्थानीय तह अनुसार जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या वितरण

स्थानीय तह	घरघुरी संख्या	जनसंख्या			परिवारको औसत आकार	लैङ्गिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला		
बारेकोट गाँउपालिका	३,०९३	१८,०८३	९,१२१	८,९६२	५.८५	१०१.७७
भेरी नगरपालिका	६,५९०	३३,५१५	१६,४५८	१७,०५७	५.०९	९६.४९
छेडागाड नगरपालिका	६,१४४	३५,२९५	१७,३५४	१७,९४१	५.७४	९६.७३
जूनीचाँदे गाँउपालिका	३,७७४	२१,७३३	१०,७४०	१०,९९३	५.७६	९७.७०
कृशे गाँउपालिका	३,५९०	२०,६२१	१०,४०७	१०,२१४	५.७४	१०१.८९
शिवालय गाँउपालिका	२,५५६	१५,२६९	७,५४३	७,७२६	५.९७	९७.६३
त्रिवेणी नलगाड नगरपालिका	४,७२१	२५,५९०	१२,७४१	१२,८४९	५.४२	९९.१६
संस्थागत	४	१,१९८	१,१७३	२५	-	-
जम्मा	३०,४७२	१७१,३०४	८५,५३७	८५,७६७	५.६२	९९.७३

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

अनुसूची ३

मातृभाषाका आधारमा जाजरकोट जिल्लाको जनसंख्या वितरण

मातृभाषा	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
जम्मा जनसंख्या	१,७१,३०४	८५,५३७	८५,७६७
नेपाली	१६९,८६६	८४,७६८	८५,०९८
मगर	३६०	१७५	१८५
खाम	९१६	४८३	४३३
मैथिली	७०	४८	२२
थारु	२३	१९	४
हिन्दी	१६	११	५
अन्य	२८	१७	११
सांकेतिक भाषा	१३	९	४
डोटेली	१२	७	५

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

अनुसूची ४
जाजरकोट जिल्लाको जातिगत जनसंख्या

क्र.सं.	जातजाती	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
१.	जम्मा जनसंख्या	१७१३०४	८५५३७	८५७६७
२.	क्षेत्री	६५०८५	३२६१४	३२४७१
३.	मगर	१५४८७	७७५२	७७३५
४.	कामी	३८०८५	१८८८३	१९२०२
५.	ठकुरी	२८६५५	१४२७६	१४३७९
६.	दमाई/ढोली	६८३१	३३२४	३५०७
७.	ब्राह्मण-पहाडी	७९११	३९७४	३९३७
८.	सार्की	३०५८	१५३३	१५२५
९.	दशनामी/सन्यासी	३३७०	१६६१	१७०९
११.	बादी	१२१७	६२२	५९५
१२.	नेवार	३१५	१७९	१३६
१३.	थकाली	१३	६	७
१५.	थारु	१३५	१००	३५
१७.	तामाङ्ग	४८	३४	१४
१८.	धोवी	१०१	५५	४६
१९.	राजी	१००	४९	५१
२०.	गाईने	१८७	९५	९२
१०.	गुरुङ्ग	७६	५९	१७
२३.	चमार/हरिजन/राम	७१	३४	३७
२६.	राई	३३	२३	१०
२७.	काठवानिया	६४	३७	२७
२८.	लोहार	१३१	६८	६३
२९.	लिम्बु	१७	७	१०
३०.	घर्ती/भुजेल	२७	१२	१५
३१.	राजपुत	११	९	२
३२.	दलित अन्य	६२	३३	२९
३३.	तराई अन्य	१३५	६१	७४
३४.	अन्य	७९	३७	४२

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, के.त.वि.

अनुसूची ५

गाउँपालिका/नगरपालिकामा समावेश भएका साविकका गा.वि.स/न.पा.हरु

१) भेरी नगरपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
२१९.७७	१	भेरीमालिका १
	२	भेरीमालिका २
	३	भेरीमालिका ३
	४	भेरीमालिका ४
	५	भेरीमालिका ५
	६	भेरीमालिका ६
	७	भेरीमालिका ७
	८	भेरीमालिका ८
	९	भेरीमालिका ९
	१०	भेरीमालिका १०
	११	भेरीमालिका ११
	१२	भेरीमालिका १२
	१३	भेरीमालिका १३

२) छेडागाड नगरपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
२८४.२०	१	साल्मा १, ३, ५, ६
	२	साल्मा २, ४, ७-९
	३	दशेरा १-३
	४	दशेरा ४-६
	५	दशेरा ७-९
	६	सुवानाउली १-९
	७	पजारु ९
	८	पजारु ६-८
	९	पजारु ३-५
	१०	भाप्रा ५-९
	११	भाप्रा १-४
	१२	कार्कीगाउँ १-४
	१३	कार्कीगाउँ ५-९

३) त्रिवेणी नलगाड नगरपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
३८७.४४	१	डाँडागाउँ १-३
	२	डाँडागाउँ ४-५
	३	डाँडागाउँ ६-९
	४	लहँ ३-५
	५	लहँ ६-८
	६	लहँ १, २, ९
	७	खगेनकोट १-४
	८	खगेनकोट ५-९
	९	रग्दा १-३
	१०	रग्दा ४-६
	११	रग्दा ७-९
	१२	भगवती १-५
	१३	भगवती ६-९

४) वारेकोट गाउँपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
५७७.५०	१	रामिडाडाँ १-९
	२	रोकायगाउँ ५-९
	३	रोकायगाउँ १-४
	४	नायकवाडा २-४
	५	नायकवाडा १, ५-७
	६	नायकवाडा ८, ९
	७	सक्ला ४-६
	८	सक्ला १-३
	९	सक्ला ७-९

५) शिवालय गाउँपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
१३४.२६	१	सीमा ७-९
	२	सीमा २, ५, ६
	३	सीमा १, ३, ४
	४	थालारैकर ५, ६
	५	थालारैकर १, ३, ४
	६	थालारैकर २, ७-९
	७	जुँगाथापाचौर ५-८
	८	जुँगाथापाचौर १-४
	९	जुँगाथापाचौर ९

६) जुनीचाँदे गाउँपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
३४६.२१	१	मजकोट ७-९
	२	मजकोट ५, ६
	३	मजकोट ३, ४
	४	मजकोट १-२
	५	गर्खाकोट १-४
	६	गर्खाकोट ५-९
	७	दह १, २
	८	दह ३, ४, ९
	९	दह ५-८
	१०	कोर्ताङ्ग ६-९
	११	कोर्ताङ्ग १-५

७) कुसे गाउँपालिका

क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	वडा नं.	साविकको गाविस/नपा तथा वडाहरु
२७३.९७	१	पजारु १, २ तथा टालेगाउँ ९
	२	टालेगाउँ १-८
	३	अर्छानी १-४
	४	अर्छानी ५-९
	५	ढिमे १, २, ५
	६	ढिमे ३, ४, ६
	७	ढिमे ७-९
	८	पैक १, ४, ६-९
	९	पैक २, ३, ५

श्रोत : संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको वेबसाइट

अनुसूची ६

अवधारणा र परिभाषा

जनगणना, जनसंख्या तथा तथ्याङ्कशास्त्र सम्बन्धी केही महत्वपूर्ण शब्दावलीहरूको अवधारणा तथा परिभाषा यस प्रकार रहेको छ ।

क. जनगणनाको विधी

जनगणनामा व्यक्ति गणना गर्दा अक्सर बसोबासको आधारमा गरिन्छ । यस आधारमा कुनै व्यक्ति प्रायजसो जुन स्थानमा बस्दछ त्यसको त्यहीबाट गणना गरिन्छ । यदि अक्सर बसोबास छुट्टाउन सकिएन भने ६ महिना वा सो भन्दा बढि समय जहाँ बसोबास गरेको छ, त्यहीबाट गणना गरिन्छ ।

ख. परिवार सङ्ख्या

जनगणना २०६८ मा नाता पर्ने वा नपर्ने तर प्रायः एउटै भान्सामा खानपिन गर्ने व्यक्तिहरूको समूहलाई परिवार भनेर परिभाषित गरिएको छ । एउटा परिवारमा एक मात्र वा दुई वा दुईभन्दा धेरै व्यक्तीहरू हुनसक्दछन् । त्यस्तो परिवार एउटा घर घुमीमा एकभन्दा बढि पनि हुनसक्दछन् ।

ग. औषत परिवार सङ्ख्या

प्रति परिवारमा रहेको औषत सदस्य सङ्ख्या देखाउने सूचक नै औषत परिवार सङ्ख्या वा परिवारको औषत आकार हो । कुनै स्थान विशेषको कुल जनसङ्ख्यालाई त्यस स्थानको कुल परिवार सङ्ख्याले भाग गर्दा आउने मानलाई औषत परिवार सङ्ख्या भनिन्छ ।

घ. उमेर

कुनै पनि व्यक्तिले जन्मेपछि पार गरेको वर्ष वा समय नै उसको उमेर हो । उमेरलाई पुरा गरेको समयलाई वर्षमा व्यक्त गरिन्छ । जन्मेपछि एक वर्ष पुरा नहुन्जेलसम्मको उमेरलाई शून्य (०) वर्ष मानी उनीहरूलाई शिशु भनिन्छ ।

ङ. शहरी जनसङ्ख्या

आवश्यक पूर्वाधारहरूको विकास भएको ठाँउ तथा शहरी क्षेत्र भनी परिभाषित गरिएको भु-भागलाई शहरी क्षेत्र भनिन्छ । नेपालमा नगरपालिकाले ओगटेको भु-भागलाई शहरी क्षेत्र मानिएको छ । त्यही क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्यालाई शहरी जनसङ्ख्या भनिन्छ ।

च. जनसङ्ख्या वृद्धिदर

प्रति सय जनसङ्ख्यामा प्रतिवर्ष वृद्धि हुनेहरूको सङ्ख्या नै जनसङ्ख्या वृद्धिदर हो । २०६८ को जनगणनामा नेपालको वार्षिक वृद्धिदर १.३५ छ, भन्नुको अर्थ २०५८ र २०६८ को दशकमा नेपालको जनसङ्ख्या वार्षिक १.३५ प्रतिशतका दरले वृद्धि भएको भन्ने बुझिन्छ ।

छ. जनसङ्ख्या दोब्बर हुने समय

वर्तमान जनसङ्ख्या वृद्धिदर आगामी वर्षहरूमा कायम रहदाँ जति वर्षमा वर्तमान जनसङ्ख्या दोब्बर हुन्छ त्यो नै जनसङ्ख्या दोब्बर हुने समय हो ।

ज. आश्रित अनुपात

१५ वर्ष भन्दा कम (०-१४ वर्ष) र ६० वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको जनसङ्ख्यालाई जोडेर १५-५९ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्याले भाग गर्दा प्राप्त अनुपात, जसले काम गर्ने उमेरको जनसङ्ख्यामा काम गर्न नसक्ने र अरुमा आश्रय लिनुपर्ने जनसङ्ख्याको अनुपातलाई देखाउँछ, त्यो नै आश्रित अनुपात हो ।

भ. आर्थिक रुपमा सक्रिय जनसङ्ख्या

दश वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका कुल जनसङ्ख्या मध्ये जनगणनाको दिन भन्दा विगत १२ महिना अगाडी देखी कम्तिमा एक महिना आर्थिक काम (कृषि/आफ्नो खेतीपाती, तलब/ज्याला, आफ्नै गैर कृषी व्यावसाय, विस्तारित आर्थिक काम र कामको खोजी) मा संलग्न जनसङ्ख्या नै आर्थिक रुपले सक्रिय जनसङ्ख्या हो ।

ज. अक्सर आर्थिक रुपमा सक्रिय जनसङ्ख्या

दश वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका आर्थिक रुपमा सक्रिय मा कुल जनसङ्ख्या मध्ये विगत १२ महिना (गणनाको दिनको) मा कम्तिमा ६ महिना वा सो भन्दा बढी अवधि आर्थिक काम (कृषि/आफ्नै खेतीपाती, तलब/ज्याला, आफ्नै गैर कृषी व्यावसाय, विस्तारित आर्थिक काम र कामको खोजी) मा संलग्न जनसङ्ख्या नै अक्सर आर्थिक रुपले सक्रिय जनसङ्ख्या हो ।

ट. आर्थिक सक्रियता दर

१० वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेर समूहको आर्थिक रुपमा सक्रिय जनसङ्ख्यालाई सोही उमेर समूहको जम्मा जनसङ्ख्याले भाग गरी १०० ले गुणा गर्दा प्राप्त हुने प्रतिशत नै आर्थिक सक्रियता दर हो । यसमा रोजगार र बेरोजगार दुवै जनसङ्ख्यालाई समावेश गरिन्छ ।

ठ. कुल रोजगारी दर

आर्थिक रुपमा सक्रिय कुल जनसङ्ख्यामा जम्मा रोजगार (१ हप्तामा कम्तिमा १ घण्टा कुनै आर्थिक काम गरेको) जनसङ्ख्याको प्रतिशत नै कुल रोजगारी दर हो ।

ड. कुल प्रजनन दर

प्रजननयोग्य उमेर (१५-४९) का प्रति विवाहित महिलाहरुले आफ्नो कुल प्रजनन उमेरमा जन्माउने जिउदो बच्चाहरुको सङ्ख्या बताउने सूचक नै कुल प्रजनन दर हो ।

ढ. कृषि चलन वा कृषक परिवार

हिमाल र पहाडमा कम्तिमा चार आना र तराईमा कम्तिमा ८ धुर वा सो भन्दा बढि कृषि प्रयोजनको जमिन उपयोग गर्ने वा कम्तिमा १ वटा टुला चौपाया वा कम्तिमा ५ वटा साना चौपाया वा कम्तिमा २० वटा चराचुरुङ्गी वा साना टुला गरी कम्तिमा ५ वटा चौपाया पालन गर्ने परिवारलाई कृषि चलन वा कृषक परिवारमा समावेश गरिन्छ ।

ण. जनघनत्व

प्रति एकाई क्षेत्रफलमा रहेको कुल जनसङ्ख्यालाई व्यक्त गर्न जनघनत्वको प्रयोग गरिन्छ । यसले कुनै स्थानको क्षेत्रफल र त्यस स्थानको जनसङ्ख्या विचको सम्बन्ध देखाउदछ । यसलाई प्रायः जनसङ्ख्या प्रति वर्ग किलोमिटरमा व्यक्त गरिन्छ ।

त. परिवार नियोजनको साधन प्रयोग कर्ता दर

१० वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेरका विवाहित सङ्ख्यामा परिवार नियोजनको स्थाई वा अस्थायी उपाय अवलम्बन गर्ने जनसङ्ख्याको प्रतिशत मूल्य नै परिवार नियोजनको साधन प्रयोगकर्तादर हो ।

थ. लैङ्गिक अनुपात

प्रायः प्रतिशत जना महिलामा पुरुषको सङ्ख्या व्यक्त गर्ने इकाई नै लैङ्गिक अनुपात हो । कुनै स्थान विशेषको कुल पुरुषको सङ्ख्यालाई महिलाको सङ्ख्याले भाग गरी १०० ले गुणा गर्दा लैङ्गिक अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

द. साक्षरता दर

५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमर समूहको साक्षर (पढ्न र लेख्न दुवै जान्ने) जनसङ्ख्यालाई सोही उमेर समूहको जम्मा जनसङ्ख्याले भाग गरी १०० ले गुणा गर्दा प्राप्त हुने प्रतिशत नै साक्षरता दर हो । जनगणनामा प्रयोग गरिएको परिभाषा अनुसार पढ्न, लेख्न र सामान्य हर(हिसाब गर्न सक्ने व्यक्तिलाई साक्षर भनिन्छ ।

ध. शिक्षक विद्यालय अनुपात

यसले विद्यालयमा रहेको औषत शिक्षक सङ्ख्या जनाउँछ । कुल शिक्षक सङ्ख्यालाई कुल विद्यालय सङ्ख्याले भाग गर्दा यो अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

न. शिक्षक विद्यार्थी अनुपात

यसले प्रति शिक्षक उपलब्ध रहेका औषत विद्यार्थी सङ्ख्यालाई जनाउँदछ । कुल शिक्षक सङ्ख्यालाई कुल विद्यार्थी सङ्ख्याले भाग गर्दा यो अनुपात प्राप्त हुन्छ ।

न. उद्योगको कुल लगानी

औद्योगिक प्रतिष्ठानले प्रयोग गरेको कच्चा पदार्थको लागत, विद्युत तथा ईन्धनको खर्च, औद्योगिक सेवा वापतको खर्च र गत आर्थिक वर्षको मौज्जातको परिवर्तन समेत समावेश गरिएको कुल लागत नै उद्योग प्रतिष्ठानको कुल लगानी हो ।

प. उद्योगको कुल प्रतिफल

औद्योगिक प्रतिष्ठानको विक्री, औद्योगिक सेवा वापत प्राप्त रकम, आफ्ना लागि गरेको उत्पादन, तयारी र अर्धतयारी वस्तुमा भएको मौज्जातमा भएको मूल्य परिवर्तन समेत समावेश गरी आएको कुल मूल्यलाई उद्योग प्रतिष्ठानको कुल प्रतिफल भनिन्छ ।

फ. कुल मूल्य अभिवृद्धि

औद्योगिक प्रतिष्ठानको कुल प्रतिफल र कुल लगानीको फरकलाई कुल मूल्य अभिवृद्धि भनिन्छ ।

ब. मानव विकास सूचकाङ्क

जन्मेदेखिको औषत आयु, शैक्षिक स्तर र समायोजित वास्तविक प्रतिव्यक्ति आयका आधारमा तयार पारिएको राष्ट्रको समग्र सामाजिक र आर्थिक विकासको स्तर मापन गर्ने सूचकाङ्कलाई मानव विकास सूचकाङ्क भनिन्छ ।

भ. कुल गार्हस्थ उत्पादन

कुनै देशको अर्थ व्यवस्थाले आवासिय र गैर आवासिय दुवै खाले श्रमिकको प्रयोगद्वारा एक आर्थिक वर्षमा उत्पादन र प्रयोगमा आएका जम्मा जम्मी वस्तु र सेवाहरुको मूल्यलाई कुल गार्हस्थ उत्पादन भनिन्छ ।

म. जनसङ्ख्या प्रक्षेपण

विगत र वर्तमानको प्रजनन दर, मृत्युदर र वसाई सराईको स्वरुप र केहि निश्चित मान्यताका आधारमा भविष्यका निमित्त जनसङ्ख्याको आकार र स्वरुपको तथ्याङ्किय वा गणितिय तरिकाले अनुमान गर्ने कार्यलाई नै जनसङ्ख्या प्रक्षेपण भनिन्छ ।

सन्दर्भ सामग्रीहरू

- National Population and Housing Census 2001/2011 (National Report, VDC and Municipalities, Caste/Ethnicity and Language), CBS, Kathmandu, Nepal.
- National Sample Census of Agriculture Nepal 2001/02, 2011/12, CBS, Kathmandu, Nepal.
- Small Area Poverty Estimation 2068, CBS, Kathmandu, Nepal.
- Nepal Human Development Report 2014, National Planning Commission and UNDP, Kathmandu.
- जाजरकोट जिल्लाको बस्तुस्थिति विवरण, २०६८, जि.वि.स. को कार्यालय जाजरकोट
- जाजरकोट जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी कार्यालयहरू र तिनका वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनहरू
- स्थानीय तह पुनर्संरचना प्राविधिक सहयोग समितिको प्रतिवेदन
- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय को वेबसाइट

